

Bijlage van „Het Schoolbestuur“.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS DRS L. VAN DEN HAM

Op de korrel

Anne Biegel heeft in *De Nieuwe Eeuw* van 25 Nov. 1950 (pag. 4) een ontboezeming ten beste gegeven onder de titel „Het katholieke jeugdboek in een impasse?“ Met haar vlot-journalistieke pen reageert zij op onze artikelen in deze *Idil-Gids* (Dec. 1949 en Nov. 1950). Wij zijn haar voor deze reactie oprecht dankbaar, omdat onze artikelen niet anders bedoelden dan reactie uit te lokken, ten einde een breder publiek aan het denken te zetten. Maar ondanks onze oprechte dankbaarheid willen wij gaarne de degen kruisen met onze opponens, omdat haar Sinterklaas-boekenpraatje meer vlot dan juist is, zodat de bredere kring weer kan indommelen, nu Annie Biegel gezegd heeft, dat het niet zo erg is.

Voor wij tot analyse overgaan, zouden wij willen opmerken, dat citeren goed gebeuren moet. Met alle zorg hebben wij onze twee artikelen herlezen en nergens vonden we, als zou uit onze pen gevloeid zijn: „Er is een noodtoestand onder het katholieke jeugdboek“. En wat een *Idil-Gids* voor Jeugdlectuur van 1950 is, wil ons ook niet duidelijk worden. Maar goed, dit zijn details die men aan gehaaste publicisten vergeven kan.

Anne Biegel heeft voor Sinterklaas stapels jeugdboeken moeten bespreken (men zie haar activiteit in *De Tijd*). Zij klaagt, terecht, dat er zo weinig aardigs bij was, en dat nog wel bij zo'n overstelpende veelheid. Het zit niet in de kwantiteit, maar in de kwaliteit. Voor zover wij weten, hebben ook wij nooit iets anders betoogd. Bovendien gaat de hele passage, die de rubriksredactrice wijdt aan echtheid en kwaliteit, eveneens volkomen op voor welk boek en welk kunstwerk dan ook. In heel boekenland verschijnt kwantitatief meer dan genoeg. Anne Biegel vraagt dan indirect, of de *Idil*-schrijver opzettelijk het woord „maken“ gebruikte. Die *Idil*-schrijver kan haar verzekeren, dat hij inderdaad dit woord opzettelijk koos. Het verdere betoog van de schrijfster demonstreert dan, dat zij ons niet begrepen heeft, of laten we zeggen: dat wij ons blijkbaar niet duidelijk genoeg hebben uitgedrukt. Met de hoofdredacteur — die een voortreffelijke correctie meegaf aan het artikel van Anne Biegel — geven wij van harte de voorkeur aan een goed, neutraal boek boven een „gesmeerd“ katholiek. Daarom gebruikten wij het woord „maken“. Wij ambiëren geen forceren van de situatie, we willen slechts de vicieuze cirkel doorbreken, die het katholieke jeugdboek in een minderwaardige positie gevangen houdt, welke positie wij, ook voor Anne Biegel zeer duidelijk geformuleerd, met D. L. Daalder wijten aan „de langzame emancipatie der katholieken“. Wij willen een voorbeeld geven ter verduidelijking: Hendrik Conscience leerde het Vlaamse volk lezen. Was dit grote literatuur? Nee, maar door dit lezen heeft Vlaanderen de emancipatie bereikt. Om op ons terrein terug te keren: het katholieke jeugdboek wordt bij voorbaat niet gelezen en daarom zullen er geen meesterwerken komen.

Misschien is het als volgt te verduidelijken: ieder volk krijgt de regering die het verdient, ieder lezerspubliek krijgt de lectuur en literatuur die het verdient. Als de katholieke jeugd (en hetzelfde geldt voor de ouderen!) niet die boeken krijgt die men zo graag zag, dan komt dat, doordat die jeugd het (goede) katholieke boek niet liefheeft.

„Het probleem van het katholieke boek is het probleem van de katholieke schrijver,“ formuleert Knuvelder. We zouden willen zeggen: het probleem van het katholieke (jeugd)boek is het probleem van de katholieke belangstelling. Schrijven is tenslotte ook een commerciële waarde. Men kan het schrijven van katholieke jeugdboeken niet alleen overlaten aan idealistische zusters, fraters en broeders, omdat zij zo goedkope arbeidskrachten zijn. De katholieke schrijver van een katholiek (jeugd)boek moet kunnen rekenen op de daadwerkelijke belangstelling van zijn huisgenoten des geloofs. Dit lijkt ons het begin van alle wijsheid. Uitgever en boekhandelaar zullen gaarne die belangstelling opvangen en er voedingsbodem aan geven en tot steeds hogere prestatie stimuleren. Maar als de schrijvers de moed ontzinkt, de uitgevers de durf, de boekhandel de animo, dan zien wij dit als een gevolg van de afwezigheid der katholieke belangstelling, ook bij het goede en betere, het prijzens- en prijswaardige wat geboden werd, natuurlijk uitzonderingen daargelaten.

Wij zouden Anne Biegel willen raden, goed te luisteren naar haar „bekend katholiek uitgever in het Zuiden des lands, die jeugdboeken uitgeeft“ en die poneert, dat de katholieken minder lezen en minder kopen. Een oproep tot meer lezen en meer kopen lijkt ons dus volkomen ad rem, om aldus de emancipatie te versnellen. Waar catholica meer gelezen en meer gekocht worden, zullen de uitgevers niet achterblijven. En dan zal ook de tijd rijp worden voor de grote katholieke kunstenaar, die vanuit een levend geloof „de volheid van het leven“ geven zal, ook in het jeugdboek. Zolang die kunstenaar er niet mocht zijn, doen we aan verstandige katholieke cultuurpolitiek als we aan het goede katholieke jeugdboek een kans geven boven het *niet betere* neutrale boek. Dit heeft niets te maken met didactiek of beleren, maar met de roeping waarin wij de jeugd moeten voorgaan.

Kroniek van Jeugdlectuur

In het Juninummer van vorig jaar bespraken we hier met groot enthousiasme drie „albums van de Gouden Eeuw“. Het is ons een vreugde, vier nieuwe delen uit deze bijzonder fraaie sprookjesreeks aan onze lezers te kunnen voorleggen. Zoals ook bij de vorige drie delen het geval was, zijn ook deze vier ingeleid en verteld door *Jeanne Cappe*, terwijl wederom Gaby Monden de Nederlandse tekst voor haar rekening nam. Deze albums beginnen ook

in Nederland de verdiende reputatie te krijgen van unieke kinderboeken, waarin aan het esthetische element de uiterste zorg is besteed. Wat deze albums tot pronkstukken maakt is: de vorstelijke rijkdom aan artistieke illustraties in vier kleuren, illustraties die de poëzie bezitten van aquarellen en tevens het fantasie-realisme dat kinderen zo aanspreekt. Omdat al deze sprookjes „naverteld” worden, kan men twisten over het al of niet geslaagde van een bepaalde versie, maar men bedenke, dat sprookjes verteld willen zijn en altijd de mogelijkheid openlaten voor persoonlijke nuancering. In *De schone slaapster in het bos en andere sprookjes van Perrault* vinden we het volgende viertal: De Schone Slaapster, Roodkapje, Klein Duimpje en De Drie Wensen. Ons persoonlijk konden dit Roodkapje en dit Klein Duimpje niet zo boeien. In *Assepoester en andere sprookjes van Perrault* zijn verzameld: Assepoester, De Gelaarsde Kat, Ezelshuid en De Feeën. Dit illustere viertal heeft met elkaar gemeen, dat een misdeeld kind op sprookjesachtige wijze een uitverkorene blijkt. *Het meisje met de zwavelstokjes en andere sprookjes van Andersen* bevat vijf sprookjes: het ontroerende titelverhaal van een misdeeld kind dat zich de dood in droomt; De Prinses op een Erwt; Elsje's Bloemen; De Nachtegaal (hier lang niet zo mooi verteld als bij Andersen) en Het Lelijke Eendje, dat prachtige brok poëzie van een om erkenning worstelend genie. Illustrator Huens heeft vooral dit laatste sprookje zeer mooi in beeld gebracht. En dan is er nog *De wilde zwanen en andere sprookjes van Andersen* met de drie sprookjes: De Wilde Zwanen, over Liesje en haar elf broers; verder het prachtige verhaal van het eenbenige tinnen soldaatje dat met een pop de verenigingsdood vindt in de vlammen; en het dichtsterlijke vertelsel Denneboompje, welk boompje na de korte Kerstglorie in de haard verteert. Andersen navertellen is een hachelijke onderneming. Het wil ons voorkomen, dat men hem niet kan verbeteren, zelfs niet vereenvoudigen. Zijn manier van vertellen is zo meesterlijk, zo artistiek en zo ragfijn, dat allerlei trekjes in een navertellen verloren gaan, ook al zou men het werk van Jeanne Cappe een Umdichtung willen noemen. Om het grote verschil te zien tussen de tekst van Andersen en die van Jeanne Cappe vergelijk men Het Denneboompje. Zelfs het slot alleen is tekenend: bij Jeanne Cappe staart de vrouw des huizes naar het in vlammen verderende boompje en schrijft dan „in één trek de geschiedenis” er van; bij Andersen lezen we: „De jongens speelden op de plaats, en de kleinste had op zijn borst de gouden ster, die de boom op zijn gelukkigste avond gedragen had; nu was die voorbij, en de boom was ook voorbij, en het verhaal ook; voorbij, voorbij, en zo is het met alle verhalen!”

In *Wipneus en Pim bij de rovers* heeft B. van Wijckmade een, overigens losstaand, vervolg geschreven op *Prins Wipneus en zijn vriendje en Wipneus en Pim gaan op reis*. Kabouterkoning Goedhart is zo ziek, dat alleen een toverdrank van Tante Boterbloem de koning kan genezen. Wipneus en Pim weten na daverende avonturen dat dankje te bezorgen. Voor de kleintjes een leuk verhaal, dat ook gemakkelijk in fragmenten voorgelezen kan worden. W. G. van de Hulst schreef een prachtig boek: *Zo'n vreemde jongen*. Hans gaat roeien, raakt in de mist. Zijn steeds groter wordende angst, zijn verlatenheid, zijn droefheid en zelfverwijt, dat alles pakt ons zo erg, dat we het zien gebeuren. Het is de uitbeelding van een gewoon geval, zonder gezochtheid, en toch vol spanning. Zeer aanbevolen. Mooi is ook het boek *Japie* door W. G. van de Hulst Jr., waarin de angst en wroeging van Japie en het vertrouwen van de op haar zoon wachtende moeder prachtig worden weergegeven. Gezonde vakantieavontuurtjes beschrijft Miep Kuypers in *Rob en Lex gaan uit logeren*, terwijl *Han de Wilde* doorborduurde op het beroemde zwevende tapijtje: *Het oude tapijt*. *Riek Goudappel-Bos* vertelt in *Kabouterland* een vrolijk, fris sprookje met veel goede wenken over de reis van kabouter Anneke en Gerjt de kraai. *Een kamermeisje vindt haar weg*, door Hanny Hoogland, is een van die genoeijlijke ouderwetse kinderverhalen, waarom volwassenen

glimlachen, omdat de geschilderde grote-mensenwereld knapjes geïdealiseerd is en niet erg conform de werkelijkheid, maar waarvan de kinderen smullen. Het verhaal is zeker te kinderachtig voor meisjes tot 16 jaar; 13-14 lijkt ons de grens naar boven. De boven reeds genoemde Miep Kuypers schreef in *Stunteltje* een aardig meisjesboek over het door grootmoeder opgevoede Klaasje met haar stug en moeilijk karakter.

Dit is de vermaarde reporter Kuifje met zijn Bobbie.

Indertijd hebben wij al de aandacht gevestigd op de buitengewoon populaire beeldroman-reeks van Hergé over de legendarische reporter Kuifje met zijn hondje Bobbie. Die reeks heeft zo'n succes, dat de uitgever reeds met drie kleurboeken komt, waaruit de jeugd prachtig kan leren kleuren. De kleur-artisten in de dop kunnen er hun hart aan ophalen. Maar er is ook een nieuw deel in deze serie: *Het zwarte goud*. Allerlei motoren ontploffen op geheimzinnige wijze. Kuifje moet er het zijne van hebben en vertrekt naar Haïffa. Daar wordt hij gearresteerd en vervolgens door Arabieren ontvoerd. Kuifje overleeft alles en allen. De vele vrienden van Kuifje zullen dit nieuwe vervolg appreciëren, ook al zijn er in de Kuifjeserie betere delen dan dit.

G. Rozemeyer laat Roel de Groot in de knel zitten, doordat deze Roel op verboden terrein komt. Ter ontspanning is dit boekje uitstekend. De waarde ligt vooral in de gezonde fantasie en de jongensachtige tekening der karakters.

Dan komen we tot een volgende leeftijdsgroep. De eerste plaats als ereplaats geven we graag aan Titus, de zoon van Rembrandt, door P. Joh. Zonruiter. De schrijver kiest de figuur van Titus, om door diens jongensofen de persoon van Rembrandt en het tconel van zijn tijd te bekijken. De tragiek van de miskende schilder komt bijzonder mooi uit. Rembrandt wordt een levende figuur met zijn fouten, maar ook met zijn grote grede hoedanigheden, zijn geloof en echte familiegeest. Het is ook een zeer leerzaam boek, niet alleen omdat het Rembrandt's tijd zo goed beschrijft, maar vooral ook omdat het de jeugd met andere ogen naar zijn werken zal doen zien. Een aardig geschreven verhaal met een gezochte ontknoping is *Het verdwenen parelsnoer*, door Tjeerd Adema. Omdat hier echter de jeugdige H.B.S.-ers gemengd zwermen en op Zondag gaan werken, kunnen we dit boek niet aanbevelen. Ook het prachtige en spannende derde deel van de Jörn Havbo-serie: *Jörn Havbo bij de smokkelaars*, door Børge Mikkelsen, moeten we juist als de vorige twee delen afwijzen, omdat de schrijver zich ook hier weer een volkomen onnodige sneer veroorlooft op de monniken (blz. 110/111). Wat betreuren wij het, dat dergelijke „akeligheden” zulke mooie boeken ongeschikt maken voor de katholieke jeugd!

Een jongensverhaal vol avonturen en in katholieke zin is: *Jongens uit Bergrust*, door M. H. Boelen. Een mergel-

groeve, een dievenbende, een baron — wat wil men meer! In een katholiek milieu speelt ook *Avonturen rond de oude watermolen*, door Jan van de Burgt, een fris en spannend verkennersverhaal, natuurlijk ook met een onderaardse gang en smokkelwaren. En voor de meisjes van deze groep ontvingen we *Een nieuw begin*, door *Netty Faber-Meynen*, waarin de jaloezie van het knappe H.B.S.-ertje Lot nare gevolgen heeft, die tenslotte tot goede leiden. Het boek is in protestantse geest geschreven, maar ook voor katholieke meisjes een zeer goed en weldoend verhaal. In de Zonnebloem-serie verscheen *lentje van de Zilvermeeuw*, door *Freddy Hagers*, waarin de woningnood tot een gelukkige oplossing voert. 'n *Olijke gast*, door *Mimi van den Heuvel*, is een vrolijk boek met ernstige achtergrond. Door haar gouden hartje weet Rinie veel mensen blij te maken. *Margo van Gelre* schreef in *Jos vaart een nieuwe koers* een prettig boek met een frisse steer van eerlijkheid en hulpvaardigheid. Op het vroeger besproken *De Bengels van IIB* sluit aan: *De H.B.S.-krant*, door *George van Aalst*. Die „broekies uit de derde” winnen het hier glansrijk van de hogere klassen. Een strikt neutraal boek. Aan Jules Verne herinnert *De avontuurlijke reis van de „Eurazia”*, door *Jan Hekkelman*, een reis per K.L.M. naar ... de ingewanden van de Himalaya! Vol sensationele avonturen steekt ook het boek *Sensatie op een Engelse vrachtboot*, door *Willy van der Heide*, waarin jacht gemaakt wordt op een briefje dat recht geeft op een grote erfenis. Van dezelfde auteur is *Avonturen in de Stille Zuidzee*, waarin drie vrienden op een tocht naar Zuid-Amerika schipbreuk lijden, gered worden, muieterij meemaken en tenslotte op een onbewoond eiland komen. Wat ze daar beleven, zal in een volgend verhaal verteld worden.

Onder de titel *Ben en ik*, door *R. Lawson*, verscheen een zeer grappige levensbeschrijving van Benjamin Franklin, verteld door zijn huismus Amos. Aan *C. E. Pot-hast-Gimberg* danken we *Grijze ruiten*. Lies groeit op in een klein weeshuis. Zij voelt wat wezen missen en geeft zich geheel aan de toekomst van haar broertje. Zij gaat nu 14 worden, haar karakter groeit, zij wil straks onafhankelijk zijn om voor Pietje te kunnen zorgen. Als zij tenslotte onderwijzeres mag worden, blik het jonge „moedertje” stralend de toekomst in. Een mooi boekje, geen maakwerk, maar echt!

Johan van Rheden roept in *De geheimzinnige man* een halt toe aan een fanatiek Robot-fabrikant! Spannend en vlot geschreven.

Vorige maand bespraken we de eerste 4 delen van de Junior-boeken-serie, thans mogen in successie de nummers 5 t/m 12 volgen. In *De redding van de Woestduyn*, door *A. Vorster*, vinden we het leven van Frans Naerebout, de loods van Vlissingen; een historisch relaas van de zee, maar vooral ook het levensverhaal van een eenvoudig en moedig mens, die groot is door zijn Godsvertrouwen en nederigheid. Een zeer goed en heel boeiend boek. Zeer spannend, zelfs ook voor volwassenen, is *De zilveren vleugel*, door *Roel Dijkstra*, te spannend om er iets van te verklappen. Een boekje uit „de oude doos”, dat ver boven veel moderne Wild-Westverhalen uitsteekt, voor jong en oud aanbevolen, is *Kiddie*, door *Robert Leighton*. *Goudeiland*, door *Robert Louis Stevenson*, is een verkorte uitgave van de bekende avonturenroman. De propaganda tussen de tekst — voor andere uitgaven — doet hinderlijk aan. Ook *De eenzame woudloper*, door *W. H. Miller*, is een vlot boek vol hachelijke avonturen. *Prairiejongen*, door *Robert Leighton*, is het tweede verhaal over Kiddie, vol spannende momenten, ridderlijke daden en nuttige wenken; een goede tegenhanger van de „sensatie-lectuur”. Een juiste kijk op het moeilijke leven van de zeevaarders ten tijde van *Elisabeth*, *Hawkins* en *Drake*, geeft *Robert Syme* in *De kapers van Elisabeth*. Het laatste boek, *Ik hoorde een schot*, door *Roy Fuller*, geeft o.i. te veel sensatie om gezond te kunnen heten.

Rest ons dan nog een viertal bakvisromans. *Cok Grashoff* schreef *Mistletoe*. Annet Soer moet zich een levenspartner kiezen uit een vlotte student en een journalist met een

door oorlogshandelingen misvormd gelaat. De vlotte jongeling wint uiteindelijk. Het verhaal is in christelijke sfeer geschreven. In het boek *Handschoentje*, door *Marga van Renkum*, is *Elsje* van Gulik een pienter meisje, wier journalistiek talent ontdekt wordt en die het aanvankelijk als eerste vrouwelijke kracht hard te verduren heeft op het redactiebureau. Als haar vriend *Wim* van *Kuyk* naar *Singapore* overgeplaatst wordt tijdens haar afwezigheid, ontdekt ze, hoeveel ze van hem houdt. Nog geen vier maanden later is *Elsje* „als handschoentje” op de boot. Een van de oppervlakkig-goede verhalen zonder hogere inhoud die thans mode zijn, heet *Hoe het na 1000 weken werd*, door *Netty Koen-Conrad*. Romantisch-boeiend, maar eveneens hopeloos leeg is *Die en geen ander*, door *Herman Schratenberg*. *Jonker Max* wil alleen trouwen met het meisje, over wie hij zeggen kan: „Die en geen ander”. Daardoor ontglipt hem een reusachtige erfenis. Hij trekt de wereld in en geraakt in diverse verwickelingen. Tot genoeg van de lezeressen komt tenslotte alles op z'n pootjes terecht.

In deze kroniek werden besproken:

- van Aalst, George* 527
De H.B.S.-krant. Een verhaal uit het H.B.S.-leven. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 3,90 V, J
Adema, Tjeerd 528
Het verdwenen parelsnoer. Geill. — A'dam, De Arbel-derspers, geb. f 3,90 VIa, J
Boelen, M. H. 529
Jongens uit Bergrust. Geill. — Maastricht, J. Schenk, geb. f 3,25 VIa, J +
van de Burgt, Jan 530
Avonturen rond de oude watermolen. Geill. — Meppel, M. Stenvert & Zoon, geb. f 3,95 V-VIa, J
Cappe, Jeanne 531
Assepoester en andere sprookjes van Perrault. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VIb-c, JM
Cappe, Jeanne 532
De schone slaapster in het bos en andere sprookjes van Perrault. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VIb-c, JM
Cappe, Jeanne 533
De wilde zwanen en andere sprookjes van Andersen. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VIb-c, JM
Cappe, Jeanne 534
Het meisje met de zwavelstokjes en andere sprookjes van Andersen. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VIb-c, JM
Dijkstra, Roel 535
De zilveren vleugel — Den Haag, De Verkenner, f 0,85 V
Faber-Meynen, Netty 536
Een nieuw begin. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 1,40 VIa, M, [P]
Fuller, Roy 537
Ik hoorde een schot — Den Haag, De Verkenner, f 0,85 IV (V^o. J)
van Gelre, Margo 538
Jos vaart een nieuwe koers. Geill. — Haarlem, Boom-Ruygrok, f 3,—, geb. f 3,90 VIa, M
Goudappel-Bos, Riek 539
Kabouterland. Geill. — Haarlem, Boom-Ruygrok, f 3,—, geb. f 3,90 VIb, JM
Grashoff, Cok 540
Mistletoe. Geill. — Haarlem, Boom-Ruygrok, f 3,50, geb. f 4,50 IV-V, M, [P]
Hagers, Freddy 541
lentje van de Zilvermeeuw. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIa, M
van der Heide, Willy 542
Avonturen in de Stille Zuidzee. Geill. — Meppel, M. Stenvert & Zoon, geb. f 3,95 V, J
van der Heide, Willy 543
Sensatie op een Engelse vrachtboot. Geill. — Meppel, M. Stenvert & Zoon, geb. f 3,95 V, J

Kroniek van Jeugdlectuur

Voor de allerkleinsten verscheen er deze maand niet veel. Gaarne vermelden we daarom *Dubbelkrul*, door *Willem Savenberg*, een geestig verhaal over een varkentje met een dubbele krul in zijn staart. Dubbelkrul beleeft allerlei wonderlijke avonturen.

Sally en zijn hondje, door *C. Th. Jongejan-de Groot*, is een droevig verhaaltje over een jodenjongetje, dat in de oorlog zijn ouders verloren heeft. Het slot van het verhaal beschrijft ons een gelukkige Sally, die een heerlijk en blij Kerstfeest viert. Er zijn ook weer nieuwe avonturen van Sjons en zijn negervriendje Sjimmi: *Sjons van de rebellenclub als circus-artist*. Door een toeval komt Sjons op een struisvogel terecht en maakt hij reclame voor een circus. De directeur laat hem meereizen en Sjons wordt het succes van de dag. Hoe onzinnig Sjons' avonturen ook zijn, kinderen beleven er veel plezier aan, want per slot is Sjons een flinke, dappere jongen, die altijd bereid is om iemand te helpen. Ook de beroemde Tom Poes van *Marten Toonder* vraagt onze aandacht: *Tom Poes en de Watergeest*. Tom Poes en Ollie Bommel raken weer aardig in moeilijkheden, ze beleven angstige dagen door de Watergeest, die hun een fortuintje wil afpersen. Tom weet de Watergeest te ontmaskeren en voor een gelukkige ontknoping te zorgen. De illustraties bij dit aardige, humoristische verhaal mogen er zijn. De jeugd zal genieten van deze door en door verzorgde uitgave. De naam *A. D. Hildebrand* garandeert een vlot geschreven verhaal. *Achmed de stalknecht van de sultan* is niet alleen een kostelijk verhaal, maar het leert bovendien op prettige manier wat „democratie”. Het heeft veel overeenkomst met *Joessoef de knecht van de sultan* van dezelfde auteur. En dan kunnen we in één adem noemen *Jennemieke van Puk en Muk*, door *Frans Fransén*. Jennemieke, zusje van Puk en Muk, gaat een maand lang naar Gondellijntje, het zieke dochtertje van koning Neppo-Neppi. In die tijd wordt het huishouden van Oom Klaas danig in de war gebracht door Puk, Muk en Moortje. Als Jennemieke weer thuis komt, wordt ze feestelijk ontvangen en iedereen is overgelukkig. Aanbeveling overbodig. In de Zonnebloem-serie verscheen een fris jongensboek, nl. *De zigeuners van Akkerwoude*, door *H. de Roos*, een kampeertocht met een woonwagen en met veel spanning.

Er zijn twee gezellige boeken van *Rie van Heeteren*: *Anne-Griet trekt er op uit*, een verhaal van veel huiselijk geluk, en *De vrolijke bende*, over de broertjes van Joke en de vriendinnen van Joke, welke twee groepen een kostelijke logeerpartij krijgen. In *Het Boshuis*, door *Annie Sanders*, wordt Mia, dochtertje van een arme weduwe, na een ernstige ziekte opgenomen, dank zij de voorspraak van Zuster Bets. En als moeder met Kerstmis komt, vindt ze een heel andere Mia terug. Het is een godsdienstig, leerzaam boek in protestantse geest. *Pieterjoris*, door *Luc Willink*, is een kleine fantasee, die het alledaagse leven met zijn eigen ogen bekijkt. Pieterjoris maakt iets bijzonders van al de beslommeringen. We volgen hem een jaar lang van de ene dag in de andere; zijn kijk op het leven is zo zonnig, dat dit boek voor kleine en grotere lezers een aardige ontspanning zal zijn. In *Vertelsels van Pietje en Kadotske*, door *Bert Verbist*, treedt Pietje de Dood op als een goed, oud knechtje van O.L.H. Hij zet de mensen op zijn karretje, dat getrokken wordt door zijn paardje Kadotske. Een zestal gevallen wordt aardig verteld met soms fijne gedachten.

Het is een gelukkig teken, dat van *Het nieuwe boek voor de jeugd* een nieuwe uitgave moest verschijnen. Het is werkelijk een ideaal gezinsboek met een rijke schat van de mooiste verhalen. De samenstellers hebben met zorg gewaakt alleen verhalen op te nemen die voor iedereen aanvaardbaar zijn; ook het katholieke gedeelte is royaal verzorgd. Wel een aardig boek voor meisjes is *Nellie's vacantie*, door *A. van Gelder-van Malsen*, waarin brave Nellie een groot contrast vormt met het verwende dochtertje van de dokter. Het is echter jammer, dat Nellie's

braafheid er wat te dik op ligt. En in *Toch chauffeur*, door *Wieland Wouters*, wordt tamelijk sterk gemoraliseerd over steler en heler. *Nel Verschoor-van der Vliet* schreef een ernstige Kerstvertelling: *Guus van Gouwe Gerrit*. Het dochtertje van een straatmuzikant mag het Kerstfeest meevieren in het gezin van de dominee. Diep onder de indruk wil zij dan haar ongelovige vader bekeren. Hier en daar iets te wijs voor kinderen. Van *Marg. Dekker* verschenen twee kinderboeken, nl. *De kinderen van tante Eddie*, een fleurig verhaal over het moederloos gezin van Dr. Went, waarin een nieuwe juf alle harten komt stelen door haar liefde, en *Hanneke en 't Zonnehuis*, waarin Hanneke in aanraking komt met de bewoners van 't Zonnehuis. Deze kennismaking brengt vreugde in haar zorgvol lentje. Een bekoorlijke, gevoelige vertelling. Een aardige combinatie van bekerings- en Indianerverhaal geeft *Wim Broos* in *Vrede voor Valkoog*. Ook al komt het einde iets onverwacht, het verhaal is goed geschreven; vooral Valkoog's berusting in zijn blijvende mankheid ten gevolge van verwonding. Een wild-fantastisch verhaal over een ingenieus apparaat, dat zich onder de grond kan voortbewegen en ontworpen is om een opslagplaats van vliegtuigbommen te vernietigen, is *De kunstmol*, door *J. H. de Goede Jr.* Omdat het Hugenoottje te veel als een bijzondere uitverkiezing geschetst wordt, kunnen we *Door het land van de Zonnekoning*, door *C. Riekwtel*, aan katholieke kinderen niet aanbevelen; het boek is voor protestantse kinderen geschikt. Zelden ontmoet men een boek, dat zulk een helder beeld geeft op het volle leven om het jaar 1400 als *De gekroonde stokvis*. Een verhaal uit de Hanzetijd, door *C. Wilkeshuis*. Het geeft het leven en streven van scholieren die studeren bij de Broeders des Gemeenen Levens. Goed getypeerd is ook de instelling van de reizende studenten die van school naar school trekken. De Hanzesteden Deventer en Kampen staan in het middelpunt. Ondanks alle verwerkte folklore blijft het verhaal zeer boeiend. Het is daarom heel spijtig, dat taal en stijl soms slordig verzorgd zijn. Naar de dagen van de O.I.C. verplaatst ons *S. Franke* in *De zilveren lepel*. De ouderloze Coen wordt onschuldig verdacht van diefstal van een zilveren lepel. Dit voorval wordt aanleiding tot de stichting van een tehuis voor verwaarloosde jeugd. Een mooi verhaal. Heel wat over het leven, de gewoonten, het geloof en de sagen der Balinese is verwerkt in *Monki op Bali*. Via een wajangspeler belandt Monki bij een rijke Chinees en hij gaat dan mee naar China, waar hij zijn grote vriend Poppeye hoopt terug te zien.

Het ontbreekt ons meestal aan ruimte om herdrukken te bespreken. Wij maken echter gaarne een uitzondering voor *De oude sprookjes*, door *J. Riemens-Reurslag*. Kort na het overlijden van de bekende schrijfster verscheen deze tweede druk van traditionele sprookjes en minder algemeen bekende volksvertellingen. Ook voor deze vermeerdere druk is schrijfster bij de oorspronkelijke uitgaven te rade gegaan. Het boek is niet uitsluitend kinderlectuur. Inleiding en Nawoord richten zich zelfs uitsluitend tot de ouderen, die overigens ook zelf met genoegen deze sprookjes zullen lezen of voorlezen. Sprookjes voor grote en kleine kinderen brengt ook *Uit de wonderwereld*, door *Alfons de Cock*, zowel Nederlandse als buitenlandse; waarmee waarschijnlijk een folklorist ook nog zijn voordeel kan doen.

Bijzonder aardig is *Jan, pak an!* door *F. Feenstra*. Jan leert in Garage van Bommel het automonteursvak zo goed, dat hij als compagnon in een gereorganiseerde zaak eindigt. Alle jongens (en vele meisjes!) zullen er van smullen. Er is al is het een tweede druk, we vestigen nog eens extra de aandacht op *Schipper Wessels*, door *K. Norel*, waarin vader en zoon Wessels uitvaren op een oorlogsvloot onder Piet Heijn en deel hebben aan de overwinning van de Zilvervloot. Een welkom ook voor de nieuwe serie *Het Goede Jeugdboek*, waarin verschenen: *Giethoornse vrijbuiters*, door *K. van der Geest*, een boek vol avonturen, waarin Harm als held optreedt en als vredestichter tussen Noord en Zuid op Giethoorn; en *Jaap zet*

door, door *Henk W. Wijnen*, waarin Jaap een voorbeeld ter navolging is.

Een christelijk boek met mooie Kerstverhalen, dat probeert de Kerstgedachte te doen herleven, is *Het licht wint*, door *M. A. M. Renes-Boldingh*. Voor katholieke kinderen lijkt ons niet aan te bevelen *De Christenreis*, door *John Bunyan*, als deel 17 verschenen in de serie *Oud Goud*. Voor niet-katholieken zij het aanbevelen, omdat het duidelijk aantoon, hoe ook in onze moderne tijden dezelfde gevaren de christen bedreigen als in de dagen van de Baptist Bunyan in 1675. Als katholiek moeten we afwijzen *De kornet van Maurits' ruitersrij*, door *H. te Merwe*, over de slag bij Nieuwpoort. Het katholicisme geldt hier als overwonnen standpunt van achterlijke lieden.

Nogal Amerikaans-avontuurlijk is het meisjesboek *Billie Bradley vindt een schat*, door *Janet D. Wheeler*. Het ademt een geest van vrijheid, die wij hier niet kennen. In het kostelijke boekje *Vissen achter glas*, door *K. Werner en A. Sloet*, dwaalt een leraar met zijn leerlingen menige vrije middag langs sloot en plas. Op gezellige wijze zoeken ze bewoners voor hun zelfgemaakt aquarium. Dit is de manier om de jeugd te boeien en tegelijkertijd kennis bij te brengen van en liefde te kweken voor alles wat leeft. We bevelen dit in alle opzichten geslaagde boekje van harte aan.

En tot slot de afdeling bakvisromannetjes. Weinig goeds kunnen we zeggen van *Loes op eigen benen*, door *Amy Groskamp-ten Have*. Het „leest” wel gezellig, maar het schépt een onwezenlijke filmsfeer en versterkt de bakvisjes in de overtuiging, dat voor hun sweet seventeen jonge dokters klaar staan met aanzoeken, te midden van een krans medeminnaars; i.p.v. de onpaedagogisch geachte kalverliefdes, krijgen de veel te jeugdige heldinnen „echte” liefdes te verwerken. Hetzelfde geldt voor *Het lied van de Kokila*, door *Jo van der Wal*, een langademige, tweeslachtige kostschoolgeschiedenis met enerzijds de gebruikelijke kinderachtige drama's met leraressen en kornuiten, anderzijds „liefdes”. Wij zouden niet graag aan een 16-jarige dochter dit opgeschroefde verhaal in handen geven. Veel flirt en nonsens geeft *Gré de Reus in Eindspurt*. Meisjes en jongens van 20 jaar en ouder maken een cursus mee voor kleinkunst; sommigen is het ernst, anderen stellen zich aan als kinderen. De stijl is uiterst slordig. Een prettig, misschien iets te overdreven openhartig boek, waarin enkele minder onschuldige gebeurtenissen in het leven der bijfiguren niet onbesproken blijven, is *Het mooiste beroep*, door *Ems I. H. van Soest*. Dit mooiste beroep is dat van huisvrouw en moeder, maar vóór Frida Glukke tot die erkenning komt, heeft zij de moeilijkheden volop gekend. *Netty Koen-Conrad* tekent in *Nan blijft Nan* drie heel begaafde vriendinnen in fel contrast met een would-be artistiek persoontje. Onder veel gebabbel en geboom vinden de drie een partner voor het leven en de artistieke mag toekijken. Het verhaal is een pleidooi voor echtheid en eenvoud, maar mist iedere diepere ondergrond. Ook ontvingen we nog een nieuwe druk van *Co Kars: Do's horizon*. De moeilijke jaren van Do, als bij de dood van vader en moeder het huishouden uit elkaar moet gaan, zijn in dit frisse, verkwikkende boek prettig beschreven. Het geluk dat ten slotte komt, gunnen wij de openhartige, fijnvoelende Do van harte. Het verhaal is overigens volkomen neutraal.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of — bijvoorbeeld wanneer het minder belangrijke boekjes of herdrukken van bekende werken betrof — met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(volgnummer)

Aman 617
Mustapa de desajongen. Geill. — Den Haag, W. van Hoeve, f 2,—, geb. f 2,90 V, J

Het verhaal van Mustapa en zijn vriendjes in de Padangse Bovenlanden. Natuurlijk en onderhoudend geschreven.

Bastin, R., O.M.I. 618

Een vertelsel vol eenvoud over de Maagd Maria. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VI, †

Beauclair, René 619

De wonderbare lotgevallen van drie graankorreltjes. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VI, †

„Bethanië” 620

Met z'n twaalven. Geill. — Hoorn, West-Friesland VIa-b, †

Broos, Piet 621

De Apostel van Nederland, Sint Willibrord. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 1,50 VIa-b, †

Broos, Wim 622

Vrede voor Valkoog. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,80 VI, †

Bunyan, John 623

De Christenreis. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, f 1,40, geb. f 1,95 IV(VIa) P

de Cock, Alfons 624

Uit de wonderwereld. Sprookjes voor grote en kleine kinderen. Prijisboek voor lagere en middelbare scholen. Jubileumuitgave 1850-1950. Geill. — Gent, Fiat, 45 fr. V, JM

Dekker, Marg. 625

Hanneke en 't Zonnehuis. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,90 VIa, M, (P)

Dekker, Marg. 626

De kinderen van tante Eddie. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 1,10 VIa, M, (P)

Dekker, Maurits 627

De toverdoos. Met tien nieuwe sprookjes. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. f 3,90 V

Als sprookjes alleen voor kinderen zijn, is dit boek een kinderboek. Maurits Dekker schrijft onderhoudende en vaak paedagogische sprookjes, die zich met genoegen laten lezen. De tekeningen zijn niet fraai.

Eigenhuysen, Truus (628)

De geschiedenis van Pilletje Pruimentaart. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb, J

Feenstra, R. 629

Jan, pak an! (Garage Van Bommel). Geill. — A'dam, Ned. Keurboekerij, f 3,90, geb. f 4,90 V, J

Franke, S. 630

De zilveren lepel. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. f 3,90 VIa, J

Fransen, Frans 631

Jennemieke van Puk en Muk. Geill. — Tilburg, R.K. Jongensweeshuis, f 1,90 VIb

van der Geest, K. 632

Giethoornse vrijbuiters. Geill. — Meppel, H. ten Brink, f 2,95, geb. f 3,95 V, J

van Gelder-van Malsen, A. 633

Nellie's vacantie. Geill. — Dokkum, Schaafsma & Brouwer, f 3,—, geb. f 3,90 VIa-b, M

de Goede Jr., J. H. 634

De kunstmol. Geill. — Hoorn, Edecea, geb. f 2,90 VIa, J

van Groningen, Jan (635)

De onzichtbare. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 0,85 VIb, J, (P)

Groskamp-ten Have, Amy 636

Loes op eigen benen. Geill. — Utrecht, A. W. Bruna & Zoon, f 3,50, geb. f 4,95 IV-V^o, M

van Heeteren, Rie 637

Anne-Griet trekt er op uit. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 1,50 VIb, M

van Heeteren, Rie 638

De vrolijke bende. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 1,50 VIb

Kroniek van Jeugdlectuur

Voor de allerkleinsten verscheen er deze maand niet veel. Gaarne vermelden we daarom *Dubbelkrul*, door *Willem Savenberg*, een geestig verhaal over een varkentje met een dubbele krul in zijn staart. Dubbelkrul beleefd allerlei wonderlijke avonturen.

Sally en zijn hondje, door *C. Th. Jongejan-de Groot*, is een droevig verhaaltje over een jodenjongetje, dat in de oorlog zijn ouders verloren heeft. Het slot van het verhaal beschrijft ons een gelukkige Sally, die een heerlijk en blij Kerstfeest viert. Er zijn ook weer nieuwe avonturen van Sjors en zijn negervriendje Sjimmi: *Sjors van de rebellenclub als circus-artist*. Door een toeval komt Sjors op een struisvogel terecht en maakt hij reclame voor een circus. De directeur laat hem meereizen en Sjors wordt het succes van de dag. Hoe onzinnig Sjors' avonturen ook zijn, kinderen beleven er veel plezier aan, want per slot is Sjors een flinke, dappere jongen, die altijd bereid is om iemand te helpen. Ook de beroemde Tom Poes van *Marten Toonder* vraagt onze aandacht: *Tom Poes en de Watergeest*. Tom Poes en Ollie Bommel raken weer aardig in moeilijkheden, ze beleven angstige dagen door de Watergeest, die hun een fortuintje wil afpersen. Tom weet de Watergeest te ontmaskeren en voor een gelukkige ontknoping te zorgen. De illustraties bij dit aardige, humoristische verhaal mogen er zijn. De jeugd zal genieten van deze door en door verzorgde uitgave. De naam *A. D. Hildebrand* garandeert een vlot geschreven verhaal. *Achmed de stalknecht van de sultan* is niet alleen een kostelijk verhaal, maar het leert bovendien op prettige manier wat „democratie”. Het heeft veel overeenkomst met *Joessoef de knecht van de sultan* van dezelfde auteur. En dan kunnen we in één adem noemen *Jennemieke van Puk en Muk*, door *Frans Franssen*. Jennemieke, zusje van Puk en Muk, gaat een maand lang naar Gondeljintje, het zieke dochttertje van koning Neppo-Neppi. In die tijd wordt het huishouden van Oom Klaas danig in de war gebracht door Puk, Muk en Moortje. Als Jennemieke weer thuis komt, wordt ze feestelijk ontvangen en iedereen is overgelukkig. Aanbeveling overbodig. In de Zonnebloem-serie verscheen een fris jongensboek, nl. *De zigeuners van Akkerwoude*, door *H. de Roos*, een kampeertocht met een woonwagen en met veel spanning.

Er zijn twee gezellige boeken van *Rie van Heeteren*: *Anne-Griet trekt er op uit*, een verhaal van veel huiselijk geluk, en *De vrolijke berde*, over de broertjes van Joke en de vriendinnen van Joke, welke twee groepen een kostelijke logeerpartij krijgen. In *Het Boshuis*, door *Annie Sanders*, wordt Mia, dochttertje van een arme weduwe, na een ernstige ziekte opgenomen, dank zij de voorspraak van Zuster Bets. En als moeder met Kerstmis komt, vindt ze een heel andere Mia terug. Het is een godsdienstig, leerzaam boek in protestantse geest. *Pieterjoris*, door *Luc Willink*, is een kleine fantast, die het alledaagse leven met zijn eigen ogen bekijkt. Pieterjoris maakt iets bijzonders van al de beslommeringen. We volgen hem een jaar lang van de ene dag in de andere; zijn kijk op het leven is zo zonnig, dat dit boek voor kleine en grotere lezers een aardige ontspanning zal zijn. In *Vertelsels van Pietje en Kadotske*, door *Bert Verbiest*, treedt Pietje de Dood op als een goed, oud knechtje van O.L.H. Hij zet de mensen op zijn karretje, dat getrokken wordt door zijn paardje Kadotske. Een zestal gevallen wordt aardig verteld met soms fijne gedachten. Het is een gelukkig teken, dat van *Het nieuwe boek voor de jeugd* een nieuwe uitgave moest verschijnen. Het is werkelijk een ideaal gezinsboek met een rijke schat van de mooiste verhalen. De samenstellers hebben met zorg gewaakt alleen verhalen op te nemen die voor iedereen aanvaardbaar zijn; ook het katholieke gedeelte is royaal verzorgd. Wel een aardig boek voor meisjes is *Nellie's vacantie*, door *A. van Gelder-van Malsen*, waarin brave Nellie een groot contrast vormt met het verwende dochttertje van de dokter. Het is echter jammer, dat Nellie's

braafheid er wat te dik op ligt. En in *Toch chauffeur*, door *Wieland Wouters*, wordt tamelijk sterk gemoraliseerd over steler en heler. *Nel Verschoor-van der Vlis* schreef een ernstige Kerstvertelling: *Guus van Gouwe Gerrit*. Het dochttertje van een straatmuzikant mag het Kerstfeest meevieren in het gezin van de dominee. Diep onder de indruk wil zij dan haar ongelovige vader bekeren. Hier en daar iets te wijs voor kinderen. Van *Marg. Dekker* verschenen twee kinderboeken, nl. *De kinderen van tante Eddie*, een fleurig verhaal over het moederloos gezin van Dr. Went, waarin een nieuwe juf alle harten komt stelen door haar liefde, en *Hanneke en 't Zonnehuis*, waarin Hanneke in aanraking komt met de bewoners van 't Zonnehuis. Deze kennismaking brengt vreugde in haar zorgvol leventje. Een bekoorlijke, gevoelige vertelling. Een aardige combinatie van bekerings- en Indianenverhaal geeft *Wim Broos* in *Vrede voor Valkoog*. Ook al komt het einde iets onverwacht, het verhaal is goed geschreven; vooral Valkoog's berusting in zijn blijvende mankheid ten gevolge van verwonding. Een wild-fantastisch verhaal over een ingenieus apparaat, dat zich onder de grond kan voortbewegen en ontworpen is om een opslagplaats van vliegtuigbommen te vernietigen, is *De kunstmol*, door *J. H. de Goede Jr.* Omdat het Hugenoottje te veel als een bijzondere uitverkiezing geschetst wordt, kunnen we *Door het land van de Zonnekoning*, door *C. Riekwiel*, aan katholieke kinderen niet aanbevelen; het boek is voor protestantse kinderen geschikt. Zelden ontmoet men een boek, dat zulk een helder beeld geeft op het volle leven om het jaar 1400 als *De gekroonde stokvis*. Een verhaal uit de Hanzetijd, door *C. Wilkeshuis*. Het geeft het leven en streven van scholieren die studeren bij de Broeders des Gemeenen Levens. Goed getypeerd is ook de instelling van de reizende studenten die van school naar school trekken. De Hanzesteden Deventer en Kampen staan in het middelpunt. Ondanks alle verwerkte folklore blijft het verhaal zeer boeiend. Het is daarom heel spijtig, dat taal en stijl soms slordig verzorgd zijn. Naar de dagen van de O.I.C. verplaatst ons *S. Franke* in *De zilveren lepel*. De ouderloze Coen wordt onschuldig verdacht van diefstal van een zilveren lepel. Dit voorval wordt aanleiding tot de stichting van een tehuis voor verwaarloosde jeugd. Een mooi verhaal. Heel wat over het leven, de gewoonten, het geloof en de sagen der Balinezen is verwerkt in *Monki op Bali*. Via een wajangspeler belandt Monki bij een rijke Chinees en hij gaat dan mee naar China, waar hij zijn grote vriend Poppeye hoopt terug te zien.

Het ontbreekt ons meestal aan ruimte om herdrukken te bespreken. Wij maken echter gaarne een uitzondering voor *De oude sprookjes*, door *J. Riemens-Reurslag*. Kort na het overlijden van de bekende schrijfster verscheen deze tweede druk van traditionele sprookjes en minder algemeen bekende volksvertellingen. Ook voor deze vermeerdere druk is schrijfster bij de oorspronkelijke uitgaven te rade gegaan. Het boek is niet uitsluitend kinderlectuur. Inleiding en Nawoord richten zich zelfs uitsluitend tot de ouderen, die overigens ook zelf met genoegen deze sprookjes zullen lezen of voorlezen. Sprookjes voor grote en kleine kinderen brengt ook *Uit de wonderwereld*, door *Alfons de Cock*, zowel Nederlandse als buitenlandse, waarmee waarschijnlijk een folklorist ook nog zijn voordeel kan doen.

Bijzonder aardig is *Jan, pak an!* door *F. Feenstra*. Jan leert in Garage van Bommel het automonteursvak zo goed, dat hij als compagnon in een gereorganiseerde zaak eindigt. Alle jongens (en vele meisjes!) zullen er van smullen. En al is het een tweede druk, we vestigen nog eens extra de aandacht op *Schipper Wessels*, door *K. Norel*, waarin vader en zoon Wessels uitvaren op een oorlogsvloot onder Piet Heijn en deel hebben aan de overwinning van de Zilvervloot. Een welkom ook voor de nieuwe serie *Het Goede Jeugdboek*, waarin verschenen: *Giethoornse vrijbuiters*, door *K. van der Geest*, een boek vol avonturen, waarin Harm als held optreedt en als vredestichter tussen Noord en Zuid op Giethoorn; en *Jaap zet*

door, door Henk W. Wijnen, waarin Jaap een voorbeeld ter navolging is.

Een christelijk boek met mooie Kerstverhalen, dat probeert de Kerstgedachte te doen herleven, is *Het licht wint*, door M. A. M. Renes-Boldingh. Voor katholieke kinderen lijkt ons niet aan te bevelen *De Christenreis*, door John Bunyan, als deel 17 verschenen in de serie Oud Goud. Voor niet-katholieken zij het aanbevelen, omdat het duidelijk aantoon, hoe ook in onze moderne tijden dezelfde gevaren de christen bedreigen als in de dagen van de Baptist Bunyan in 1675. Als katholiek moeten we afwijzen *De kornet van Maurits' ruitersrij*, door H. te Merwe, over de slag bij Nieuwpoort. Het katholicisme geldt hier als overwonnen standpunt van achterlijke lieden.

Nogal Amerikaans-avontuurlijk is het meisjesboek *Billie Bradley vindt een schat*, door Janet D. Wheeler. Het ademt een geest van vrijheid, die wij hier niet kennen. In het kostelijke boekje *Vissen achter glas*, door K. Werner en A. Sloet tot Everlo, dwaalt een leraar met zijn leerlingen menige vrije middag langs sloot en plas. Op gezellige wijze zoeken ze bewoners voor hun zelfgemaakt aquarium. Dit is de manier om de jeugd te boeien en tegelijkertijd kennis bij te brengen van en liefde te kweken voor alles wat leeft. We bevelen dit in alle opzichten geslaagde boekje van harte aan.

En tot slot de afdeling bakvisromannetjes. Weinig goeds kunnen we zeggen van *Loes op eigen benen*, door Amy Groskamp-ten Have. Het „leest” wel gezellig, maar het schépt een onwezenlijke filmsfeer en versterkt de bakvisjes in de overtuiging, dat voor hun sweet seventeen jonge dokters klaar staan met aanzoeken, te midden van een krans medeminnars; i.p.v. de onpaedagogisch geachte kalverliefdes, krijgen de veel te jeugdige heldinnen „echte” liefdes te verwerken. Hetzelfde geldt voor *Het lied van de Kokila*, door Jo van der Wal, een langademige, tweeslachtige kostschoolgeschiedenis met enerzijds de gebruikelijke kinderachtige drama's met leraressen en kornuiten, anderzijds „liefdes”. Wij zouden niet graag aan een 16-jarige dochter dit opgeschroefde verhaal in handen geven. Veel flirt en nonsens geeft *Gré de Reus* in *Eindspurt*. Meisjes en jongens van 20 jaar en ouder maken een cursus mee voor kleinkunst; sommigen is het ernst, anderen stellen zich aan als kinderen. De stijl is uiterst slordig. Een prettig, misschien iets te overdreven openhartig boek, waarin enkele minder onschuldige gebeurtenissen in het leven der bijfiguren niet onbesproken blijven, is *Het mooiste beroep*, door Ems I. H. van Soest. Dit mooiste beroep is dat van huisvrouw en moeder, maar vóór Frida Glucke tot die erkenning komt, heeft zij de moeilijkheden volop gekend. *Netty Koen-Conrad* tekent in *Nan blijft Nan* drie heel begaafde vriendinnen in fel contrast met een would-be artistiek persoonkje. Onder veel gebabbel en geboom vinden de drie een partner voor het leven en de artistieke mag toekijken. Het verhaal is een pleidooi voor echtheid en eenvoud, maar mist iedere diepere ondergrond. Ook ontvingen we nog een nieuwe druk van *Co Kars: Do's horizon*. De moeilijke jaren van Do, als bij de dood van vader en moeder het huishouden uit elkaar moet gaan, zijn in dit frisse, verkwikkende boek prettig beschreven. Het geluk dat ten slotte komt, gunnen wij de openhartige, fijnvoelende Do van harte. Het verhaal is overigens volkomen neutraal.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of — bijvoorbeeld wanneer het minder belangrijke boekjes of herdrukken van bekende werken betrof — met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(volgnummer)

Aman 617
Mustapa de desajongen. Geill. — Den Haag, W. van Hoeve, f 2,—, geb. f 2,90 V, J

Het verhaal van Mustapa en zijn vriendjes in de Padangse Bovenlanden. Natuurlijk en onderhoudend geschreven.

Bastin, R., O.M.I. 618

Een vertelsel vol eenvoud over de Maagd Maria. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VI, †

Beauclair, René 619

De wonderbare lotgevallen van drie graankorreltjes. Geill. — Tilburg, F. Pessers, geb. f 3,95 VI, †

„Bethanië” 620

Met z'n twaalven. Geill. — Hoorn, West-Friesland VIa-b, †

Broos, Piet 621

De Apostel van Nederland, Sint Willibrord. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 1,50 VIa-b, †

Broos, Wim 622

Vrede voor Valkoog. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,80 VI, †

Bunyan, John 623

De Christenreis. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, f 1,40, geb. f 1,95 IV(VIa) P

de Cock, Alfons 624

Uit de wonderwereld. Sprookjes voor grote en kleine kinderen. Prijisboek voor lagere en middelbare scholen. Jubileumuitgave 1850-1950. Geill. — Gent, Fiat, 45 fr. V, JM

Dekker, Marg. 625

Hanneke en 't Zonnehuis. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,90 VIa, M, (P)

Dekker, Marg. 626

De kinderen van tante Eddie. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 1,10 VIa, M, (P)

Dekker, Maurits 627

De toverdoos. Met tien nieuwe sprookjes. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. f 3,90 V

Als sprookjes alleen voor kinderen zijn, is dit boek een kinderboek. Maurits Dekker schrijft onderhoudende en vaak paedagogische sprookjes, die zich met genoegen laten lezen. De tekeningen zijn niet fraai.

Eigenhuysen, Truus (628)

De geschiedenis van Piletje Pruimentaart. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb, J

Feenstra, R. 629

Jan, pak an! (Garage Van Bommel). Geill. — A'dam, Ned. Keurboekerij, f 3,90, geb. f 4,90 V, J

Franke, S. 630

De zilveren lepel. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. f 3,90 VIa, J

Fransen, Frans 631

Jennemieke van Puk en Muk. Geill. — Tilburg, R.K. Jongensweeshuis, f 1,90 VIb

van der Geest, K. 632

Giethoornse vrijbuiters. Geill. — Meppel, H. ten Brink, f 2,95, geb. f 3,95 V, J

van Gelder-van Malsen, A. 633

Nellie's vacantie. Geill. — Dokkum, Schaafsma & Brouwer, f 3,—, geb. f 3,90 VIa-b, M

de Goede Jr., J. H. 634

De kunstmol. Geill. — Hoorn, Edecea, geb. f 2,90 VIa, J

van Groningen, Jan (635)

De onzichtbare. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 0,85 VIb, J, (P)

Groskamp-ten Have, Amy 636

Loes op eigen benen. Geill. — Utrecht, A. W. Bruha & Zoon, f 3,50, geb. f 4,95 IV-V°, M

van Heeteren, Rie 637

Anne-Griet trekt er op uit. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 1,50 VIb, M

van Heeteren, Rie 638

De vrolijke bende. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 1,50 VIb

- Hildebrand, A. D. 639
Achmed de stalknecht van de sultan. Geill. — Oisterwijk, Uitg. Oisterwijk, geb. f 2,90 V1b
van Hille-Gaerthé, C. M. (640)
Aan de zonzijde. Geill. — Leiden, A. W. Sijthoff, geb. f 5,90 V M
van Hille-Gaerthé, C. M. (641)
Onder het strodak. Geill. — Leiden, A. W. Sijthoff, geb. f 5,90 VIa, M
van de Hulst Jr., W. G. (642)
Ko-tje en het Kerstfeest. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,65 VIc, M
Jongejan-de Groot, C. Th. 643
Sally en zijn hondje. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,65 V1b-c, P
Kars, Co 644
Do's horizon. Geill. — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij, geb. f 4,90 IV-V, M
Koen-Conrad, Netty 645
Nan blijft Nan. Geill. — Hoorn, West-Friesland, f 3,25, geb. f 4,50 IV-V, M
Lattimore, E. P. (646)
Kleine Sjang. Geill. — Den Haag, H. P. Leopold, geb. f 3,50 VIc
te Merwe, H. 647
De kornet van Maurits' ruitery. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 2,50 IV (V, J) P
Molnár, Franz (648)
De jongens van de Pálstraat — A'dam, Ned. Keurboekerij, geb. f 4,75 VIa, J
Norel, K. 649
Schipper Wessels. Geill. — Meppel, A. Roelofs van Goor, geb. f 4,90 V, J, (P)
Renes-Boldingh, M. A. M. 650
Het licht wint. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 3,50 V, JM, (P)
Renes-Boldingh, M. A. M. 651
De weg van het licht. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 4,90 I2, P
de Reus, Gré 652
Eindspurt. Geill. — Hoorn, West-Friesland, f 3,25, geb. f 4,50 IV (IV-V^o, M)
Riekwiél, C. 653
Door het land van de Zonnekoning. Geill. — Hoorn, Edecea, geb. f 3,75 VIa, P
Riemens-Reurslag, J. 654
De oude sprookjes. Geill. — Baarn, Hollandia, geb. f 8,90 V-VI
de Roos, H. 655
De zigeuners van Akkerwoude. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 V1b, J
Sanders, Annie 656
Het Boshuis. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,90 V1b, M, P
Savenberg, Willem 657
Dubbekrui. Geill. — Tiel, J. Lannoo, geb. f 4,50 VIc
van Soest, Ems I. H. 658
Het mooiste beroep. Geill. — Baarn, Hollandia, f 3,90, geb. f 4,90 IV-V, M
Toonder, Marten 659
Tom Poes en de watergeest. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 2,95 V1b
Verbist, Bert 660
Vertelsels van Pietje en Kadotske. Geill. — Lier, J. van In & Co, 15 ft. V1b, †
Verschoor-van der Vliet, Nel 661
Guus van Gouwe Gerrit. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,80 VIa, P
van Vliet-Ligthart Schenk, A. (662)
Pims Kerstfeest. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,25 V1c, (P)
- de Vries, Anne 663
Als Jezus wederkomt. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, f 0,55 VIc, M
de Vries, Anne 664
Toen Jezus geboren werd. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,55 VIc
van der Wal, Jo 665
Het lied van de Kokila. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV-V^o, M
Werner, K., en A. F. J. R. B. Sloet tot Everlo 666
Vissen achter glas. Jongens verzorgen hun zelfgemaakt aquarium. Geill. — A'dam, Nieuwe Wieken, geb. f 3,25 V, J
Wheeler, Janet D. 667
Billie Bradley vindt een schat. Geill. — Den Haag, J. Ph. Kruseman V, M
Wilkeshuis, C. 668
De gekroonde stokvis. Een verhaal uit de Hanze tijd. Geill. — Meppel, A. Roelofs van Goor, geb. f 4,75 VIa, †
Willink, Luc 669
Pieterjoris. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 V1b, J
Wouters, Wieland 670
Toch chauffeur. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 1,30 VIa-b, J, P
Wijnen, Henk W. 671
Jaap zet door. Geill. — Meppel, H. ten Brink, f 2,95, geb. f 3,95 V, J
XX (672)
De avonturen van kapitein Rob. Deel 1—10. — A'dam, Het Parool, p. dl. f 0,75 V^o, J
XX 673
Joeheil Verhalenboek voor de jeugd. Geill. — Oudembosch, Missionarissen van de H. Familie, f 1,50 V, J
Een verhalenboek dat veel biedt, omdat het deskundig en met zorg is samengesteld. Slechts het verhaal over de ondergang van onze beschaving door atoombomben lijkt ons voor een jeugd, die toch aan de toekomst moet geloven, weinig opbeurend.
XX 674
Monki op Bali. Geill. — Haarlem, De Spaarnestad, f 1,25 VI
XX 675
Het nieuwe boek voor de jeugd. Geill. — A'dam, Amsterdamsche Boek- en Courantmij, geb. f 7,90 VIa-b
XX 676
Sjors van de Rebellenclub als circus-artist. Nieuwe avonturen van Sjors en zijn vriendje Sjimie. Geill. — Haarlem, De Spaarnestad, f 1,25 V1b-c

Post Scripta

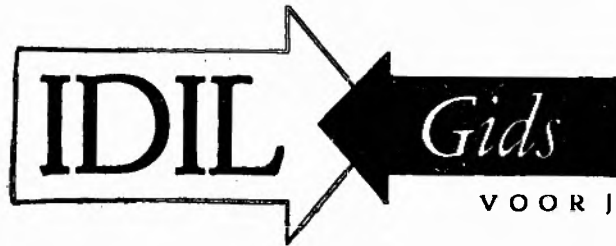
We maken onze lezers attent op *Het Boek in Vlaanderen 1950*, waarin enige interessante opstellen staan over het kinderboek.

Bij Van Holkema & Warendorf N.V. te Amsterdam verschenen vier deeltjes in de bekende Harlekintjes-reeks, nl. H. op Reis, H. op Kasteel Hemelhoog, H. in Zwitserland en H. op het Jan Klaassen-eiland, waaraan een grote prijsvraag is verbonden met als hoofdprijs een grote Harlekintje-pop en verder 100 kinderboeken.

Ter ere van de a.s. Boekenweek zal voor de jeugd verschijnen *De Muze op zee*. We hopen volgende maand deze uitgave te bespreken.

7 Januari 1951 overleed op 76-jarige leeftijd te Amsterdam de illustratrice Nelly Bodenheim, die zo vele kinderboeken op waardig-artistieke wijze geïllustreerd heeft, dat een pieuze vermelding hier alleszins op haar plaats is.

VOOR JEUGDLECTUUR

Bijlage van Het Schoolbestuur.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS DRS L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

Als deze regels onze lezers bereiken, is de Boekenweek in volle gang. De laatste jaren wordt ook de jeugd daar intensief in betrokken. Een puzzle en een zgn. jeugdgeschenk zijn speciaal voor de jeugd bestemd, omdat de organisatoren beseffen, dat het boek de toekomst bezit als het de jeugd heeft. Uitgevers en boekhandelaren doen in deze week een klemmend beroep op alle onderwijzers, aangezien juist wij de aangewezen personen zijn die de jeugd boek-minded zouden kunnen maken. In het boek ligt een brok opvoeding en een brok idealisme, en ons onderwijs wil deze twee aspecten in de jeugd realiseren. Daarom vragen wij in deze week de speciale propagerende bijstand van al onze lezers.

Onze kroniek beginnen we met een uniek boekje, nl. *Het fluitketeltje en andere versjes*, door Annie M. G. Schmidt. Deze bundel bevat bijna 40 versjes en als leeftijd wordt, terecht, opgegeven: 6—96 jaar. Annie Schmidt blijkt over een benijdenswaardig talent te beschikken. Alle versjes hebben dat aparte ritme en kenmerken zich door grote vindingrijkheid, kostelijke fantasie, dolle dwaasheid en gezellige humor. De paedagogie die hier ten beste wordt gegeven is er een van het spel. De dichteres weet een keur van grappige namen te plaatsen — men zou kunnen spreken van een omgekeerde rijm dwang — als Pippeloentje, Oezel en Woezel en Houtemetout, Hannekedoe, Katoenka, Baboenka, Lariloff, Gip Gap Gonië e.t.g. Vele „lesjes” worden zo smakelijk opgedist (naar de tandarts, wassen, ijdelheid, ongehoorzaamheid, haastje-rep, eten, slapen gaan, enz.) dat men ze vanzelfsprekend zou mogen noemen. Opvallend is echter dat Annie Schmidt er grote voorkeur voor aan de dag legt koningen van hun troon te halen. Overigens een kostelijk boekje, voor jong en oud, dat vaak voortreffelijk geïllustreerd werd door Wim Bijmoer.

Voor de allerkleinsten verscheen er deze maand vrij veel. Voorop plaatsen we *Walt Disney's Assepoester*. Naar gegevens uit de film „Cinderella”, opnieuw verteld door Renée Belinfante. Het is een moderne bewerking van het klassieke sprookje, met aanvullingen en illustraties uit de film, maar waarin het karakteristieke van het Assepoester-verhaal toch goed bewaard bleef.

In *Madeliefje's reis naar Bloemenland*, door Jos. H. Smit, gaat een zich eenzaam voelend madeliefje op reis naar Bloemenland en heeft onderweg aardige ontmoetingen. Een vriendelijk, keurig geïllustreerd sprookje, met paedagogische verdienste. Een aardig kinderboek in protestantse sfeer is *Wat Roentje Robbedoes leerde*, door Max de Lange—Praamsma. Roentje heeft een heel gezellig thuis; ze wordt echter verwend omdat ze geen broertjes

en zusjes heeft. Dat vindt Roentje maar heel gewoon.

Dan komt er een ouderloos klein meisje bij de knorrig juffrouw Punt in huis, die op de hoek van de straat woont. En nu ontdekt Roentje, hoe dankbaar zij haar ouders moet zijn voor alle liefde en zorg. „Een kinderboek dat grote mensen graag voorlezen”, schreef *Willy van der Heide: De avonturen van Woutertje Wipneus*. In dit grappige, moderne sprookjesboek maken Woutertje en een mecanomannetje grote reizen. *Maur Peeters* heeft in *Pap-perlapap* een kabouterje gevangen in een muizenval en hij laat hem niet vrij vóór de kabouter beloofd heeft een verhaaltje te vertellen. Dat is dan het verhaal van het kaboutermutsje dat een stout aapje heeft weggenomen. In dit aardige verhaal duikt soms het Vlaams op. Vertelsels uit de kattenwereld brengt *Gösta Knutsson* in *Pelle-zonder-staartje en het hondje Max, Pelle-zonder-staartje en zijn vrienden en Pelle-zonder-staartje. Hoe het afliep*. Pelle, het poesje zonder staart, wordt veel geplaagd door de poesen uit de buurt. Maar Pelle blijft dapper en goed. In deze vertelsels zit iets paedagogisch en bovendien veel humor.

Ook de volgende leeftijdsgroep is royaal met lectuur be-deeld. Van *R. Feenstra* zijn er twee delen *Kobus Kwint*.

In het eerste deel „Kobus en de verhuiswagen” verveelt Kobus, enig kindje van deftige ouders, zich als vader en moeder naar een partijtje zijn. Hij gaat katekwaad uithalen; iedereen vindt het erg leuk en Kobus wordt door de politie aan de dienstbode afgeleverd. Als in het tweede deel „Kobus en de grote schoonmaak” vader en moeder een paar weken op vakantie gaan, mag Kobus thuis blijven om Jansje te helpen bij de schoonmaak. Hij doet dat met veel, soms te veel ijver. *Het bos*, door *Elza van Hagendoren*, zou men een modern leer-leesboek kunnen noemen. In vier hoofdstukken worden achtereenvolgens beschreven: het bos, de pijnboom, de specht en de eekhoorn. Vooral de hoofdstukken over specht en eekhoorn zijn buitengewoon aardig, terwijl in „Het bos” de schrijfster enigszins des Guten zuviel geeft. We bevelen dit welverzorgde boek gaarne aan. *Je bent immers mijn vriend?*, door *S. van den Berg*, is een paedagogisch, protestants verhaal, waarin Frits zijn vriendje Barend veel doet lijden door zijn jaloersheid. Desondanks redt Barend hem uit een moelijkheid, omdat hij toch zijn vriend is. Jaloerie speelt ook een rol in *Ineke en Clara*, door *P. A. E. Oosterhoff*. Ineke doet zeer haar best om het vreemde meisje uit Den Haag, dat met haar moeder voor enkele maanden huisvesting bij hen kreeg, in hun vrolijk gezin binnen te halen. Maar Clara, enig kind, jaloers en ongenaakbaar, bederft de sfeer van het vrolijke clubje. Het is een opluchting als de spelbreekster terugkeert naar de stad.

K. Norel tekent in *In kruiend ijs* de dappere schipperszoon Harm. Als het schip op thuisreis op een rots loopt in de Zweedse wateren, gaat vader van boord om hulp te halen. Dan begint het te vriezen en wordt het schip onbereikbaar. Harm moet nu moeder en zusjes beschermen en als dan het schip versplinterd wordt door het kruiende ijs, toont Harm, dat hij een ware zoon van zijn vader is. Het gezin wordt nog juist op tijd gered. Een zeer godsdienstig verhaal in protestantse geest schreef *Gera van Schouwenburg: Zes emmers Zeeuwse mosselen*.

Maaike is bij grootmoeder opgevoed. Nu die dood is, komt ze bij haar moeder en stiefvader. Ze hebben een kraam op de kermis. Op een keer mag Maaike mee naar de Zondagsschool, maar vader Ko houdt niet van die „fijnigheid“. Als ze met Kerstmis weer wil gaan, zegt hij: „Als je zes emmers Zeeuwse mosselen raapt.“ Maaike krijgt deze onmogelijke opgave klaar. Protestants is ook *De bloemen in 't moeras*, door J. W. Ooms, een verhaal van twee kinderen, wier vader gefusilleerd is en wier moeder in het ziekenhuis ligt. Als moeder weer thuis komt, verdwijnt ook de grote eenzaamheid der kinderen. *Afgedreven maar gered*, door D. A. Cramer—Schaap, is „een verhaal dat op Texel speelt“. Fup is niet zo ondeugend als we op de eerste bladzijden zouden vermoeden. Het is een echte jongen met wilde streken en veel oprechtheid. Het laatste avontuur uit het verhaal vertelt ons de wederwaardigheden van Fup en zijn vriend, drijvende op een ijsschots.

Uit België ontvingen we *Sprookjes en verhalen*, door Godelieve Melis, een dozijn heel aardige vertelsels van uiteenlopend genre; *Joke's eigen werk*, door Wiet Karekiet, een eenvoudige detective-geschiedenis; en *Buccino*, door Virgilio Sommani, waarin de grappige avonturen van het kleine ventje Buccino boeiend verteld worden.

Voor deze zelfde leeftijdsgroep ten slotte moeten we volkomen afwijzen *Dabbitse*, door Chiang-Yee. Dabbitse is een jonge waterbuffel en een trouwe vriend voor Ho Lin, een chinees moederloos jongetje. Ho Lin en Dabbitse trekken de wijde wereld in en komen weer terug bij oude vrienden, wier enige dochter Abrikozenbloesem grote genegenheid opvat voor Ho Lin. Voor kinderen is dit boek ongeschikt, vooral wat het laatste hoofdstuk aangaat, waarin de verhouding van Ho Lin en Abrikozenbloesem zich ontwikkelt tot een toekomstig huwelijk.

G. van Heerde geeft in *De Koraalschelp* een alleraardigst verhaal over vier jongens, die in een dorpje aan het IJsselmeer wonen. De oude visser Bart is hun vriend. Als Wim op zekere dag een mooie koraalschelp mist uit zijn collectie, verdenkt hij Bart. Op pakkende wijze vertelt de schrijver hoe alles weer terecht komt. *Coos Covens'* boek *Jaap* beschrijft de welbekende thema's van de bezettingstijd en toch heeft het iets aparts. Die bekende feiten zijn nl. slechts de omlijsting van het doel: de innerlijke moeilijkheden aantonen van de protestantse jongen Jaap met God, zijn medemens en zichzelf. Onderwijzer Kraan toont zich een waar opvoeder. 't Is allemaal zo gewoon; iedere jongen maakt soortgelijke dingen mee; maar daarin ligt dan ook de waarde van dit boek. De lezer herkent zich in Jaap en vindt bij hem de verklaring en oplossing van zijn jeugdproblemen. *Jakob Ewoudsz*, door K. Jonkheid, is een Katwijkse jongen die naar zee gaat. Hij weet zijn vader, kapitein van de Eben Haëzer, over te halen hem mee te nemen op de vaart. Zeerovers brengen Jakob in slavernij. Jakob weet te ontsnappen en vindt zijn vader weer. Het vrij grote aantal Statenbijbelteksten zal geen beletsel zijn dat ook katholieke kinderen het verhaal kunnen waarderen en van Jakob's mooie karakter leren. Het boek geeft een goed idee van de zestiende-zeventiende-eeuwse toestanden op Cuba, San Domingo en Jamaica. Hoofdfiguur van *Een overwinning zonder vlaggen*, door C. de Groot, is Age Tromp. Hij heeft altijd ruzie met zijn buurjongen Tjalling, met als gevolg dat ook de ouders herrie krijgen. 't Gezin Tromp trekt met

de woonschuit weg. Age beleeft veel avonturen op de wijde Friese meren. Aan het eind van het boek zijn Age en Tjalling dikke vrienden. De auteur G. van Heerde, hebben wij straks al een compliment gemaakt en dat kunnen we ook doen voor *Tussen poema's en piraten*. In April 1644 zeilt de *Fury* met 34-koppige bemanning van Amsterdam naar Brazilië. De bemanning raakt in Portugese slavernij op een plantage. Door het beleid van de kajuitsjongen Doeke weten allen te ontsnappen. Johan Maurits van Nassau bezorgt hun overtocht naar het vaderland. Het Godsvertrouwen der mannen verleent dit boeiend geschreven en goed geïllustreerde boek een vroom-christelijk accent. *Roy Rockwood* geeft in *Bomba uit de rimboe beklimt de bewegende berg* een opeenstapeling van sensatie die de haren te berge doet reizen. Mischien dat zulke boeken juist goede dienst doen bij het fameuze afreageren van opgekropte avonturendrang bij onze gemechaniseerde jeugd. *Map wint een jeep*, zo vertelt *Freddy Hagers*, in een weldadigheidsloterij en maakt daarin met vier schoolvriendinnen, onder leiding, een heerlijke vacantiereis door ons land. Na de reis geeft Map haar jeep weer terug aan het loterijcomité. Een aardig meisjesboek.

John Verney, door Horace A. Vachell, heeft als ondertitel: „De avonturen van John Verney en zijn vrienden op de beroemde kostschool Harrow, waar ook Churchill en Pandit Nehroe op school gingen.“ We menen, dat dit boek meer door opvoeders geapprecieerd zal worden dan door jongens.

Als kind reeds heeft Henry Brancroft gedroomd van verre reizen. Berst als de Indianen komen en de familie elders emplooi moet zoeken, krijgt Henry gelegenheid zijn idealen uit te leven. Hij ziet nl. de Mississippi. Henry grijpt zijn kans, gaat varen en beleeft tal van avonturen, waarin hij een leidende rol speelt en zelfs stuurman wordt op *De Mississippi express* (auteur J. W. v. d. Klei). Tom Kraay is de held uit *Muiterij op de „Neptunus“*, door Anton Beuving. De aan drank verslaafde stuurman van deze coaster probeert met dranksmokkelen iets extra's te verdienen. Tom waarschuwt de kapitein, de smokkelarij mislukt, de bemanning gaat muiten. Dank zij Tom komt de politieboot tijdig ter assistentie. Tom is dan de held van de dag en loopt zijn beloning niet mis. In deze groep vragen we extra aandacht voor *Nonni's reis om de wereld*, door Jón Svensson. Als kleine jongen leerde de IJslandse verteller Jón Svensson, alias Nonni, de aardbol kennen en droomde van reizen naar vreemde landen. Hij was verrukt over de boeken van Jules Verne. Lang duurde het alvorens zijn dromen werkelijkheid konden worden; pas op hoge leeftijd kreeg hij zijn kans en begon zijn wereldreis. De schrijver van de bekende Nonni-boeken heeft met deze reis om de wereld (Aug. '36—April '38) zijn schrijversloopbaan afgesloten. De verschijning van dit reisverhaal heeft hij niet meer mogen beleven. In 1942 door

de Duitsers uit het Valkenburgse Jezuietenhuis vervoerd, stierf hij op 16 October 1944 in de schuilkelder van het St. Franciscushospitaal te Keulen—Ehrenfeld.

Een wonderlijk spannend verhaal dat wel wat te goed afloopt, is *Cupido van Champion*, door Francis Finn. Clarence Edmund beleeft door zijn roekeloosheid de wonderlijkste avonturen; ten slotte komt hij in het Champion-college en wordt liefderijk ontvangen door paters en studenten. Hij wordt met zijn ouders verenigd, die hem verloren waanden. Met hun drieën treden ze toe tot de katho-

lieke Kerk. Wat een achttal meisjes van ± 13 jaar in het gezellige meisjespension van Tante Lis beleven, wordt op smakelijke wijze verteld door *Freddy Hagers* in *Huize Kolder!*

Er verschenen zes beeldromans *De avonturen van het zeilschip „De Vrijheid“*. Rob en zijn hond Skip beleven adembenemende avonturen: ontmaskering van schurken (dl. 1), opsporing van de schat van een zeeschulmer (dl. 2), het onschadelijk maken van professor Lupardi in het Poolgebied (dl. 3); in dl. 4 worden ze gered door twee aardige Amerikaanse meisjes en verder bijgestaan tegen Chinese smokkelaars en Taaie Toon; in dl. 5 wordt Rob toch nog overwinnaar in een race; in dl. 6 opereert Rob met zijn hond in Nederland tegen achtergebleven Duitsers. Er vallen nogal wat lijken, zoals het behoort. Nergens eigenlijk opvoedkundige waarde, tenzij in het algemeen sportiviteit tegenover schurkachtigheid.

En dan tot slot onze hoogste groep. *Yvonne Waegemans* gaf in *Het berkje op de kloostermuur* een frêle vertelling. Zwaevend op de adem van de wind heeft een berkezaadje zich vastgezet op een oude kloostermuur en ontkiemt er tussen glasscherven en steenvoegen. Daar zal het groeien voor de eenzamen, een voorbeeld zijn van blijmoedigheid en levenswil voor Broeder Ambroos, voor de blinde jongen, de oude vrouw en het meisje, dat de belofte doet, uit dankbaarheid de geschiedenis van dit berkje te schrijven. Een fijnzinnig en tot deemoed stemmend boekje. Hoe leeg is daartegenover *Seizoen in Zonwijk*, door *Bep Otten*, waarin een domineesdochter in een badinrichting mensenkennis gaat opdoen. En om dezelfde reden waarom we *Op de drempel*, door *Mien van 't Sant*, afkeurden, moeten we ook het vervolg *'t Volle leven tegemoet* afwijzen. Een heel oppervlakkige geschiedenis, die, volgens de aankondiging, alle goede eigenschappen in zich verenigt van een moderne „thriller“, maar volgens ons alle kwade eigenschappen van een zogenaamd „vlot“ meisjesboek, geeft *Ans van Breda* in *Ursula trouwt in Singapore*.

We sluiten met een prachtig boek voor de meisjes: *Het meisjesfotografieboek*, door *Leonard de Vries*. Schrijver beschouwt hier de fotografie als hobby of als beroep voor onze meisjes en vrouwen. Naast zeer duidelijke, uitgebreide, technische gegevens, verschaft dit uitstekende boek ook de geschiedenis en toepassing der fotografie. En wat men fotografisch bereiken kan, tonen de prachtige opnamen.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of — bijvoorbeeld wanneer het minder belangrijke boekjes of herdrukken van bekende werken betrof — met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(volgnummer)

Van Aalst, George (677)
Lotgevallen van een voetbalschoen. Verhaal uit de voetbalwereld. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 3,90.
VIa, J

Van den Berg, S. 678
Je bent immers mijn vriend? Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 0,85.
VIb, J, (P)

Beuving, Anton 679
Muiterij op de „Neptunus“. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,—, geb. f 4,25.
V, J

Van Breda, Ans 680
Ursula trouwt in Singapore. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 4,90.
III-IV (IV-V°M), N

Carla (681)
Moeders verjaardag. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, f 0,25.
VIc, (P)

Chiang-Yee 682
Dabbitse. Geill. — Leiden, I. J. Sloos, f 2,90, geb. f 3,90.
IV-V (VIb°)

Covens, Coos 683
Jaap. Geill. — Assen, Van Gorcum & Comp., f 2,90, geb. f 3,50.
VIa-b, J, (P)

Cramer—Schaap, D. A. 684
Afgedreven maar gered. Een verhaal dat op Texel speelt. Geill. — Assen, Van Gorcum & Comp., f 1,20, geb. f 1,55.
VIb, J, (P)

Disney, Walt 685
Assepoester. Naar de gegevens uit de film „Cinderella“, opnieuw verteld door Renée Belinfante. Geill. — A'dam, L. J. Veen, geb. f 3,25.
VIc

Duyzings, Martin W. 686
Sport op wielen. Ingeleid door Willem van Wijnendaele en Jhr. G. Bosch van Drakestein. Geill. — Nijmegen, De Koepel, geb. f 4,90.

Een weidse blik achter de schermen van vele grote wielervedstrijden, meer speciaal van de Ronde van Frankrijk. Het behoort tot het allerbeste, dat in de laatste jaren over deze sport is geschreven.

Feenstra, R. 687
Kobus Kwint. Ie dl. Kobus en de verhuiswagen. Geill. — A'dam, Ned. Keurboekerij, geb. f 2,—.
VIb-c

Feenstra, R. 688
Kobus Kwint. Iie dl. Kobus en de grote schoonmaak. Geill. — A'dam, Ned. Keurboekerij, geb. f 2,—.
VIb-c

Finn, Francis 689
Cupido van Campion — Gent, Vanmelle, 45 fr., geb. 60 fr.
V, JM, †

Grisnigt, J. W. (690)
Het geheime hol. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 0,95.
VIb, J, (P)

Grisnigt, J. W. (691)
Margreetje. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 0,75.
VIb, M, (P)

de Groot, C. 692
Een overwinning zonder vlaggen. Geill. — A'dam, Van Holkema & Warendorf, f 3,90, geb. f 4,90.
VIa, J

van Hagendoren, Elza 693
Het bos. Geill. — Antwerpen, De Sikkel, geb. f 3,90.
VIb

Hagers, Freddy 694
Huize Kolder! Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,65, geb. f 3,90.
V, M

Hagers, Freddy 695
Map wint een jeep! Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 3,25.
VIa, M

van Heerde, G. 696
De koraalschelp. Geill. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, f 0,45.
VIa-b, P

van Heerde, G. 697
Tussen poema's en piraten. Geill. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, geb. f 2,90.
VIa, J, (P)

- van der Heide, Willy* 698
De avonturen van Woutertje Wipneus. Een kinderboek dat grote mensen graag voorlezen. Geïll. — A'dam, Alpha, geb. f 4,90. VIc
Jonkheid, K. 699
Jakob Ewoudsz. Geïll. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, geb. f 2,90. VIa, P
Karekiet, Wiet 700
Joke's eigen werk. Geïll. — Gent, Vanmelle, 20 fr. VIB, J, †
v. d. Klei, J. W. 701
De Mississippi express. Geïll. — Alkmaar, Kluitman, f 2,25, geb. f 3,25 V, J
Knutsson, Gösta 702
Pelle-zonder-staartje en het hondje Max. / Pelle-zonder-staartje en zijn vrienden. / Pelle-zonder-staartje. Hoe het aftlep. Geïll. — Bussum, F. G. Kroonder, p. dl. geb. f 1,50. VIc
de Lange—Praamsma, Max 703
Wat Roentje Robbedoes leerde. Geïll. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 1,10. VIc, M, (P)
Leonard, Willem 704
Rallyes en races. Gatsionides' avonturen. Geïll. — A'dam, Holdert & Co., geb. f 6,90. IV-V
 Vlotte bravourverhalen van een onzer bekendste auto-renners. Een stuk aangename auto-romantiek met fraaie foto's.
Melis, Godelieve 705
Sprookjes en verhalen. Voor groot en klein. Geïll. — Antwerpen, Het Fonteintje, 39 fr. VIB
Norel, K. 706
In kruiend ijs. Geïll. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,90. VIB, J, (P)
Ooms, J. W. 707
De bloemen in 't moeras. Geïll. — Neerbosch, Uitg. Neerbosch, f 1,30, geb. f 1,90. VIB, (P)
Oosterhoff, P. A. E. 708
Ineke en Clara. Geïll. — Alkmaar, Kluitman, f 1,60, geb. f 2,50 VIB, M, (P)
Otten, Bep 709
Seizoen in Zonwijk — A'dam, Ned. Keurboekerij, f 2,90, geb. f 3,90. IV (IV-V), M, LP
Peeters, Maur 710
Papperlapap. Geïll. — R'dam, De Forel, f 1,25 VIc
Rhein, E. 711
Gij en de electriciteit. Moderne electrotechniek voor iedereen. Geïll. — A'dam, Scheltema & Holkema, geb. f 8,75. V
 Op prettige en leerzame wijze worden alle problemen van de electriciteit behandeld, van de gloeilamp tot en met de televisie. Een boek dat iedere belangstellende in deze materie met plezier en nut zal lezen.
Rockwood, Roy 712
Bomba uit de rimboe beklimt de bewegende berg. Geïll. — A'dam, Moussault, f 2,40, geb. f 3,90. VIa
van 't Sant, Mien 713
't Volle leven tegemoet. Geïll. — A'dam, Holland, geb. f 4,90. IV (IV-V^oM)
Schmidt, Annie M. G. 714
Het fluitketeltje en andere versjes. Geïll. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. 2,90. VI
- van Schouwenburg, Gera* 715
Zes emmers Zeeuwse mosselen. Geïll. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, f 0,45. VIB, P
Smit, Jos. H. 716
Madeliefje's reis naar bloemenland. Geïll. — Meppel, M. Stenvert & Zoon, geb. f 2,25. VIc
Sommani, Virgilio 717
Buccino. De kleine man en zijn grote avonturen. Geïll. — Oud-Turnhout, Kempische Boekhandel, geb. 65 fr. VIB
Svensson, Jón 718
Nonni's reis om de wereld. Geïll. — Bussum, Paul Brand, geb. f 4,90. V, J, †
Vachel, Horace A. 719
John Verney. De avonturen van J. V. en zijn vrienden op de beroemde kostschool Harrow, waar ook Churchill en Pandit Nehroe op school gingen. Geïll. — Baarn, Hollandia, f 3,90, geb. f 4,90. V-VI, J
van Vliet—Ligthart Schenk, A. (720)
Kipje-tokke-tok. Geïll. — Nijkerk, G. F. Callenbach, f 0,25. VIc, (P)
de Vries, Anne (721)
Met Je-zus in een scheep-je. Geïll. — Kampen, J. H. Kok, geb. f 0,95 VIc
de Vries, Anne (722)
De wij-zen uit het Oos-ten. Geïll. — Kampen, J. H. Kok, geb. f 0,95. VIc
de Vries, Leonard 723
Het meisjesfotografieboek. Geïll. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90. IV-V, M
Waegemans, Yvonne 724
Het berkeje op de kloostermuur. Geïll. — Borgerhout, Het Fonteintje, 45 fr. IV-V, JM, †
 XX 725—730
De avonturen van het zeilschip „De Vrijheid“. 6 afl. Geïll. — A'dam, Het Parool, p. afl. 0,75 IV-V
Zeegers, Jan 731
Sport greep me. Geïll. — A'dam, Nieuwe Wieken, geb. f 6,90. V
 Zeegers vertelt hier op kleurrijke wijze over zijn allround-sportloopbaan. Dit boek is een verhaal van strijd en zegespraal, van gezonde eerezucht, opoffering, moed, volharding en ijzeren wilskracht. Zeer aanbevolen.

Post Scripta

In het rapport dat de jury (L. J. C. Boucher, A. A. M. Stols en Otto Treumann) aan Zijne Exc. de Minister van O., K. en W. uitbracht over de Staatsprijzen voor in 1949 verschenen, goed verzorgde, niet-bibliothele boeken, lezen we: „De ingezonden kinderboeken stonden in het algemeen op een laag peil. Er werden ook in het Nederlands vertaalde uitgaven ingezonden, voorzien van illustraties van buitenlanders, welke illustraties in het desbetreffende land niet eens in de middelklasse zouden worden gerangschikt. Hoewel Nederland over een klein aantal goede illustratoren beschikt, lijkt het, of dezen van de Nederlandse uitgevers niet de kans krijgen om jeugdboeken te illustreren, welke kunnen wedijveren met de goede voortbrengselen uit bijv. Engeland en Frankrijk.”

Erratum: In de *Idil-Gids* van 1 Febr. j.l. is op blz. 57 (5) een hinderlijke drukfout binnengeslopen. Onze lezers gelieven het woord *ethische*, eerste kolom regel 8 v.o. te veranderen in *aesthetische*.

Bylage van Het Schoolbestuur.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

De boekenweek en de jeugd

Terwijl wij dit schrijven, loopt de 16de Boekenweek ten einde en als onze lezers deze korte meditatie onder ogen krijgen, behoort dat festijn weer volledig tot het verleden. Het komt ons voor, dat over het algemeen de jeugd veel te weinig bij dat boekenfeest betrokken wordt. Het is een grote-mensenfeest, waarbij de kinderen eigenlijk thuis gelaten worden. Men kan moeilijk beweren, dat de kinderen nooit thuis gelaten mogen worden, maar als het er om gaat het Nederlandse volk te winnen voor het boek, dan moet toch wel degelijk met de Nederlandse jeugd rekening gehouden worden. Misschien was een Boekenweek voor de jeugd wel belangrijker dan deze week der weken voor de volwassenen blijkt. Als men heel idealistisch denkt, zou men zelfs kunnen beweren dat een voortreffelijke Jeugd-boekenweek in de toekomst de huidige Boekenweek overbodig zou kunnen maken! De C.P.N.B. betreft de laatste jaren de jeugd wel in het program, maar diezelfde commissie zal zich o.i. ieder jaar toch maar matig bevredigd achten in deze. Wij geven graag toe, dat het een zeer moeilijk probleem is, maar het is zo'n enorm belangrijk probleem, dat een oplossing gevonden moet worden. Dat die jeugdactie simpelweg gekoppeld wordt aan de Boekenweek, lijkt ons niet gelukkig, zowel niet om psychologische redenen als niet om commerciële. Want als men aanneemt, dat de jeugd een zelfstandige grootheid vormt, moet men concluderen, dat deze grootheid apart „gediend” wil zijn. Een eigen jeugdboekenweek zou voor het jeugdboek een geweldige propaganda kunnen zijn. Dan zou het ook mogelijk zijn, bij dat boek een echt „geschenk” te geven, net zo goed als dit nu bij de volwassenen mogelijk blijkt. Dan zou het ook niet nodig zijn, zoals nu wel gebeuren moet, een geschenk te geven dat in zoverre geen geschenk is, dat het apart à raison van 55 cent gekocht moet worden, ook al geven we graag toe, dat dit voor het gebodene een fooi moet heten.

Wat heeft deze 16e Boekenweek voor de jeugd gedaan? „Voor kinderen tot en met de leeftijd van 14 jaar” was er een zoekplaat, die door F. J. Doeve getekend werd. De tekenaar had op deze plaat heel wat bekende sprookjes in beeld gebracht, zodat de jeugd, zelfs met assistentie van de ouderdom, het niet gemakkelijk gehad zal hebben het dubbele dozijn te localiseren. We vragen ons alleen af, of de bovenste leeftijdsgrens wel goed gekozen is en of de kwaliteit van het gekozen papier wel in overeenstemming is met het beoogde doel.

De „Boekenweek-uitgave voor jonge mensen” — waarmee men dan blijkbaar bedoelt de categorie boven de 14 — was dit jaar *De Muze op Zee*, een bloemlezing van gedichten over de zee, bijeengebracht door *Adriaan Morriën*. De samensteller las 40 gedichten bijeen, vooral uit de moderne poëzie. Het bundeltje opent met Slauerhoff en sluit met Slauerhoff, zij het dan dat er heel wat betere Slauerhoffs zijn, ook over de zee, dan hier gekozen werden. De „zekere geleidelijkheid” in samenstelling, waarover de inleider spreekt, blijkt beminnelijk vaag in de praktijk. Het zou niet moeilijk vallen lacunes aan te wijzen, maar dat schijnt het noodlot van alle, tenslotte op willekeur berustende bloemlezingen. Men zou er ook over kunnen twisten, of alle gedichten wel zee-gedichten zijn. Laten we echter met vreugde constateren, dat de bedoelde jonge mensen in dit bundeltje enige voortreffelijke verzen kunnen bewonderen; dat het bundeltje op verdienstelijke en kwistige wijze geïllustreerd werd door *Fons Montens*; dat het naar uiterlijk veel gewonnen heeft op zijn twee voorgangers; dat het voor de jeugd — en waarom eigenlijk voor de jeugd? — een boekje is, dat in de boekenkast niet misstaat en zijn prijs zeker waard is. Wij zijn zeer benieuwd, of dit boekje ook voor de boekhandel een succes is geweest. We hopen het van harte!

Kroniek van Jeugdlectuur

In de afgelopen maand bereikten ons veel boekjes over de naar leeftijd laagste jeugdgroep. Onze oogst volgde hier: Buiten alle „lectuur” om plaatsten we voorop het boekje *Ik leer bidden*, door *Br. Matthias*. Dit kinderkerkboek is een verdienstelijke poging om kinderen van 6-7 jaar een leidraad te geven voor hun gebed 's morgens, 's avonds, bij de H. Mis, Biecht, Communie, Lof en Kruisweg. De H. Mis wordt door goede foto's verduidelijkt. De sepiatekeningen zijn stijf en dikwijls lelijk van gezichten. De tekst daalt wat erg af naar het kind, i.p.v. het wat op te heffen. Speciaal de teksten over het vagevuur lijden daaronder.

De eigenlijke lectuur brengt dan: *Bertie en de ezel*, door *C. Pothuis-Smit*. Het is een bundel vertellingen van een

vader aan zijn kinderen. De vader vertelt over zijn eigen kinderjaren. Het is een prettig leesboekje voor kinderen van 6-10, alhoewel geheel neutraal. *H. Hoogeveen* schreef *De vrolijke trekkers*, waarin *Kees* en *Greetje* een trektocht met de autopod maken. Ongehoorzaam, gaan ze verder dan ze van moeder mogen. Daardoor raken ze in moeilijkheden. De moraal van dit leuk en kinderlijk geschreven verhaal is een beetje gewrongen: als de pukken in het nauw zitten, brengt het gebed tot de Here Jezus zielevrede. *M. Peeters* is de auteur van — voorlopig? — vier Pim-boekjes: *Met Pim op avontuur bij zijn vriendjes*, moeilijk na te vertellen avontuurtjes die Pim heeft met zijn dieren; *Met Pim op avontuur bij hem thuis*, waarin Pim door stout te zijn in enkele avontuurtjes verzeild

raakt; *Met Pim op avontuur in Kongo*, waarin Pim ontdekt, dat men in dromen rare dingen kan beleven; en *Met Pim op avontuur in kabouterland*, waarin de droom ook een grote rol speelt, nl. Pim heeft in boosheid zijn beertje getrap en daarvoor krijgt hij in een droom een gevoelig lesje van de kabouters. Al deze Pim-boekjes zijn in katholieke geest geschreven. — Een echt fijn boekje om met kleintjes te lezen is *Als ik bij mijn oma ben*, door *Elisabeth van Maasdijk* en *B. Midderigh-Bokhorst*. Het is een berijmd verhaaltje met bijpassende plaatjes, waarin alles te zien is wat het verhaaltje vertelt. Een uitstekend boekje. Speciaal voor kleine meisjes is er dan nog *Het verdriet van Annemieke*, door *Bastiaan Schaap*. Annemieke is bang voor de grote hond van de boerderij en laat van schrik een zak met eieren vallen, die ze juist voor haar zieke moeder gekocht heeft. Gelukkig troost de boer haar: ze krijgt een mand met eieren er voor terug. En het fijne verhaaltje *Jokehanneke*, door *Jo van Binsbergen*. De poes, de pop en de engeltjes, die 's nachts met hun brandende lampjes de mensen op zee bijlichten, vormen de belangrijkste figuren in Jokehanneke's leven en dromen. Bovendien brengt het Kerstkindje haar nog het liefste broertje dat Het voor haar vinden kon.

Er is een charmant boekje van *Ernest Claes: Peter en Polly*. Grootvader Peter, in wie we de schrijver herkennen, verraadt in deze zonnige vertelling over het dagelijkse leven van zijn kleinkind zijn innige liefde voor haar. Af en toe vloeiden er wel eens voor de kleintjes nog te moeilijke woorden uit zijn pen, en grootvaders gebed voor zijn Polly is een beetje te wijs, maar het verhaal is uit het hart geschreven.

Annie Sanders laat in *De kasruit* vier jongens voetballen in de buurt van een tuinbedrijf. Een van hen, Kobus, gooit „per ongeluk“ een grote kasruit stuk. Het verdere verhaal bevat de weergave van Kobus' innerlijk conflict dat besloten wordt met een ruiterslike bekentenis. De moraal is die van het strenge protestantisme, met zijn diep zondebesef. Het doet ons, katholieken, wel wat opgeschroefd aan, maar treft ons tegelijk door de fiere adel die er uit opglanst.

De Pelle-serie van *Gösta Knutsson* heeft behalve de vroeger besproken delen ook nog *Pelle-zonder-staartje redt zich er uit*, waarin Mops, de stoute poes, Pelle nog steeds dwars zit. Het is heel leuk om te lezen hoe Pelle Mops telkens schaakmat zet; en *Pelle-zonder-staartje in Amerika*, waarin Pelle met de familie naar Amerika gaat en daar allerlei spannende avonturen beleeft met de poesen. Door de aardige vertelling zijn tal van wetenswaardigheden over Amerika gevlochten.

Gaarne vestigen we de aandacht op drie boekjes van *B. E. van Osselen-van Delden: De Moore's, 't Jodinetje van Elspeet* en *De schaapskooi op de Elspeter heide*, boekjes met veel goede paedagogische trekjes, boekjes waarin een harmonisch gezinsleven getekend wordt, het muscieren een rol speelt en warme liefde spreekt voor mens en dier, voor bloemen en planten.

Nel Verschoor-van der Vlis schreef het vrolijke jongensboek *Kees van Dam op stap*. Kees is ontevreden: andere jongens mogen uit in de vakantie en hij moet thuis blijven. Vader komt echter met het blijde nieuws, dat Kees naar oom en tante mag, die een boerderij hebben. Daar geniet hij volop van het buitenleven en is dolblij als vader na acht dagen komt vertellen dat hij nog een week langer blijven mag.

Twee fijne vertellingen brengt *J. L. J. F. Ezerman* in *Een Chinees sprookje* en *hoe het kerstboompje in de wereld is gekomen*. Het eerste verhaal brengt ons in de wondere sfeer van de natuur, waar bloemen, dieren en wind in dienst zijn van de bloemenkoningin; het tweede vertelt, hoe het kleine denneboompje zijn met sneeuw beladen takken buigt over een verdoemd meisje, om haar ten koste van eigen leven te beschermen. Als beloning zal het niet sterven, maar voortaan vol pracht en licht schitteren ter ere van het Kerstkindje.

Een prettig, pittig jongensboek met een tikkeltje ernst en veel blijheid brengt *Ivo Groothedde* in *Verkenners,*

goed pad! Hoe Doke en Meindert-Jan het aanpakken de centjes voor het zomerkamp bijeen te krijgen, hoe ze enigszins het spoor bijster raken en tenslotte de hele troep in gezamenlijke activiteit het vereiste bedrag bereikt, vertelt dit frisse verhaal.

Romke, uit het gelijknamige boek van *E. S. de Jong*, gaat op een Friese boerderij logeren en beleeft daar al de fijne dingen, die een jongen op het wijde Friese land maar genieten kan. Jammer genoeg maakt dit prettige kinderboek de fout, dat het aan het kind een verkeerd begrip van heldendom bijbrengt. Een jongen van elf jaar, die in een brandende molen klimt om een paar uilen te redden, is geen held maar een uilskuiken.

In *Als een droom*, door *C. M. van den Berg-Akkerman*, mag kleine Dineke bruidsmisje zijn bij een tante. Maar Dineke's ouders zijn arm en een jurkje kan er niet op overschieten. Groot is de teleurstelling, maar de verstandige moeder leert het kind deze te dragen. Tenslotte zorgt de bruid zelf voor haar nichtje en Dineke krijgt een jurk „als een droom“.

Noch het motief noch de uitwerking van *De zomerzwerftocht van twee kampeerders*, door *Hans Plaat*, is erg origineel. Het verhaal is zeer oppervlakkig en munt dan ook niet uit in het genre van de „trektochtenliteratuur“.

Rein Valkhoff vertelt in *Venetiaans avontuur* van enige jongens, die met hun oom, een beroemd detective, op reis mogen. In Venetië raken zij verstrikt in een smokkelaffaire, die zij handig mee helpen oplossen. Een boeiend verhaal vol avontuur, nogal luxueus getint door de dikke portemonnaie van de oom-gastheer.

Het is een hele aanpak Breughel, Rembrandt en van Gogh te gaan benutten als stof voor kinderlectuur. En toch is de idee niet kwaad. Dat de bewerking in kinderlijke trant enorme omvorming van de stof en tevens ontzaglijke beperking eist, is duidelijk. Het is een verdienste van *Octavie van Ravenburg*, dat zij in *Tovenaars met het penseel* de drie figuren, binnen dit enge raam, toch aardig getekend heeft; Rembrandt het minst, van Gogh het best.

Erich Kästner's Dubbele Lotje, waarin de tweelingen Lotte en Louise de gescheiden ouders tot elkander brengen, menen we te moeten afwijzen, omdat dit geen thema voor de jeugd is en omdat we, ook al is het in veel opzichten een keurig boekje, het niet eens kunnen zijn met de schrijver als hij de tegenwerping maakt, wanneer een volwassene niet begrijpt hoe hij aan een kind zulke dingen kan vertellen: „doe hem dan de groeten van me, en zeg hem maar van me, dat er op de wereld een heleboel gescheiden ouders zijn, en dat er een heleboel kinderen zijn, die daaronder lijden! En dat er een heleboel andere kinderen zijn, die er onder lijden, dat hun ouders niet gaan scheiden!“ (sic!)

In de Hobby-serie verscheen de tweede druk van *Leonard de Vries' Het jongensfotografieboek*. Ten opzichte van de vorige druk heeft het boek grote uitbreiding ondergaan, wat het waardevoller maakt. Jammer genoeg kan dit niet gezegd worden van de strandfoto's, die nogal gewaagd zijn. Een nieuwe aanwinst in deze serie is *Het jongens autobook*, door *Marinus Schroevers*. Op interessante wijze wordt de ontwikkeling van de auto en de autotechniek beschreven tot het modernste model toe. Verder wordt ook aandacht geschonken aan verkeersregels, autobrandstoffen, fabrieken, toekomstgedachten, enz. Een zeer goed en nuttig boek.

De juwelen van Gaga-Pan, door *Marc Sleen* is een Vlaamse beeldroman. Detectief van Zwam gaat de juwelen opsporen van Begoem Gaga-Pan en diens vrouw Rita Fleemworst(!). Natuurlijk slaagt hij daarin. De verhaaltrant is zeer humoristisch.

Voor jongens die konijnen (willen) houden schreef *J. B. M. van den Belt* een uitstekend boekje: *Konijnen houden*. De schrijver beheerst de stof volkomen en de vele illustraties verhogen in niet geringe mate de aantrekkelijkheid van het werkje. De auteur behandelt ook de planten, die wel en die niet geschikt zijn als konijnenvoer.

Voor de laatste leeftijdsgroep bespreken we dan nog de avonturenroman *De radio-jongens bij de grenspatrouille*, door *Gerald Breckenridge*, een spannend maar soms te fantastisch verhaal over een smokkelcomplot aan de grens van Mexico; en het volgende vijftal meisjesboeken: *Grietje's lente*, door *T. Lindekruis*. Na een zorgvuldige kostschoolopvoeding komt het rijke boerendochtertje Grietje terug op de „Torenhoeve”. Het boerenmilieu geheel ontwend, kost aanpassing haar zeer grote strijd. Ten slotte overwint zij zich en wordt de verloofde van Giel, de flinke boerenzoon. Deze katholieke meisjesroman geeft het boerenmilieu uitstekend weer. In *Waar de zee wind waait*, door *Gonny van Dieren*, maken we kennis met lief en leed van het beroep van kinderverzorgster. Jetty leert een jongeman kennen, gaat evenals hij aan de universiteit verder studeren en weet voor hem bestemd te zijn. Het verhaal, vooral het einde, is wat erg sentimenteel. Overigens een mooi boek. *L. van der Meer-Prins* heeft in *Jolet op de viersprong* een goed begrip voor de problemen van de rijpere jeugd. De rusteloze Jolet gaat na haar eindexamen studeren, wordt werkstudente, denkt er over stewardess te worden. Door het hele boek loopt het groeiend bewustzijn van haar gevoelens voor een oud-leraar. *Het begon op een zomeravond*, door *E. M. Zwart-van den Bergh*, is een bakvis-boek volgens het gewone recept; alles gaat veel te vlot en de hoofdpersonen komen innerlijk en uiterlijk de volmaaktheid nabij. Andere dan amusementswaarde heeft dit soort lectuur niet.

Voor wat oudere meisjes is *Vuren in de nacht*, door *Medy Dona*. Verwende Rudi Daelhuis ontmoet tijdens een lo-geerpartij in Limburg de eenvoudige mijnopzichter Jan Don. Het verschil in afkomst doet haar aarzelen, maar wanneer Jan door een ongeluk in de mijn is ingesloten, ontdekt zij de ware aard van haar gevoelens. Als schrijfster de klip van het schilderspaar Sasja en Peter wat tactischer omzeild had, zou dit fris geschreven boek goed geweest zijn voor de groep waarvoor het bedoeld werd.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of — bijvoorbeeld wanneer het minder belangrijke werken betref — met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(volgnummer)

- van den Belt*, J. B. M. 732
Konijnen houden. De dierenvriend. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme & Cie, f 1,50, geb. f 1,90 V, J
- van den Berg-Akkerman*, C. M. 733
Als een droom. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 0,80 Vīb, M, (P)
- van Binsbergen*, Jo 734
Jokehanneke. Geill. — R'dam, De Forel, geb. f 1,90 Vīc, M
- de Boer*, F. S. (735)
Van Treesje en Geesje. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,40 Vīc, M, (P)
- Breckenridge*, Gerald 736
De radio-jongens bij de grenspatrouille — Enschede, C. G. Campagne, f 2,90, geb. f 3,95 IV-V, J
- Burg*, F. L. (737)
De bal van Karel'tje. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,35 Vīc, J, (P)
- Burg*, F. L. (738)
Het huisje op de heide. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,40 Vīc, M, (P)

- Claes*, Ernest 739
Peter en Polly — A'dam, 't Galjoen; Averbode, Altora, frs. 15 Vīb-c, M, †
- van Dieren*, Gonny 740
Waar de zee wind waait. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,65, geb. f 3,90 IV-V, M
- Dona*, Medy 741
Vuren in de nacht. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV(IV-V°), M
- Eggink*, L. G. en Dr. M. Euwe 742
Jeugdschaak. Geill. — Lochem, De Tijdstroom, f 2,50 V Handleiding (waarbij spelregels en notatie-methode als bekend verondersteld worden) voor jeugdige schakers. De deskundige samenstellers geven in dit belangwekkende boek ruim 100 stellingen met de uitwerking daarvan.
- Ezerman*, J. L. J. F. 743
Een Chinees sprookje en hoe het Kerstboompje in de wereld is gekomen. Geill. — Leiden, L. Stafleu, f 1,75 Vīb
- Foppema*, Yge (744)
Vaders vertellingen. Geill. — Den Haag, H. P. Leopold, geb. f 3,50 Vīb-c
- Groothedde*, Ivo 745
Verkenner, goed pad! Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 Vīb, J
- Hoogeveen*, H. 746
De vrolijke trekkers. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,40 Vīc, P
- de Jong*, E. S. 747
Romke. Geill. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, geb. f 1,90 Vīb°, J, (P)
- Kästner*, Erich 748
Dubbele Lotje. Geill. — A'dam, L. J. Veen, geb. f 3,90 IV(Vīa°)
- Knutsson*, Gösta 749-750
Pelle-zonder-staartje in Amerika. / Pelle-zonder-staartje redt zich er uit. Geill. — Bussum, F. G. Kroonder, p. dl. geb. f 1,50 Vīb-c
- Lindekruis*, T. 751
Grietje's lente — Tongerlo, St. Norbertus Boekh., frs. 65, geb. frs. 80 IV-V, M, †
- van Maasdiik*, Elisabeth, en B. Midderigh-Bokhorst 752
Als ik bij mijn oma ben. Geill. — Leiden, A. W. Sijthoff, geb. f 2,40 Vīc
- van Marxveldt*, Cissy (753)
Ook zij maakte het mee — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,90 IV-V
- van Marxveldt*, Cissy (754)
Pim „de Stoetel”. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,90 V, M
- Matthias*, Br. 755
Ik leer bidden. Geill. — Haarlem, J. H. Gottmer, geb. f 2,25 Vīc, †
- van der Meer-Prins*, L. 756
Jolet op de viersprong. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 4,90 IV-V, M
- van Osselen-van Delden*, B. E. 757-759
De Moore's. / 't Jodlnnetje van Elspeet. / De schaapskooi op de Elspeter heide. Geill. — A'dam, Allert de Lange, p. dl. f 2,90, geb. f 3,90 Vīb

- Peeters, M. 760-763
Met Pim op avontuur bij zijn vriendjes. / Met Pim op avontuur bij hem thuis. / Met Pim op avontuur in Kongo. / Met Pim op avontuur in kabouterland. Geill. — Averbode, Altiora, p. dl. frs. 10 Vic, †
- Plaaf, Hans 764
De zomerzwerftocht van twee kampeerders. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIa-b, J
- Pothuis-Smit, C. 765
Bertie en de ezel. Geill. — Lochem, De Tijdstream, geb. f 1,90 Vic
- van Ravenburg, Octavie 766
Tovenaars met het penseel. Geill. — Bussum, F. G. Kroon-der, geb. f 2,90 VIa
- Sanders, Annie 767
De kasruit. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,50 VIb-c, J, P
- Schaap, Bastiaan 768
Het verdriet van Annemieke. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, f 0,35 Vic, M, (P)
- Schroevers, Marinus 769
Het jongens autobook. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90 V, J
- Schuh, Fred., Dr 770
Spelen met getallen. Een fascinerend boek voor jong en oud. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme & Cie, geb. f 6,50 V

De bedoeling van de schrijver is de belangstelling bij jonge mensen aan te wakkeren of op te wekken voor het getal, door ze wat meer te vertellen dan ze op school geleerd hebben. Dat doel wordt volkomen bereikt. Al spoedig wordt de lezer gegrepen door het wonderbare in het getalstelsel en de merkwaardige toepassing er van in puzzles, tovervierkanten en dergelijke. Prof. Schuh doet met dit boek zijn reputatie alle eer aan. Het epitheton uit de ondertitel geeft de volle waarheid weer: een fascinerend boek.

- Steen, Marc 771
De juwelen van Gaga-Pan. De avonturen van detectief van Zwam. Geill. — A'dam, Desclee, De Brouwer, frs 30 V, J
- Valkhoff, Rein 772
Venetiaans avontuur. Geill. — Haarlem, Boom-Ruygrok, geb. f 4,50 VIa, J
- Verschoor-van der Vlis, Nel 773
Kees van Dam op stap. Geill. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, f 1,15, geb. f 1,55 VIb, J
- de Vries, Leonard 774
Het jongens fotografieboek. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,50 V, J
- Zwart-van den Bergh, E. M. 775
Het begon op een zomervond ... Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV-V, M
- De Gouden Wiek*
 De Redactie van *De Engelbewaarder* was zo vriendelijk ons ter bespreking te zenden *De Gouden Wiek* van „De

Engelbewaarder”, speciale editie voor het Voortgezet Onderwijs. Gedurende een half jaar — van April tot October 1951 — verschijnt dit nieuwe maandblad als proef. Hiermee verrijst dus een derde Engelbewaardereditie. Deze derde editie wil „in de lectuurnood voorzien van de bepaalde groep jonge mensen tussen Lagere School en Volle Leven”. Die groep wordt dan nog nader aangeduid met: „studenten aan Mulo, M.M.S., huishoudscholen, H.B.S. enz.” Met dit enz. zullen dan bedoeld zijn: ambachtsscholen, lycea, gymnasia, kweekscholen. Misschien kunnen we dit alles korter formuleren en zeggen, dat *De Gouden Wiek* bedoeld blijkt voor hen die „liggen” tussen *De Engelbewaarder* en *Karakter*. In principe zal ieder weldenkend mens deze overbruggingspoging toejuichen en als een belangrijke daad begroeten. Maar een oordeel vellen over deze eerste aflevering valt erg moeilijk, omdat (in dit proef-halfjaar?) de Gouden Wiek-abonné's als kern ontvangen de 32 pagina's van de uitgave A. van *De Engelbewaarder*, met er omheen 8 pagina's met speciale stof voor genoemde lezersgroep. Dat is en voor de lezers en voor de propagandisten een zware handicap. Als die 32 blz. „binnenwerk” zo gekozen zijn, dat ze afgestemd mogen heten op de A-groep, moet men concluderen, dat de G.W.-groep de lectuur „beneden hun stand” zal vinden. Maar goed. Resten ons dan de 8 speciale blz. Een eerste opmerking die ons dan van het hart moet is deze: in deze 8 blz. komt niets voor, dat speciaal de meisjes trekken zal. Meent de redactie soms, dat het meisje van 14—15 jaar dezelfde belangstellingen heeft als de jongen, zoals bij de Engelbewaarder-leeftijd? Ten tweede: de leeftijdsgroep lijkt ons te ruim gekozen, naar boven althans. Daarin dreigt alleen maar tweeslachtigheid. En ten derde missen we — men vergeve ons dit te zware woord voor een proefnummer — de echte hobby-rubriek, de actualiteiten, de populair-wetenschappelijke rubriek, de culturele rubriek, de puzzlerubriek, de natuurrubriek, enz. Deze lange opsomming wil geen critiek zijn, doch een bescheiden advies ter verhoging van het peil. Wij hebben misschien te veel de H.B.S.- en gym-groep op het oog, maar als men deze groep ook enthousiast wil maken, zal het Engelbewaarder-idee moeten worden opgeofferd. Men begripe ons ook: wij begroeten *De Gouden Wiek* van harte, ook al omdat dit blad naar prijs werkelijk binnen ieders bereik ligt, maar wij zouden het diep betreuren als na een half proefjaar zou blijken, dat de redactie te laag gemikt heeft. Die redactie staat voor een ontzettend zware taak, omdat de zo gemeeleerde leeftijds-groep van het nieuwe maandblad een moeilijk te be-waakende groep is: in de proef-crisis heeft de redactie Wij wensen die onbekende redacteuren de voorlichting van de H. Geest. Moge Hij hun werk zegenen.

Post Scripta

Wij maken onze lezers attent op de tentoonstelling „500 goede boeken voor kinderen”, samengesteld door mevrouw E. van Dien, een collectie van binnen- en buitenlandse kinderboeken. Deze tentoonstelling heeft onlangs Eindhoven en Bussum bezocht.

De jeugdboekenproductie in Januari 1951 omvatte 16 jeugdboeken, waarvan er 13 nieuwe uitgaven waren.

Op 5 Maart j.l. overleed de beroemde paedagoog Prof. Gunning, oud-hoogleraar in de paedagogiek aan de Rijks-universiteit te Utrecht, in de gezegende leeftijd van 91 jaar. Hij ruste in vrede.

VIc = Voor beginners (6-8 j.). VIb = Voor ietwat gevorderden (9-12 j.). VIa = Voor grotere kinderen (13-15 j.). V = Voor allen (14, 15 j. en ouder). IV-V = Voor 16 j. en ouder. IV-V met J en/of M = Speciaal afgestemd op de rijpere jeugd (16 j. en ouder). IV = Voor volw. (18 à 20 j. en ouder). III = Voorbehouden aan gevormde lezers. J = Meer speciaal voor jongens. M = Meer speciaal voor meisjes. † = In katholieke geest geschreven. P = In protestantse geest geschreven. [P] = Speelt in protestants milieu. Een nulletje ° = Paedagogisch niet verantwoord. N = *Storend* neutraal. De Romeinse cijfers geven de toelaatbaarheid aan. Moet een jeugdboek worden afgekeurd, m.a.w. is het slechts toelaatbaar voor een hogere leeftijds-groep, dan is het niet voldoende dit in een zwaarder cijfer uit te drukken. De hogere leeftijds-groep zal immers aan dit vaak voor haar te kinderlijk geschreven boek niet veel hebben; het boek was voor jongere lezers bestemd. Daarom wordt achter de toelaatbaarheidsaanduiding tussen haakjes vermeld voor welke leeftijd het boek bestemd (maar dus niet geschikt) is. Bijvoorbeeld IV (VIa) = Toelaatbaar voor volwassenen (IV), maar voor hen te kinderachtig, want bestemd voor 13—15 jaar (VIa).

VOOR JEUGDLECTUUR

Bijlage van Het Schoolbestuur.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR. EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Het religieuze kinderboek

Enige maanden geleden hebben wij extra aandacht gevraagd voor het religieuze kinderboek. Nu er weer enige specimina in dit genre in de jeugdboekenstroom meegekomen zijn, is dit feit een gereede aanleiding om de gedachten te laten gaan over de religieuze „beeldroman”. Dit doen we speciaal n.a.v. de „Albums van de blijde boodschap”, door Pilamm, en wel de twee nieuwe delen, 3 en 4, *Het verraad van Judas* en *De zege van het Kruis*. Het woord beeldroman maakt vele paedagogen bij voorbaat schichtig; o.i. een ongemotiveerde schichtigheid, omdat die paedagogen pessimistisch zijn geworden door de excessen en vergeten, dat ook het positief-goede tot excessen kan leiden. Beeldroman en godsdienst zijn toch zeker voor een katholiek zeer goed te combineren begrippen. Wat is de „illustratie” van onze kerkmuren veelal anders dan een beeldroman? Wordt die beeldenreeks niet de *biblia pauperum* genoemd? Maakt b.v. de moderne religieuze schilderkunst — we denken aan de beruchte Eindhovense tentoonstelling — niet dankbaar gebruik van zeer expressieve kleuren en gedurfde voorstellingen? Deze rhetorische vragen voeren naar onze mening tot de conclusie, dat de Heilsgeschiedenis velerlei aanleiding geeft tot een beeldroman. En men kan van beeldromans zeggen wat men wil, maar dat ze aanleiding hebben gegeven tot het ontstaan van zulke boeken als bovengenoemde is verblijdend. De hedendaagse jeugd wil op „moderne” wijze benaderd worden. Dit betekent niet, dat men maar moet afdalen en toegeven en kapituleren, maar wel dat men „vom Kinde aus” zal moeten begrijpen, dat de moderne middelen aangewend moeten worden ten goede, dat wij er een dankbaar gebruik van moeten maken. Dit heeft niets van doen met marchanderen, met schippen, met prijsgeven van de principes, maar wel alles met Realpolitik. We geven gaarne toe, dat Pilamm's albums gedurfd zijn, maar met veel instemming citeren we Anne Biegel, die in *De Tijd* van 29 Maart j.l. over deze zelfde albums schreef: „Sommige volwassenen verafschuwen het, om de geschiedenis van het hoogste en heiligste, dat wij bezitten, op deze hypermoderne wijze tot een bont avonturenverhaal gemaakt te zien. En op het eerste, vluchtige gezicht is de onmiddellijke reactie er een van afwijzen. Maar als men er zich toe zet om het verhaal van het begin tot het eind te volgen, dan raakt men in de ban van dit experiment. Dan begrijpt men, dat er hier, uit de practijk gegroeide, mogelijkheden geschapen zijn, om de figuur van Christus, met alle tegenspraak, die zijn leer van

zuivere goedheid lossloeg, te doen leven voor jongens en meisjes in een fabrieksstad, die van Christus nooit gehoord hebben, en om Hem te leren kennen hun geest niet makkelijk inspannen.”

Pilamm's beeldromans geven het leven van Jezus in reeksen goed gekleurde plaatjes, met ingeschreven tekst. Zowel de tekst als de voorstellingen kan men geslaagd noemen. Ze boeien ook de volwassen lezer, maar zijn toch volkomen aan het kind en zijn verbeelding en gevoel aangepast: ze zijn romantisch en ontroerend. Het resultaat zal zijn, zowel bij eigen lezing door het kind als bij behandeling met het kind samen, een realiseren van het geloofsgegeven en een dieper er van doordrongen worden. Daarom kan men deze albums een grote catechetische aanwinst noemen. Munt het derde deel uit door de spanning in de parabels van de Verloren Zoon en de Barmhartige Samaritaan en in de geschiedenis van Lazarus' opwekking en Judas' verraad, het vierde deel is rustiger, ook van kleur en voorstelling, in aanpassing bij de stof: het lijden, de dood en de verrijzenis van Christus. Dit vierde deel treft vooral ook door de keuze van de teksten. Pilamm's „Albums van de blijde boodschap” zouden we met nadruk willen aanbevelen aan de grote-stadsjeugd.

In aansluiting hierop, en ten dele in contrast hiermee, vermelden we twee „gezinsuitgaven” van uitgeverij Desclée de Brouwer, nl.: *Bijbelse Geschiedenis*, door de Zusters van Vorselaar, en het plaatwerk *Het leven van Jezus Christus*, een tekstenverzameling van Kanunnik A. van der Heeren. Aan de zusters van Vorselaar heeft het godsdienstonderwijs veel te danken, ook de Bijbelse-geschiedenisles wordt door het eerstgenoemde boek werkelijk verrijkt. Zakelijk en correct wordt de stof behandeld. Nergens uitweidingen, strak wordt de idee vervolgd: de geschiedenis van het O.T. is alleen te verstaan, wanneer men die ziet als de voorbereiding op Christus' komst. Het verhaal loopt van de schepping tot en met de Menswording in Maria's schoot. Elisabeth Ivanovsky illustreerde dit boek in haar eigen, pakkende en markante stijl. Van het tweede boek is het niet duidelijk, of deze tekstenverzameling is uitgegeven om wille van de platen van Leinweber, of dat Kanunnik v. d. Heeren, die de teksten koos, ze wilde illustreren met Leinweber's werk. Vermoedelijk is het eerste het geval. Het boek is ook bruikbaar als handleiding voor ouders, die hun kinderen in het Evangelie willen inleiden en wordt als zodanig gaarne aanbevolen.

Kroniek van Jeugdlectuur

Het is weer de tijd van de Communiefeesten. Daarbij passende lectuur is wel zeer welkom. Het verheugt ons daarom te kunnen wijzen op twee aardige boekjes van *To Hölscher*, en wel: één voor meisjes en één voor jongens. In *Dot, de kleine vriendin van Jezus* is Dot, op 'n Zondags Dorothea geheten, een klein poppenmoedertje. Ze gaat Jezus bezoeken in de kerk en ontmoet daar de „knecht van Jezus” en dat blijkt mijnheer Pastoor te zijn. Als grootmoeder ziek is, komt Jezus bij hen thuis en Dot begint nu ook te verlangen naar Jezus' komst in haar hartje. Moeder leert Dotje nu veel van O.L.Heer en als meneer Pastoor hoort hoeveel Dot al weet, mag zij heel spoedig haar eerste H. Communie doen. Een zeer aardig communieverhaaltje, zij het misschien een tikkeltje te „zoet”. Beter lijkt ons *De eerste communiewens van Keesje*. De vader van Keesje was een dapper kapitein geweest, die stierf toen zijn schip verging. Moeder en Keesje hebben daar nog veel verdriet over. Als moeder ziek wordt, gaat Keesje naar zijn grootouders en komt op de dorpsschool. Daar is hij wel wat eenzaam, zodat hij naar een broertje verlangt. Keesje mag dat jaar zijn eerste H. Communie doen en hij vraagt aan O.L.Heer een broertje. Grootvader, die dokter is, heeft een jongetje aangenomen en dat wordt het nieuwe broertje van Kees, op zijn communiedag. In aansluiting hierop, maar dan voor een wat oudere groep van lezertjes, vermelden we twee nieuwe deeltjes in de serie „Kleine boeken van grote heiligen”, geschreven en geïllustreerd door *Piet Broos: Marialegenden*, dl. 13, en *Legenden van heiligen en hun dieren*, dl. 14. Het eerste geeft vijf Marialegenden, een eenvoudige verzameling van merendeels bekende volksvertelsels, soms een naïeve naamsverklaring en soms de oude kloosterlegenden. Zeer interessant, echt jeugdlectuur van de goede soort, is ook het tweede over St. Margrietken en de vissen, St. Hieronymus en zijn leeuw, St. Romedius en de beer, St. Germana en haar schapen, St. Nicolaas en de patrijs, St. Goedele en het vogeltje. Soms zijn de gebeurtenissen verrassend, soms mysterieus, maar altijd van een naïeve schoonheid. Het was een aardig idee van de auteur, de heiligen uit nabije landen te kiezen. Het boekje is een van de aardigste en sympathiekste deeltjes uit deze serie, mede omdat het tot de origineelste behoort.

We ontvingen de nummers 1 t/m 4 van de *Koolwitjesreeks*, door *Alb. van Mijlbeke: Hoe Koolwitje in de hemel kwam* is een fijn-dichterlijk sprookje, waarin de auteur beschrijft, hoe het koolwitje, in een kelder geboren, naar licht en zon snakt. Als de ruit breekt, sterft het „zonnevogeltje”, dat daar steeds voor zat te smachten naar de zon. Maar dan komt het vlindertje in de hemel, ook weer door een gebroken ruit, en Jezus laat Koolwitje toe. Inderdaad wordt hier in het Vlaams stof geboden, die verre boven het ordinare van veel kleuterlectuur uitstijgt, maar vormen stof en woordkeuze lectuur voor de allerkleinsten? No. 2, *Hoe de bisschop van Myra Sint Niklaas werd*, behandelt dit zo moeilijke onderwerp op een originele, pakkende manier. Eerst maken we mee hoe Niklaas bisschop wordt door de verkiezing van het volk en de stem van het jongetje. Dan zien we hem in al zijn goedheid en tenslotte hoe de bisschop bij O.L.Heer gedaan krijgt met knecht Nicodemus en ezel Tuk vrij de hemel te mogen verlaten om goed te doen op aarde. In no. 3, *De Lichtvaart*, geeft de auteur weer op uiterst fijnzinnige manier de legende van Christoffoor in een zeer originele moderne zetting. Ook hier is het weer de vraag, of niet literair te hoog werd gegrepen en of er wel voldoende rekening is gehouden met de leescapaciteit van het jonge volkje. In het vierde deeltje, *Rikske*, wordt Rikske na moeders dood door broertjes en zusjes geplaagd. Daar hij bij moeder geen troost meer kan vinden, loopt hij thuis weg en komt bij boswachter Gerolf. Als deze een dag afwezig is, hoort hij hoe rozestruik, geit en vink tegen elkander

klagen over het verdriet, dat de mensen hun aandoen. Wanneer Gerolf thuiskomt en Rikske verdrietig vindt, legt hij hem uit, dat zonder lijden en verdriet niets of niemand op aarde gedijt. Dan keert Rikske gesterkt naar huis terug. *H. te Merwe* is de auteur van *De veermansjongen*. Geert, de zoon van een veerman, ligt voortdurend overhoop met Dolf, de stadsjongen, die vroeg zijn vader verloor en nu bij zijn oom, de dorpsdokter, in huis is. Na een ongeluk, waarbij Dolf bijna verdrinkt en gered wordt door de veerman, komen de inkeer en de verzoening. Een goed verhaal met een gezonde strekking.

Een alleraardigst meisjesboek is *Belt u Marjoleintje even*, door *Freddy Hagers*. Marjoleintje zit in de zesde klas en zij zal dit jaar met haar hele klas een week naar Vlieland gaan. Marjoleintje richt een club op, die zich ten doel stelt te werken voor de Vlieland-week. Geen enkel kind ontbreekt in de bus, die de zesdeklassers naar hun vakantieparadijs voert.

Leonard Roggeveen heeft met zijn Daantje-serie een overweldigend succes, zó zelfs, dat deze boekjes aan hun 7de en 8e druk toe zijn! Ze komen dus niet meer in aanmerking voor een bespreking in deze kroniek, maar onder verwijzing naar de korte onderschriften in de recapitulatie mogen we er nog wel eens extra op wijzen, dat Roggeveen een echte humorist is, die de leukste situaties op natuurlijke wijze laat groeien uit de omstandigheden en dat zijn werkelijk enige verhaaltrant de vertellingen zo koddig maakt voor de kleineren. Daantje wordt een figuurtje, dat voor de jeugd een type vertegenwoordigt, geschapen door een meesterhand, een meesterhand in het scheppen van ongedwongen situaties met een hoog komisch effect. Daantje, de 68-jarige jongeling, mag gerekend worden onder de *kinderliteratuur!* Roggeveen weet met onnavolgbare charme de figuur van het zielepotig manneke-met-zijn-goed-hart te schilderen.

In de serie „Ons volk in leven en streven”, door *Alphons Timmermans*, kwam als twaalfde deel uit: *Het beleg en ontzet van Leiden*. De schrijver meent, dat zo weinig van de geschiedenis wordt onthouden, omdat ze zo vervelend wordt opgediend. Daarom wil hij geschiedenis geven in spannende verhaaltrant. Ook in dit twaalfde deel slaagt hij daar goed in. De boekjes zijn overvloedig geïllustreerd en kunnen werkelijk goede diensten bewijzen. De illustratie op blz. 38 zou men „om pedagogische redenen” minder gewenst kunnen noemen.

Als no. 2 van de Kroonserie verscheen *De nacht van de Maria Christina*, door *Joh. D. Degreef*. De poolvaarder „Maria Christina” is op weg naar Hopeisland, als een ijsberg kapseist en het schip vernielt. De marconist krijgt alleen nog kans S.O.S.-seinen te geven, maar hij kan de positie niet meer melden. Een spannende reeks pogingen om de bemanning te vinden volgt. Hans, de zoon van kapitein Revers van de „Maria Christina”, gaat met een ander schip. De vliegboot Norge ontdekt tenslotte Olaf Nanssen, de marconist, die echter aan geheugenverlies lijdt en dus geen verdere aanwijzingen kan geven. Hans Revers ontdekt eindelijk het probleem van kaartspel negen van de marconist, waarin hij eens met een mes de plaatsbepaling kraste. De opvarenden van de „Maria Christina”, die zich onder commando van kapitein Revers via een ijschots in veiligheid hebben weten te brengen op het onherbergzame Koning-Karelland, worden, na een jaar in deze barre wildernis van ijs en sneeuw te hebben vertoefd, gered. Een prachtig boek, vol gezonde romantiek en durf.

Avonturen in de 5 werelddelen, door *J. Luytens*, bevat verhalen met een gevarieerde beschrijving van mens, dier en plant in de meest uiteenlopende delen der wereld. Vooral de beschrijving van fauna en flora is zeer leerrijk, ook al zijn de jachtverhalen van de inboorlingen wel wat simpel en oppervlakkig. Al met al toch een goed stukje lectuur.

De twee auteurs van het mooie luchtvaartboek
De Gouden Vleugels

Bijzonder geslaagd lijkt ons *De gouden vleugels*, door H. Scholte en A. van Ulsen. Deze „roman van een jonge vlieger met een voorwoord van Dr. A. Plesman” is een idealistisch boek over onze K.L.M. Het boek geeft een zuiver beeld van de opleiding tot verkeersvlieger en van de zware eisen, die hieraan verbonden zijn. De beide auteurs zijn wel bij uitstek deskundig, want mr. Scholte is secretaris Vliegbedrijf der K.L.M. en gezagvoerder Van Ulsen is de populaire Chef Vliegdienst Europa. Met de titel is het distinctief van vlieger bedoeld. De hoofdfiguur in dit boek is een jongeman, die uit idealistische overtuiging bij de verkeersvliegerij komt. Tevens wordt er een duidelijk beeld gegeven van onze Nederlandse luchtmacht, haar prestaties, vliegvelden en andere wetenswaardigheden, zoals het vliegbedrijf in de 5 na-oorlogse jaren herrezen en gegroeid is. We horen van Schiphol, Ypenburg, Gilze-Rijen; van Convairs, Harvards en Beechcrafts. Men moet hier geen dollen avonturen zoeken, geen goudsmokkel en geen ontvoeringen. Dit goede boek richt zich tot onze jongste generatie om idealen en mogelijkheden voor te leggen.

Natuurlijke historie vinden we in *Zelf waarnemen en ontdekken*, door H. G. Brussee en J. F. Vogel. De opzet van dit werk is: bij de jeugd belangstelling te wekken voor alles wat leeft in de natuur. Er worden aanwijzingen gegeven voor waarnemingen op het strand en in de duinen, in de bossen en op de hel, op en in het water, in de verschillende jaargetijden. Mooie foto's en duidelijke tekeningen sieren dit boek.

Voor onze hoogste leeftijdsgroep is er deze maand opvallend weinig. „Een historische roman voor de rijpere jeugd” is *De kaper van Nantes*, door Joh. van Hulzen. Het is het levensverhaal van Jacques Cassard, een unieke figuur uit de geschiedenis der Franse marine uit het begin der 18de eeuw. Een boek voor de rijpere jeugd, dat ver boven de middelmaat uitsteekt. Schrijvers bronnen leverden hem een rijke stof, maar hij heeft daarmee gewoekerd en met waar meesterschap de historische gegevens tot een boeiend geheel gecomponeerd. Vooral jongens zullen van Cassard's durf en voortvarendheid genieten.

En tot besluit twee protestants getinte meisjesboeken, die ook voor onze jonge meisjes gezonde lectuur vormen: *Op eigen wieken*, door Louise M. Alcott. Het viertal aardige meisjes uit het verfilmde verhaal „Onder moeders vleugels” slaat thans eigen wieken uit. Bets wordt naar het Eeuwige Zonneland opgeroepen. Meta, Jo en Anny stappen in het huwelijksbootje. Dit oude verhaal heeft zijn frisheid niet verloren; het is humoristisch en het heeft een paedagogische inslag. En dan nog: *Tonny wordt bij-*

gewerkt!, door Helga Vos-van den Vlasakker, waar het door z'ekte achtergeraakte Ulo-meisje, Tonny, wordt bijgewerkt door haar pasgetrouwde zwager. Het is oorlogstijd en de gewone voedsel- en onderduikproblemen zijn aan de orde. Tonny is wat stuurloos, maar een bijeenkomst van het Leger des Heils doet haar geestelijk goed.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift.

(volgnummer)

Alcott, Louise M. 776
Op eigen wieken — Blaricum, Bigot & Van Rossum, geb. f 4,25 IV-V, M, (P)

Broos, Piet 777-778
Maria-legenden. / Legenden van heiligen en hun dieren. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, p. dl. geb. f 1,50 VIa-b, †

Brussee, H. G., en J. F. Vogel 779
Zelf waarnemen en ontdekken. Interessante proeven en waarnemingen uit de levende natuur. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme & Cie, geb. f 6,50 V

Coppens, J., Prof. 780
Bijbelse geschiedenis. Door de zusters der christelijke scholen Vorseelaar. Geill. — A'dam; Brugge, Declée, de Brouwer VI, †

Degreef, Joh. D. 781
De nacht van de Maria Christina. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 2,90 V-VIa

Hagers, Freddy 782
Belt u Marjoleintje even. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIb, M

van der Heeren, A., Kanunnik 783
Het leven van Jezus Christus. Teksten uit de evangeliën. Geill. — A'dam; Brugge, Declée, de Brouwer VI, †

Hölscher, To 784-785
De eerste communiewens van Keesje. / Dot, de kleine vriendin van Jezus. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, p. dl. f 1,— geb. f 1,35. VIc, J, † / VIc, M, †

van Hulzen, Joh. 786
De kaper van Nantes. Historische roman voor de rijpere jeugd. — Den Haag, W. van Hoeve, f 3,—, geb. f 4,90 IV-V, JM

Luytens, J. 787
Avonturen in de 5 werelddelen. Geill. — Lier, J. van In & Co., 22 fr. VIa

te Merwe, H. 788
De veermansjongen. Geill. — Delft, W. D. Meinema, f 0,50 VIb, P

Milne, A. A. 789
Winnie - de - Poeh. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 2,90 VIc

Dit soort kinderliteratuur, dat tegelijk zo fantastisch en nuchter is, valt moeilijk te definiëren; de zesde druk bewijst, dat het goed in de smaak valt bij de lezertjes en luisteraars. De plaatjes op zich (Shepard) spreken in hun rake eenvoud een buitengewoon begrijpelijke kindertaal.

van Mijlbeke, Alb. 790-793
Hoe Koolwitje in de hemel kwam. / Hoe de bisschop van Myra Sint Niklaas werd. / „De lichtvaart.” / Rikske. Geill. — Gent, L. Vanmelle, p. dl. 15 fr.

dl. 1 + 2 VIb-c, †
dl. 3 + 4 VIb. †

Pilamm 794-795
Het verraad van Judas. Derde Album van „De blijde boodschap”. / *De zege van het Kruis*. Vierde Album van „De blijde boodschap”. Geill. — Doornik, Casterman, p. dl. geb. f 3,65 VI, †

Roggeveen, Leonard 796
Daantje past op het huis. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Als Grietje op reis moet, past Daantje op het huis. Aan ongelukjes geen gebrek natuurlijk; Daantje is nu eenmaal altijd wat onhandig in zijn goedge ijver.

Roggeveen, Leonard 797
Daantje doet boodschappen. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor, Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Daantje denkt een nieuwe grasschaar nodig te hebben, dat heeft boer Jochems hem ingeblazen en Grietje maakt er gebruik van om hem een heleboel boodschappen mee te geven. Kostelijke complicaties volgen dan!

Roggeveen, Leonard 798
Daantje gaat op reis. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Daantje I krijgt bericht, dat er een klein Daantje op de wereld is gekomen. Een meesterlijk boekje.

Roggeveen, Leonard 799
Daantje helpt een handje. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Dat aardige mannetje Daan is behulpzaam en als dichter Alexander gaat verhuizen, is Daantje direct bereid een handje toe te steken. Ze schieten er anders niet veel mee op, vooral niet als hij het verkoopbord bij meneer Goegebure plaatst!

Roggeveen, Leonard 800
Daantje koopt kippen. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Hier is Daantje dan met zijn kippen, met „zijn vrouw” en met de „Grietjes”! Een koddig boekje.

Roggeveen, Leonard 801
Wees voorzichtig Daantje. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,75 VIB-c
 Daantje wil „op z'n ouds” Pasen vieren en gaat nu zelf maar eieren zoeken, want zijn kippen staken. Natuurlijk krijgt hij kleine ongelukjes, die goed aflopen.

Scholte, H., en A. van Ulsen 802
De gouden vleugels. Roman van een jonge vlieger, met een voorwoord van Dr A. Plesman. Geill. — Nijmegen, De Koepel, geb. f 4,90 V

Timmermans, Alphons 803
Het beleg en ontzet van Leiden. Ons volk in leven en streven, dl. XII — Helmond, Uitg. Helmond, f 1,25 VIa-b

Vos-van der Vlasakker, Helga 804
Tonny wordt bijgewerkt! — Kampen, J. H. Kok, geb. f 3,95 IV-V, M, (P)

de Vries, Leonard 805
Het jongenselectriceitsboek. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90 V, J

Vrijwel het gehele uitgebreide gebied, waarop de electriciteit toepassing vindt, wordt op eenvoudige en toch onderhoudende wijze besproken. Deskundig, degelijk en volledig; een heerlijk boek om te bezitten en de wonderen om je heen meer te leren waarderen.

de Vries, Leonard 806
Het jongenselectriceitsboek. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90 V, J

De naam van de schrijver zegt ons reeds, dat hier de jongens iets degelijks wordt geboden. Bovendien is het al de zesde druk in negen jaar tijd, wat het voordeel oplevert, dat onvolmaaktheden, die een eerste druk aankleven, zijn weggewerkt. De geschiedkundige gegevens tussen de uitleg maken het boek tot een aangenaam leer- en leesboek.

Rectificatie: Onder no. 755 werd in ons Aprilnummer besproken *Ik leer bidden* door Br. Matthias. De vermelde prijs f 2,25 moet luiden f 1,95.

Post Scripta

Geen mens, die interesse heeft
 Voor 't paar, dat lang gelukkig leeft.
 Wie wil nog feeën zweven zien
 In deze tijd van vliegmachien?
 Onze boeken zijn een strop,
 Sprookjesschrijvers, houdt maar op.

(Annie M. G. Schmidt — „Bloemlezing in Prachtband”)

„Een boek, Katrijne, mijn kind, is een weergaloos kleinood en, gelijk het lichtenspel binnen de vuurkantjes van een briljantjuweel, een spel van gevoelens en gedachten. Het is een schatkist, waar opgestapeld verborgen ligt de uitgelezen wijsheid der mensen of hun schitterende fantasie. Op zijn witte bladzijden gloeit de ongemene emotie van een dichter, het wijde verbeeldingsleven van een romancier, de kristallen geestigheid van een filosoof. Een boek is niet de converserende mededeling van een schrijver, die, op zichzelf, een voortreffelijk mens zou zijn. De schrijver Katrijne is minder een mens dan zijn boek . . .”

(Herman Teirlinck — Mijnheer J. B. Serjanszoon)

Onder de oorlog heeft Antoine de Saint-Exupéry in Amerika een kinderboek geschreven, nl.: *Le Petit Prince*. Bij J. B. Wolters in Groningen is hiervan een schooluitgave verschenen met tekeningen van de schrijver. Welke uitgever zal dit mooie boekje in vertaling brengen?

VIc = Voor beginnelingen (6-8 j.). VIB = Voor ietwat gevorderden (9-12 j.). VIa = Voor grotere kinderen (13-15 j.). V = Voor allen (14, 15 j. en ouder). IV-V = Voor 16 j. en ouder. IV-V met J en/of M = Speciaal afgestemd op de rijpere jeugd (16 j. en ouder). IV = Voor volw. (18 à 20 j. en ouder). III = Voorbehouden aan gevormde lezers. J = Meer speciaal voor jongens. M = Meer speciaal voor meisjes. † = In katholieke geest geschreven. P = In protestantse geest geschreven. [P] = Speelt in protestants milieu. Een nulletje ° = Paedagogisch niet verantwoord. N = *Storend* neutraal. De Romeinse cijfers geven de toelaatbaarheid aan. Moet een jeugdboek worden afgekeurd, m.a.w. is het slechts toelaatbaar voor een hogere leeftijdsgroep, dan is het niet voldoende dit in een zwaarder cijfer uit te drukken. De hogere leeftijdsgroep zal immers aan dit vaak voor haar te kinderlijk geschreven boek niet veel hebben; het boek was voor jongere lezers bestemd. Daarom wordt achter de toelaatbaarheidsaanduiding tussen haakjes vermeld voor welke leeftijd het boek bestemd (maar dus niet geschikt) is. Bijvoorbeeld IV (VIa) = Toelaatbaar voor volwassenen (IV), maar voor hen te kinderachtig, want bestemd voor 13—15 jaar (VIa).

IDIL *Gids*

VOOR JEUGDLECTUUR

Bijlage van Het Schoolbestuur.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

In Schenk's Jeugdboekery hebben we een populaire kabouter Wipneus, maar zijn Vlaams broertje is een al even ferme kerel: *Kabouter Wipneus en de drie prinsen*, door Math. Custers. Wipneus gaat er hier op uit om de drie verloren prinsjes te vinden, die door de reus gestolen zijn. Wipneus redt ze uit hun gevangenschap en een olifant brengt ze thuis. Dit vlotte, eenvoudige sprookje heeft prettige plaatjes van Renaat Demeo.

In het boekje *Een schip voor de koning geeft Cyriel Verleyen* vier vertelsels uit de echte sprookjeswereld over prinses en jonkvrouwen, heksen, rovers en draken. De verhalen zijn op de klassieke sprookjes gebouwd. De jeugd zal deze aardige verhalen met genoegen lezen en het Vlaams van dien aard, dat ook Nederlandse lezer-tjes het kunnen genieten.

Een mooi, veredeld en verantwoord boek, ook wat het godsdienstige betreft, schreef C. Th. Jongejan-de Groot, nl.: *De tweeling van „Helmzicht“*. De tweeling, Huib en Lodewijk Schepers, zijn de eerste gasten van Pension Helmzicht. Het is een huis vol mensen, die allen een rolletje spelen rond de tweeling. De omgeving is heerlijk — strand, duinen, een haventje —, er is wat te beleven en voor de nodige spanning zorgt de „Bijl en Zwaard Club" wel. Vooral Huib komt er lelijk tussen te zitten, als Toon van de Stroper hem op slinkse wijze in zijn macht heeft weten te krijgen. Mooi is hier het godsdienstig element naar voren gebracht en veredeld is de uitbeelding van de verhouding tussen de wijze moeder en de jammerlijk in de war gebrachte Huib. Het verhaal speelt in een protestants milieu, maar ook katholieke jongens, tussen 10 en 14, zullen er een echt fijn boek aan hebben, al is het hier en daar misschien wel een tikje te vroom.

Niek van de bovenmeester, door W. G. v. d. Hulst, is een jongen uit de vierde klas; hij heeft veel fouten en beleeft met zijn vriendje Jan heel wat avonturen, die alle levensecht beschreven worden. Hun meester, een „nieuwe", toont zich een streng maar goed man, die aangenaam klas geeft en tevens een goed opvoeder blijkt te zijn. Als Niek zó jaloers wordt op Jan, dat hij zelfs tot valsheid en bedriegen zijn toevlucht neemt, brengt een ongeluk met zijn zusje hem weer op het goede pad; hij bekent al zijn fouten en wordt een ernstige jongen, vol plichtsbeseft. Jammer, dat dit moete boek zo zwaar doordrenkt is van protestants schuldbewustzijn, dat wij het voor katholieke kinderen minder geschikt achten.

Niet erg enthousiast zijn we over *Een prettige logé*, door A. Treiker. Om moeder te verlichten wordt het lastige stadsjongetje Max ergens buiten bij een oude tante te logeren gestuurd. Ondanks zijn baldadigheden en waaghalzerij blijven tante en haar huishoudster hem toch een lieve jongen vinden en praten zij al zijn daden goed.

In het tweede boekje, over het aandoenlijk voddenrapersfiguurtje, Robbetje, nl.: *Een gouden hart*, door Cor Rita Leeman, maken we nader kennis met de heer, die eens,

toen Robbetje kranten ging ophalen om thuis te helpen, de deur eerst dichtgooide en daarna zich toch met een Onze Vader liet betalen. Het blijkt een invalide te zijn, verzuurd door smart en lijden. Robbetje verovert stormenderhand zijn hart. De jongen rijdt hem in een invalidenwagentje en trotseert de spot van zijn makkers. Hij brengt zon in het leven van de oude man en doet dit alles belangeloos. Als zijn oude vriend sterft, wordt Robbetje zijn erfgenaam en hij is blij, dat zijn ouders nu uit de armoede zijn. Een mooi, Vlaams boekje.

Wat het verhaal *Anja, het kermiskind*, door Tine Mink, direct zo aantrekkelijk maakt, is de eenvoudige oprechtheid en onopgesmuktheid. Anja is een fijnvoelend, enigszins dromerig meisje en de schrijfster weet haar mooi uit te beelden tegenover de meer ruwe, baasspelerige Lucie. Nergens gebeuren grote dingen, tenzij misschien de keer dat Anja verdwaalt, of als zij kokend water morst op de handen van haar vriend Hans, de clown. Haar voorkeur voor de pop Roodkapje brengt haar in kennis met het rijke meisje en tevens enig kindje Rita, en Anja wordt tenslotte in dat huis opgenomen om naar school te kunnen gaan. Het verhaal mist godsdienstige grondslag, maar het neutrale er van is niet direct storend. Er is genoeg „natuurlijke goedheid" in vader, moeder, oom Piet, Hans en Anja zelf, dat alle kinderen het kunnen lezen.

Een bijzonder boek is *Knikkertje Lik*, van Daan Zonderland. Hoeveel kleine en hoeveel grote lezers het als Tijd-

Eén van Carvalho's illustraties uit „Knikkertje Lik“.

feuilleton gehad heeft, is moeilijk te zeggen, maar het is in elk geval een verhaal, welks auteur als het ware op de tenen staat en over de hoofden van de jeugd heen de „ingewijde” volwassenen toespreekt.... en beide generaties aan het lachen krijgt. Muis Michiel bezorgt de kleine Judocus een toverknikker, en hierin blijkt een betoverde prinses te zitten. Het boek is vol sprankelende en boeiende avonturen, met tussendoor menig ondeugend knipoogje aan de begrijpende volwassene, waardoor het ook voor de voorlezer alleraardigst wordt. De simpele vanzelfsprekendheid van de verhaaltrant en de expressieve tekeningen van Carvalho passen goed bijeen.

Onder no. 407 hebben wij in deze reeks kronieken al aandacht gevraagd voor *De drie blauwe kinderen*, door *Geneviève Fauconnier*. Omdat we inmiddels uitvoeriger gegevens hebben gekregen en omdat dit boek een uitvoeriger bespreking alleszins verdient, komen wij er gaarne nog eens op terug. Welnu dan: de weesjes Pim en Lieske komen in huis bij hun strenge Tante Hilda en goedge Oom Pieter. In hun eenzaamheid zoeken zij troost in de fantasie. Op het behang van hun kamertje dansen nl. drie blauwe kinderen: Tuup, Tip en Tuimeltje. Pim en Lieske fantaseren over deze behangkindertjes een hele roman. Zij vluchten voor heks Biggeltand en worden in kabouters veranderd. Als kabouters wonen ze een tijdlang in Villa Kool en daarna in Villa Litskijkstoren. Zij leren veel uit de wonderwereld, uit de natuur. Als Pim en Lieske tenslotte naar kostschool moeten, worden de drie blauwe kinderen naar feeënland gedirigeerd. Ook voor Pim en Lieske wordt dan de droefheid in vreugde veranderd, want zij vinden een nieuwe moeder en een nieuw tehuis. Dit verhaal, in de verdienstelijke bewerking van Beatrice Willing, vormt lectuur, die literatuur is. De tere sprookjesfeer zal grotere jongens wel niet meer aanspreken.

Vervolgens bespreken we twee boekjes uit de Karekiet-Reeks, nl.: *Het spook* en *Misdaad?*, beide door *Wiet Karekiet*. Wiet is een echte jongen, die op z'n tijd kersen snoept en met de zoons van de koster in de kerktoeren klimt. De nieuwe meester vertelt in de klas een wat dwaas vertelsel en als Wiet dan 's avonds boven het kerkdak licht ziet, denkt hij aan spoken. Met Joske gaat hij op verkenning uit en ziet op de kerkzolder spookachtige gedaanten. Hij vertelt alles aan de onderpastoor, die het spookmysterie onthult: Gust van de koster had op die zolder een televisie-apparaat en de pastoor zocht hem 's avonds vaak op. De hele geschiedenis is heerlijk beschreven, schalks en spannend. De fijne misdienaars-avonturiertjes, Wiet en Joske, spelen ook een rol in het andere deel. Wiet gaat met kameraadjes bramen plukken langs de spoorlijn. Als er een auto verongelukt, wordt hij er van verdacht een draad van de alarminstallatie te hebben afgetrokken en zodoende, zij het onwetend, medeplichtig te zijn aan het dodelijk ongeluk. Zijn vriendje Jos heeft er zelfs zijn goede naam voor over om zijn kameraad te kunnen vrijpleiten. Zijn speurderswerk heeft succes en Joske bewijst voor het gerecht de onschuld van Wiet en de schuld van Jeroen. Dit nieuwe avontuur lijkt ons wel eens wat ver gezocht. De verklaringen van Jos voor de rechter zijn eerder die van een rechtsgeleerde dan van een Vlaamse raker. Toch is het een eerlijk boek van kameraadschap en gezond jongensleven. Wel vragen we ons af, of het verantwoord is, een dertienjarige jongen, zij het slechts in schijn, onder misdadigers te laten verkeren.

Zoals onze lezers wel zullen weten, brengt Elsevier in zoveelste druk de beroemde Wereldreizen van *Jules Verne*. Als men in zijn jeugd deze deeltjes verslonden heeft, zoals schrijver dezes, en nu die boekjes terugziet in de traditionele bandjes van blauw-met-goud en met dezelfde kostelijke plaatjes met bekachelpijpte en gebakkebaarde heren, dan voelt men zich als het ware weer jong, omdat de kunstenaar Jules Verne ook de hedendaagse fantasie weet te voeren. We denken met genoegen terug

aan de *Avonturen van drie Russen en drie Engelsen*, waarin deze zes astronomen worden uitgezonden om een deel van de meridiaan op het zuidelijk halfrond te gaan meten; aan *Robur de veroveraar*, die zijn tegenstanders Uncle Prudent en Phil Evans ontvoert, hen gevangen houdt aan boord van het vliegtuig „Albatros” en hen hiermee tegen hun zin een reis om de halve wereld laat maken. Prudent en Evans weten te ontsnappen en vernietigen het vliegtuig. Als zij 6 maanden later met hun ballon opstijgen, worden zij in het bijzijn van duizenden mensen door Robur voorgoed overwonnen; en dan *De kinderen van kapitein Grant*, waarin deze kinderen hun spoorloos verdwenen vader-ontdekkingsreiziger vergeefs zoeken in Zuid-Amerika, de Stille Zuidzee, Australië, boeken met gezonde spanning en humor. Al zoekende beleven zij vele leerzame avonturen, al is het leerzame karakter er van, na verloop van zoveel jaren, wel wat verouderd geworden. Ook is de gevoeligheid van sommige passages groter dan de tegenwoordige jeugd lief is. We denken aan de *Wonderlijke avonturen van een Chinees*, met die leerrijke en spannende avonturen van de rijke Kin-fo en zijn verzekeringsagenten Craig en Fry en de lute kamerdienaar Soen; aan het wonderlijke en onwaarschijnlijke *Naar het middelpunt der aarde*, waarin Prof. Lidenbrock met zijn neef Axel en de IJslander Hans Bjelke in een uitgedoofde krater op IJsland afdaald. Na een spannende tocht worden ze door de Stromboli in de Middellandse Zee weer „boven” gebracht; en aan de reizen en avonturen in de planetenwereld van *Hektor Servadac*, in twee delen van ruim 200 bladzijden. In al deze boeken is de plechtstatige taal van Jules Verne enigszins aangepast aan het proza van nu. Misschien had men de verhalen hier en daar ook wat kunnen besnoeien. Maar de fantast-realist Jules Verne kan men om de rijkdom van zijn fantasie veel vergeven.

Als zevende deel van *De avonturen van „Kapitein Rob”* verscheen *De wraak van de Zwarte Tovenaar*. In deze beeldroman wordt de slavenhandel aan de kaak gesteld. Kapitein Rob beleeft deze geschiedenis, doordat een negeropperhoofd hem, door de magische kracht van een gouden schaal, in de persoon van kapitein Pilar van de Franse marine reincarneert. Naast goed tekenwerk wel een verhaal, dat te nemen valt, met eerbied voor het menselijk leven. In het achtste deel van deze ontegenzeggelijk zeer knap getekende beeldverhaal-serie, nl. *Het raadsel van Venus*, vlucht de schrijver geheel uit de realiteit. Rob ontmoet prof. Lupardi en bezoekt met hem de planeet Venus. Rob redt duizenden Amerikanen het leven en strijdt met Lupardi tegen de Spintanen, akelig mensachtige insecten, die als volk de Venusianen willen verdringen. Jongelui, die ook maar de minste kans lopen iets anders in al dit irreële te zien dan mechanische doordrijving, laten het beter ongelezen.

In *Avontuur om Rottumerplaat*, door *H. Th. de Booy*, willen twee Amsterdamse jongens op hun vacantiereis de voet van de Groningse kust uit over de wadden Rottumeroog bereiken. Zij komen er, maar niet te voet en niet dan na een reeks spannende avonturen. Compleet met situatiekaart kunnen we de avonturen volgen van Jan Dijker en Maarten Zeeman. En het wordt verteld door een expert, die alles weet van wadenvaart en reddingswezen, nl. door de directeur van de Koninklijke Noord-Zuidhollandse Redding-Maatschappij. Storm en stroom, droogvallende platen maken de wadden tot een plaats, waar evenveel afwisselend avontuur te beleven valt als in de wildste rimboe. Het boek spreekt elke Hollandse jongen aan. Het is goed geschreven en maakt zich nergens schuldig aan overdrijvingen of valse situaties. Het houdt van de zee en van de kerels, die onze schepen bemannen. Dit van vakmanschap getuigend boek kunnen we kwalificeren als: een fris, echt Hollands jongensboek.

Tot onze spijt kunnen we aan *De jongens van de Hobby Club*, door *Leonard de Vries*, geen aanbeveling meegeven. Dit boek, dat een zeer mooi doel beoogt, nl. liefde wil

aankweken voor een of andere liefhebberij als vrije-tijds-besteding, vertelt in romanvorm hoe enkele jongens van een H.B.S. zich verenigd hebben tot een hobbyclub, om door samenwerking tot een groter resultaat te komen. Dit doel bereiken ze ook. Iedere jongen met een hobby zal er „weg” van zijn, maar wij hebben bezwaar tegen de soms zwoele sfeer, die in de verhouding tussen jongens en meisjes tot uiting komt, tegen enkele minder passende passages van leerlingen t.o.v. leraren en tegen slafelijke arbeid op Zondag. En in het tweede deel, *De Hobby Club op avontuur in Zwitserland*, van dezelfde schrijver, trekken 24 jongens en 4 meisjes met hun technische uitrusting naar Zwitserland. Het is een heerlijke tocht, waarop zij hun technisch kunnen praktisch mogen tonen. De Vries beheerst zijn stof volkomen en is in staat er een boek over te schrijven dat leest als een roman. Ook hier die vrije omgang, en op blz. 34 een smakeloos hondengrapje. Het is jammer, dat deze boeken geheel gespeend zijn van godsdienst; Zondag en kerk hebben alleen voor niet-hobby-leden betekenis, naar het schijnt.

Rest ons nog een vijftal romans voor meisjes.

En dan beginnen we met *Een jaar op je leven*, door *Lente Kruikemeier*. Lodie van Walbeek is lang de kwaadste niet, maar ze is nogal op zichzelf ingesteld en haar karakter is nog ongevormd. Hoe de levenservaringen van een verbroken verlovings, een jaar van zelfstandigheid en tenslotte de liefde van de jonge dominee haar persoonlijkheid gestalte geven, vormt de inhoud van deze sympathieke, hier en daar een tikje „zware” meisjesroman. Een mooi, krachtig boek met diepe protestants-christelijke ondergrond en vol goedmenselijk willen.

In *Het spel gewonnen*, door *Wijmie Fijn van Draat*, bezoeken kinderen van vier gezinnen uit Heidorp (burgemeester, dokter, kunstschilder, zakenman) het christelijk lyceum in Randwijk. Ze hebben met elkaar thuis, tijdens de dagelijkse treinreis vice-versa en op school de gewone avontuurtjes, als: schoolstraffen, kalverliefde, schoolfeest en treinongeluk. In de zomer hebben allen „het spel gewonnen” van overgangs- of eindexamen en in September begint de nieuwe taak op lyceum of universiteit. Het protestants milieu treedt hier en daar wel wat sterk op de voorgrond, maar maakt de lectuur voor katholieke meisjes toch niet onaanvaardbaar.

Ems van Soest vertoont zich, beladen met grote humanistische goodwill, tussen verschillende karakters in *Lodoiska veroverd Parijs*, en weet in elk het goede te waarderen. Chlo en Suzette, de mondaine leeghoofdjes, gaan dan weer passen bij Gaston en Max. Elk vindt een tegenspeler. Alles bij alles een nogal onwaarschijnlijk verhaal van de vrouwelijke postbeamte Lodoiska, dochter van een maire in Picardië, die te Parijs met haar verloofde, Honoré, de stad, de kunstwerken en het bohémienleven „doet”. Behalve het levensverhaal van La Petite Thérèse komt er ook een juwelendiefstal in voor. Als Lodoiska deze diefstal opheldert, wordt ze door Parijs gevierd, zelfs met een boulevardslager.

Deel 3 van de Zonne-reeks heet *Van verre velden*, door *Patricia O'Malley*, met als ondertitel „De loopbaan van een luchtvaart-publiciste”. De geschiedenis van Caddy voert ons in een voor onze moderne meisjes wel zeer aantrekkelijk milieu. Caddy is bij de publiciteitsdienst van de commerciële luchtvaart. Zij slaagt er in een goed scenario samen te stellen voor een reclamefilm. Met de filmopereateurs gaat zij naar Ierland en later komt zij op het kantoor in Parijs. De schrijfster heeft ook nog een detective-smokkelgeschiedenis verwerkt, en natuurlijk de liefde. Een vlot boek in Amerikaanse stijl.

Voor de jeugd ongeschikt is *Anks grote strijd*, door *N. Schuttevaer-Velthuis*. Ank zit in de hoogste klas van het gym en hoopt na het eindexamen te mogen studeren. Haar lievelingswens wordt echter niet vervuld. Ank gaat de vakantie doorbrengen in een gezin met zeven kinderen. In dit gezin is door scheiding en nieuw huwelijk de har-

monie verstoord. Ank blijkt de juiste schakel te zijn en verwerft de liefde van allen. Ze krijgt niet alleen veel vrienden, maar ook een serie aanbidders en haar grote strijd is tenslotte daaruit de goede keuze voor haar leven te doen. Ook wij vinden Ank sympathiek, maar we vinden dit boek storend neutraal.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de Kroniek geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift.

(volgnummer)

de Booy, H. Th. 807
Avontuur om Rottumerplaat. Geill. — Leiden, L. Stafleu, geb. f 4,95 V, J

Custers, Math. 808
Kabouter Wipneus en de drie prinsen. Geill. — Averbode, Altiora, 20 fr. VIc

van Eyk, Henriëtte 809
Als de wereld donker is — A'dam, Em. Querido, geb. f 2,50 IV

Een aantal korte, fantastische verhalen, vol sprankelende humor, over Sinterklazen (in diverse soorten), een spook, de donkerde enz. Een boekje om enkele genotvolle uren mee door te brengen.

van Eyk, Henriëtte 810
Een eindje om. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 4,90 V

In dit natuurlijk allesbehalve gewichtige, maar aardige en hartelijke boekje heeft de geestige schrijfster haar liefde voor Amsterdam en omgeving laten spreken. Men zal de wandelingen en boodschappen van Annabelle en Maria met genoeg medebeleven.

Fauconnier, Geneviève 811
De drie blauwe kinderen. Naverteld door Beatrice Willing. Geill. — 's-Graveland, De Driehoek, f 4,50, geb. f 5,50 VIa-b, M

Fijn van Draat, Wijmie 812
Het spel gewonnen. Geill. — Den Haag, J. N. Voorhoeve, geb. f 3,90 IV-V, M, [P]

van de Hulst, W. G. 813
Niek van de bovenmeester. Geill. — Meppel, H. ten Brink, geb. f 2,75 VIb, P

Janssen, H. J. J., Dr. C.ss.R. 814
Een uit de voorste linie. Sint Clemens Maria Hofbauer. Geill. — Nijmegen, Centrale Drukkerij, f 1,90 V, †
De vertaler zegt zelf, dat dit „leven” een geromantiseerde levensbeschrijving is, maar dat hij het oorspronkelijke werk tot op de helft heeft besnoeid. Menigeen zal dit eenvoudige en in ieder geval levendige leven van de grote H. Clemens Maria Hofbauer welkom zijn. Een man, die met weinig middelen grote dingen heeft verricht. En . . . zijn tijd was volstrekt geen gemakkelijke.

Jongejan-de Groot, C. Th. 815
De tweeling van „Helmzicht”. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 3,90 VIb, J, [P]

Karekiet, Wiet 816
Misdad? Geill. — Gent, L. Vanmelle, 20 fr. VIa-b, †

Karekiet, Wiet 817
Het spook. Geill. — Gent, L. Vanmelle, 20 fr. VIa-b, †

Kruikemeier, Lente 818
Een jaar op je leven. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 3,90 IV-V, M, [P]

- Leeman, Cor Ria* 819
Een gouden hart. Geill. — Averbode, Altiora VIb, J, †
- van Looy, Jac.* 820
Jaapje — Utrecht, Atlasreeks, geb. f 1,95 IV-V
 Of schoon dit beroemde boekje alleszins de sporen draagt van een andere tijd met een heel andere geestelijke atmosfeer, blijven de scherpe observaties en de zuivere ontleding van de kinderpsyche ook de moderne lezer nog boeien.
- Meilink, Ab, en David Ruting* 821
Vrij vormen. Geill. — Purmerend, J. Muusses, f 4,50 IV-V
- Wat een geluk voor onze kinderen, dat er leerkrachten zijn, die de moed hebben om, zelfs in een volle klas van een klassikale school, handenarbeid te verrichten met herfstbladeren, vruchten, mos, takken, schors, hout, papier, stro en carton! Talloze afbeeldingen, die geen voorbeelden maar suggesties zijn. Van harte aanbevolen voor de school, de jeugdbeweging en .... het gezin.
- Mink, Tine* 822
Anja, het kermiskind. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, f 2,45, geb. f 3,90 VIb, M
- O'Malley, Patricia* 823
Van verre velden. De loopbaan van een luchtvaartpubliciste — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV-V, M
- Schuttevaer-Velthuys, N.* 824
Anks grote strijd — Lochem, De Tijdstroom, f 2,90, geb. f 3,90 IV (IV-V°, M) N
- Van Soest, Ems* 825
Lodoïska verovert Parijs. Een roman voor meisjes. Geill. — Den Haag, Boek en Periodiek, geb. f 4,90 IV-V, M, LP
- Treiker, A.* 826
Een prettige logé. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb°, J
- Verleyen, Cyriel* 827
Een schip voor de koning. En andere Vlaamse sprookjes. Geill. — Averbode, Altiora VIb-c
- Verne, Jules* 828
Avonturen van drie Russen en drie Engelsen. Gevolgd door de Blokkadebreker. Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, f 2,65, geb. f 3,75 V
- Verne, Jules* 829-830
Hektor Servadac. (1. *De vulkaanbewoners*; 2. *De terugtocht naar de aarde.*) Retzen en avonturen in de planetenwereld. Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, p. dl. f 2,65, geb. f 3,75 V
- Verne, Jules* 831-833
De kinderen van kapitein Grant. (1. *Zuid-Amerika*; 2. *De Stille Zuidzee*; 3. *Australië.*) Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, p. dl. f 2,65, geb. f 3,75 V
- Verne, Jules* 834
Naar het middelpunt der aarde. Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, f 2,65, geb. f 3,75 V
- Verne, Jules* 835
Robur, de veroveraar. Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, f 2,65, geb. f 3,75 V
- Verne, Jules* 836
Wonderlijke avonturen van een Chinees. Gevolgd door Muiterij aan boord van de „Bounty”. Geill. — A'dam; Brussel, Elsevier, f 2,65, geb. f 3,75 V
- de Vries, Leonard* 837
De Hobby Club op avontuur in Zwitserland. Avontuurlijke en technische roman voor jonge mensen. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90 IV
- de Vries, Leonard* 838
De jongens van de Hobby Club. Technische roman voor jonge mensen. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,90 IV-V°, JM
- Wolffenbuttel-van Rooyen, H.* 839
Geschiedenis van het Oude Testament. Met wetenschappelijke medewerking van Dr A. van der Weijden O.E. S.A. Geill. — Utrecht, De Fontein, geb. f 22,50 V, †
 Niet alleen jongeren kunnen van dit mooi uitgegeven boek profiteren; ook de ouderen, die in hun jeugd het voorrecht gehad hebben kennis te mogen maken met een door Doré geïllustreerde uitgave, kunnen hier hun herinnering en hun hart weer ophalen aan de romantiek, die uit die prachtige platen spreekt.
- XX* 840
De avonturen van „Kapitein Rob”. De wraak van de Zwarte Tovenaar. Geill. — A'dam, Dagblad Het Parool, f 0,75 IV-V
- XX* 841
De avonturen van „Kapitein Rob”. Het Raadsel van Venus. Geill. — A'dam, Dagblad Het Parool, f 0,75 IV-V°
- Zonderland, Daan* 842
Knikkertje Lik. Geill. — A'dam, De Tijd, geb. f 3,90 Vla-b
- Rectificatie:* In de *Idil-Gids* van Mei staat onder no 806 een verkeerd kopje. De aldaar gepubliceerde bespreking betreft *Het Jongensradioboek*, deel I. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 5,50, „qualificatie V, J (eveneens door *Leonard de Vries*).

Post Scripta

Uit de statistiek van de Boekenproductie in 1950 blijkt, dat er aan Jeugdlectuur 570 titels verschenen (tegen 621 in 1949). Dit maakt 8,8 % uit van het totaal. Van deze 570 titels waren 311 nieuwe uitgaven en 259 herdrukken; 492 waren oorspronkelijk Nederlands, 71 uit een vreemde taal vertaald.

„Hans en Grietje”, „Sneeuwwitje” en „Assepoester” moeten uit de schoolbibliotheken van de Oost-Duitse provincie Brandenburg worden verwijderd, omdat zij niet stroken met een „progressieve opvoeding”. Zij moeten worden vervangen door „progressieve sprookjes” uit Rusland en de andere volksdemocratieën. (United Press.) De anthropoloog Ernest Hooton van de Harvard Universiteit te Cambridge is de mening toegedaan, dat de mensheid tengevolge van de televisie tot volslagen ongeletterdheid zal vervallen. Het zal tevens de ondergang van onze ogen en ons zenuwstelsel betekenen, zei deze geleerde in een interview, waarin hij er op wees, dat radio en film reeds een gevoelige slag aan de menselijke ontwikkeling hadden toegebracht. „De televisie zal de genedestoot geven,” betoogde Hooton. „De mensen kunnen al niet eens meer lezen. Onze zintuigen gaan hollend achteruit, net als onze benen, die ook al niet veel meer waard zijn door het gemechaniseerde transport.”

JEUGDLECTUUR-REGISTER 1950-1951 IDIL-GIDS

nr. 322—353 in de Juli-aflevering
nr. 354—393 in de Aug.-aflevering
nr. 394—442 in de Oct.-aflevering
nr. 443—479 in de Nov.-aflevering
nr. 480—520 in de Dec.-aflevering
nr. 521—579 in de Jan.-aflevering

nr. 617—676 in de Febr.-aflevering
nr. 677—731 in de Mrt.-aflevering
nr. 732—775 in de Apr.-aflevering
nr. 776—806 in de Mei-aflevering
nr. 807—842 in de Juni-aflevering
nr. 843—874 in de Juli-aflevering

nr. 580—616 vermeld in het tussenregister Juli 1950—Januari 1951.

Indien het volgnummer tussen haakjes gezet is, verwijst dit niet naar een bespreking, maar naar een korte vermelding met uitsluitend bibliografische gegevens.

van Aalst, George: Lotgevallen van een voetbal- schoen. Verhaal uit de voetbalwereld. VIa, J (677)	Blokker, Wilh.: Ik ga lezen Ia. Pas op school Ib — Vic, JM	473
van Aalst, George: De H.B.S.-krant. Een verhaal uit het H.B.S.-leven — V, J	Blokker, Wilh.: Ik lees al IIa. Een stapje verder IIb — Vic, JM	474
van Abkoude, Chr.: Kruimeltje — VIa, J . . . . (580)	Boelen, M. H.: De duinhazen — VIa, J, † . . . . (583)	
van Abkoude, Chr.: Pietje Bell — VIa, J . . . . (581)	Boelen, M. H.: Jongens uit Bergrust — VIa, J, † : de Boer, F. S.: Ka vertelt — Vic 344	
Adema, Tjeerd: Het verdwenen parelsnoer — VIa, J	de Boer, F. S.: Van Treesje en Geesje — Vic, M, (P)	(735)
Agatha, Bep: Trotse Ieneke — VIb, M 480	van Bokhorst, G: Een veelbewogen jaar — VIa, J, [P]	358
Alcott, Louise M.: Op eigen wieden — IV-V, M, (P) 776	Bollen, J.: De voorhistorische mens. Voor de jeugd verteld — III (VI°), N, S	385
Aman: Mustapa de desajongen — V, J 617	Bonaventura Post, M., Fr.: Van Beppi Sarto die Paus werd — VIb, †	845
van Amstel, Max: Het radium van de Noordpool. — IV-V, J. H.	Boost, W.: Het avontuur van Kala en Kobolt — VIb-c, JM	327
Andersen, H. K.: Duimeliesje en andere sprookjes. De wilde zwanen en andere sprookjes — VIb, JM 384	de Booy, H. Th.: Avontuur om Rottumerplaat — V, J	807
van Assumburg, Hans: Sonja en ik — IV (IV- V°), M	Borrebach, Hans: Het nieuwe fotografieboek voor de jeugd — IV-V, JM	846
Balje, J. P.: Ratje Verheul — VIb-c, JM 323	Borrebach, Hans: Zeven meisjes schilderen de H.B.S. — IV-V, M	445
Balje, J. P.: Ratje Verheul groeit — VIb-c, JM : 324	Bossaerts, Eugeen: Het vrolijk leven van Tijn Uilenspiegel — V	348
Bastin, R., O.M.I.: Een vertelsel vol eenvoud over de Maagd Maria. — VI, †	Boylston, Helen Dore: Directrice — V, M 359	
Beauclair, René: De wonderbare lotgevallen van drie graankorreltjes — VI, †	Boyton, Neil, S.J.: Jungle-parade — V, J, † 386	
Beck, Marianne: Een ongeluk komt nooit alleen — VIb-c, JM	Breckenridge, Gerald: De radio-jongens bij de grenspatrouille — IV-V, J	736
Been, Joh. H.: Paddeltje — V, J 470	van Breda, Ans: Ursula trouwt in Singapore — III-IV(IV-V°, M), N	680
Beke, Carel: De symphonie van het noodlot. Het leven van Peter Iljitsj Tsjajkowski (1840—1893) — V	Brinkgreve-Entrop, J. H.: Jetteke, die wildebras — VIb, M	360
Belinfante-Belinfante, Emmy: Mieke van „De Klaproos” — IV-V, M	Brinkgreve-Entrop, J. H.: De meisjes van boven — VIb, M	395
Belinfante-Belinfante, Emmy: Naar sneeuw en zon — IV-V, M	Brinkgreve-Entrop, J. H.: De meisjes van nummer 50 — VIb, M	396
van den Belt, J. B. M.: Konijnen houden. De dierenvriend — V, J	Brinkgreve-Entrop, J. H.: Vreugde-oord — VIb, JM, [P]	397
van den Berg, S.: Je bent immers mijn vriend? — VIb, J, (P)	Bromberg, Paul: Alarm — VIa-b°, JM, [P] 398	
van den Berg-Akkerman, C. M.: Als een droom — VIb, M, (P)	Bronkhorst, Elise: Rosalijntje — VIb, M 399	
van den Berg-Akkerman, C. M.: Om en bij de tent — VIa-b, J, P	Broos, Piet: De Apostel van Nederland, Sint Willi- brord — VIa-b, †	621
Bergsma, A. S.: Wiekje gaat met vakantie — VIb, M, P	Broos, Piet: De maagd van Orleans (Jeanne d'Arc), De grote wonderdoener (Sint Antonius), Een heil- ige uit Frankenland (Sinte Gertrudis) — VIa-b, JM, †	446
Bethanië: Echte vrienden — Vic, JM, † 325	Broos, Piet: Maria-legenden. / Legendes van heili- gen en hun dieren — VIa-b, †	777—778
Bethanië: Met z'n twaalven — VIa-b, † 620	Broos, Wim: De ridders van de bos-ruïne — VIa-b, J 483	
Bethanië: De mooiste vijftig dagen — VIb-c, JM, † 471	Broos, Wim: Vrede voor Valkoog — VI, † 622	
Bethanië: Verhalen uit de levens van Gods Lieve Heiligen — Vic, JM, †	Brouwer, Abe: Zijn beste vriend. De roman van een jongen — IV (V°, J)	400
Betlem, Guus: Om de zilveren beker — V, J 394	Brussee, H. G.: Probeer het zelf. Een paar honderd eenvoudige natuurkundeproeven voor jongens van 13—17 jaar — IV-V, J	521
Beuving, Anton: Mouterij op de „Neptunus” — V, J 679		
Beuving, Anton: „De Verstekeling” — VIa, J . . . 356		
Bilderbeek, Wil: De vossenpatrouille paraat! — V, J 444		
van Binsbergen, Jo: Jokehanneke — Vic, M 734		
van de Blankevoort, Loek, en Nel Brands: Oude rijmpjes — Vic, JM		
Bless, W., Dr., S.J.: Geïllustreerde Katechismus — V, JM, †		

Brussee, H. G., en J. F. Vogel: Zelf waarnemen en ontdekken. Interessante proeven en waarnemingen uit de levende natuur — V	779	Douwes, D. J.: Pinkie van de Mossengracht — V ib , J, P	486
Bruijn, Cor, en M. Bruijn-de Vries: Sijtje — V ib , M, [P]	401	Draak, Maartje, Dr.: Arthur en zijn tafelronde — V	850
de Bruyn, Klazien: Manuela — IV-V, M, †	402	Drewees, C. B.: Het verloren paadje — V ic , J, P	(585)
de Bruyn, Klazien: Wendela — IV-V, M, †	403	Dronkers Jr., L. A.: Het nieuwe spoorwegboek voor jongens — V, J	851
Bruyn-Ouwehand, Mia: Hermelijn — V, M, P	404	Dulleu, Jean: Paulus, de lotgevallen van een boskabouter / Avonturen met den veldkabouter Pieter / Van kippen, een boot, en een voorgevoel / Gevaarlijke ontmoetingen / Bij de aardkabouter — V ib -c	852-856
Bruyn-Ouwehand, Mia: Hermelijn's Huwelijk — IV (IV-V ^o), M	405	den Dulk, Wijnanda: De goede weg — IV-V, M	475
Bunyan, John: De Christenreis — IV(V ia), P	623	Duyser, A.: De verloren vlieger — V ic , (P)	857
Burg, F. L.: De bal van Kareltje — V ic , J, (P) (737)	(737)	Duyzings, Martin W.: Sport op wielen. Ingeleid door Willem van Wijnendaale en Jhr. G. Bosch van Drakestein — V	686
Burg, F. L.: Het huisje op de heide — V ic , M, (P) (738)	(738)	Dijkstra, Roel: De zilveren vleugel — V	535
Burg, F. L.: Van Kre-lis en Le-o — V ic , J	(584)	Eerdmans, Rie: Het moeilijke begin — V ia , M	448
van de Burgt, Jan: Avonturen rond de oude watermolen — V-V ia , J	530	Eggink, L. G. en Dr. M. Euwe: Jeugdschaak — V	742
Cappe, Jeanne: Assepoester en andere sprookjes van Perrault — V ib -c, JM	531	Elgenhuysen, Truus: De geschiedenis van Piletje Pruimentaart — V ib , J	(628)
Cappe, Jeanne: Het meisje met de zwavelstokjes en andere sprookjes van Andersen — V ib -c, JM	534	van Etten, Ine: Jenny Merkel — IV-V, M	858
Cappe, Jeanne: De schone slaapster in het bos en andere sprookjes van Perrault — V ib -c, JM	532	Eyckeler, J., Drs. en G. van Gerwen: De Verwachting der volkeren. Ie deel: Jeugd en openbaar leven van Jesus — V ia -b, JM	331
Cappe, Jeanne: De wilde zwanen en andere sprookjes van Andersen — V ib -c, JM	533	van Eyk, Henriëtte: Als de wereld donker is — IV	809.
Carla: Moeders verjaardag — V ic , (P)	(681)	van Eyk, Henriëtte: Een eindje om — V	810
Carveth, Lysle: Angkot uit de wildernis — IV (V ^o , J), N, S	328	Ezerman, J. L. J. F.: Een Chinees sprookje en hoe het Kerstboompje in de wereld is gekomen — V ib	743
Chiang-Yee: Dabbitse — IV-V(V ib ^o)	682	Faber-Meynen, Netty: Een nieuw begin — V ia , M, [P]	536
Claes, Ernest: Peter en Polly — V ib -c, M, †	739	Fauconnier, Geneviève: De drie blauwe kinderen V ia -b, M	407-411
de Cock, Alfons: Uit de wonderwereld. Sprookjes voor grote en kleine kinderen. Prijsboek voor lagere en middelbare scholen. Jubileumuitgave 1850-1950 — V, JM	624	Feenstra, R.: Jan, pak an! (Garage Van Bommel) — V, J	629
Coppens, J., Prof.: Bijbelse geschiedenis. Door de zusters der christelijke scholen Vorseelaar — VI, †	780	Feenstra, R.: Kobus Kwint. Ie dl. Kobus en de verhuishwagen — V ib -c	687
de Corver, C. J.: De drie dwarsdrijvers — V, J	447	Feenstra, R.: Kobus Kwint. Iie dl. Kobus en de grote schoonmaak — V ib -c	688
Covens, Coos: Jaap — V ia -b, J, (P)	683	Finn, Francis: Cupido van Campion — V, JM, †	689
Cramer, Rie: A is een aapje — V ic , JM	387	Fons, Nonkel: De staf van de tovenaer — V ib , JM, †	389
Cramer, Rie: December. Wintermaand — V ib , JM	329	Foppema, Yge: Vaders vertellingen — V ib -c	(744)
Cramer, Rie: November. Slachtmaand — V ib , JM	330	Frank, Theo: Ruiters van de Mesa Verde — V, J	408
Cramer, Rie: October. Wijnmaand — V ic	847	Franke, S.: Harimau, het tiggerjong — V ia	859
Cramer-Schaap, D. A.: Afgedreven maar gered. Een verhaal dat op Texel speelt — V ib , J, (P)	684	Franke, S.: De zilveren lepel — V ia , J	630
Custers, Math.: Kabouter Wipneus en de drie prinses. — V ic	808	Fransen, Frans: Jennemieke van Puk en Muk — V ib	631
Cuyppers, Karel: Reizigers voor de maan... instappen! Aard- en maanrijkskunde voor de jeugd V ia	848	Fuller, Roy: Ik hoorde een schot — IV (V ^o , J)	537
Daalder, D. L.: Fijn en grof. De geschiedenis van een meisje en een jongen op Texel — V	484	Fijn van Draat, Wijmie: Het spel gewonnen — IV-V, M, [P]	812
Daalder, D. L.: Wormcruyt met Suycker. Historisch-critisch overzicht van de Nederl. kinderliteratuur met illustr. en portretten — IV*	406	Gatti, Attilio: Kamanda. Een Afrikaanse jongen — V, J	487
Defoe, Daniël: Robinson Crusoe — V ia -b, JM	388	van der Geest, K.: Giethoornse vrijbuiters — V, J	632
Degreef, Joh. D.: De nacht van de Maria Christina — V-V ia	781	van Gelder-van Malsen, A.: Nellie's vakantie — V ia -b, M	633
Dekker, Marg.: Hanneke en 't Zonnehuis — V ia , M, (P)	625	van Gelre, Margo: Jos vaart een nieuwe koers — V ia , M	538
Dekker, Marg.: De kinderen van tante Eddie — V ia , M, (P)	626	Gilhuis-Smitskamp, Greeth: Toen het grote huis er nog stond — V ib , JM, P	(586)
Dekker, Maurits: De toverdoos. Met tien nieuwe sprookjes — V	627	de Goede Jr., J. H.: De kunstmol — V ia , J	634
Dick, Phiny: Pijper, het bosmannetje — V ic	849	Goedhart, J.: Het houten kistje — V ib , J, P	(587)
van Dieren, Gonny: Waar de zeewind waait — IV-V, M	740	Goodall, Nan: Het ezeltje van het Heilige Land — V ia -b, JM	332
Disney, Walt: Assepoester. Naar de gegevens uit de film „Cinderella”, opnieuw verteld door Renée Belinfante — V ic	685	Goudappel-Bos, Riek: Kabouterland — V ib , JM	539
van Dobben, W. H., Dr.: Wat vliegt daar? Volledig zakboek der vogels van Midden-Europa — V	522	Goudappel-Bos, Riek: Marjan wil wat anders — V, M	361
Dona, Medy: Vuren in de nacht — IV(IV-V ^o), M	741	Gras, H.: Martien, een jongen met durf — V, JM	333
van Donck, Mas: Tini ontmoet problemen — IV-V, M	485	Grashoff, Cok: Mistletoe — IV-V, M, [P]	540
		Grashoff, Cok: De tweeling krijgt logé's — V ib , JM	449
		Grimm: Sprookjes. Voor Nederland bewerkt door Onno Vere en Christine Doorman — V ib , JM	390
		Grisnigt, J. W.: Het geheime hol — V ib , J, (P) (690)	(690)

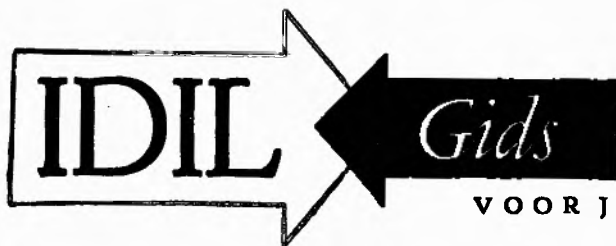
Grisnigt, J. W.: Margreetje — Vlb, M, (P) . . .	(691)	van Hille-Gaerthé, C. M.: Aan de zonzijde — V, M	(640)
Grisnigt, J. W.: Mineke — Vlc, M, [P]	(588)	Vla, M	(641)
van Groningen, Jan: De onzichtbare — Vlb, J, (P)	(635)	van Hille-Gaerthé, C. M.: De plaats, waarop gij	
van Groningen, Jan: Polderjongens — Vlb, JM, [P]	569	staat — IV-V, M, P	393
de Groot, C.: Een overwinning zonder vlaggen —		van Hilsum, J. N. I., O.P.: De visser met het zil-	
Vla, J	692	veren net — V, JM, †	489
de Groot, Clara: Toen het Lente werd op Oegehoek		Hölscher, To: De eerste communiewens van	
— Vla, J	391	Keesje. / Dot, de kleinste vriendin van Jezus —	
Groothedde, Ivo: Cor en Chris in actie — Vlb, J :	409	Vlc, J, † / Vlc, M, †	784—785
Groothedde, Ivo: Kapers op de kust — Vla-b, J :	362	Holt, Stephen: Het rode paard — V, J	452
Groothedde, Ivo: Verkenners, goed pad! — Vlb, J	745	Hoogveen, H.: De vrolijke trekkers — Vlc, P	746
Groskamp-ten Have, Amy: Loes op eigen benen		Hoogland, Hanny: Een kermismeisje vindt haar	
— IV-V ^o , M	636	weg — Vla-b, M	547
de Haan, J.: Een schip in de dorpsvaart — Vla,		Houtman, Karel: Eisenhower, zijn leven en wer-	
J, [P]	(589)	ken — V, JM	490
Haarman, H. J.: De strijd om de T.T. — IV-V, J :	410	Houtman, Karel: Ford, zijn leven en werken — V, J	453
van Hagendoren, Elza: Het bos — Vlb	693	Houtman, Riek: Bram en het sleu-tel-tje — Vlc,	
Hagers, Freddy: Belt u Marjoleintje even —		J, [P]	(590)
Vlb, M	782	Huisinga-Scaf, L.: Wij en de hoef — V, M	415
Hagers, Freddy: Huize Kolder! — V, M	694	van de Hulst Jr., W. G.: Japie — Vlb	548
Hagers, Freddy: Ientje van de zilvermeeuw —		van de Hulst Jr., W. G.: Ko-tje en het Kerstfeest	
Vla, M	541	— Vlc, M	(642)
Hagers, Freddy: Juffertje Korenbloem — Vlb, M,		van de Hulst, W. G.: Niek van de bovenmeester	
[P]	411	— Vlb, P	813
Hagers, Freddy: Map wint een jeep! — Vla, M . .	695	van de Hulst, W. G.: Zo'n vreemde jongen —	
Hagers, Freddy: Weet je nog wel... Jouetta? —		Vlb, JM	549
IV (IV-V ^o), M	412	van Hulzen, Joh.: De kaper van Nantes. Histori-	
Harding Davis, R.: De vechtersbaas van Montreal		sche roman voor de rijpere jeugd — IV-V, JM	786
— IV-V, J	413	Jager-Meursing, T.: Van Jochem, Jonas en Julia	
Havelaar, Lieske: Pinkje's bezoek bij de eek-		— Vlc, JM	416
hoortjes — Vlc	860	Janssen, H. J. J., Dr., C.S.R.: Een uit de voorste	
van Havelte, Sanne: Het ene talent — IV-V, M, [P]	349	linie. Sint Clemens Maria Hofbauer — V, †	814
van Havelte, Sanne: Ietje's hongerkuur — IV-V,		de Jong, E. S.: Romke — Vlb ^o , J, (P)	747
M, (P)	861	Jongejan-de Groot, C. Th.: Greetje-Margriet —	
van Havelte, Sanne: Josje's eerste reis — Vlc, JM	488	Vla, M, [P]	364
Hayes, Florence: Hosj-Ki de Navajo-jongen — V, J	334	Jongejan-de Groot, C. Th.: Jaap en Janneke —	
Hazelhoff, N. G.: De grote race — V, J	862	Vla, M, [P]	364
van Heerde, G.: De koraalschelp — Vla-b, P . .	696	Jongejan-de Groot, C. Th.: Sally en zijn hondje	
van Heerde, G.: Tussen poema's en piraten —		— Vlb-c, P	643
Vla, J, (P)	697	Jongejan-de Groot, C. Th.: De tweeling van „Helm-	
van Heerde, G.: Wari van de koeboes — Vla-b,		zicht" — Vlb, J, [P]	815
JM, [P]	570	Jongkees, H.: Stadhouder-Koning Willem de Derde	
van der Heeren, A., Kanunnik: Het leven van		— Vla, JM, P	454
Jezus Christus. Teksten uit de evangeliën —		Jonkheid, K.: Jakob Ewoudsz. — Vla, P	699
VI, †	783	Kästner, Erich: Dubbele Lotje — IV(Vla ^o)	748
van Heeteren, Rie: Anne-Griet trekt er op uit		Karekiet, Wiet: Joke's eigen werk — Vlb, J, † :	700
— Vlb, M	637	Karekiet, Wiet: Misdaad? — Vla-b, †	816
van Heeteren, Rie: De vrolijke bende — Vlb . .	638	Karekiet, Wiet: Het spook — Vla-b, †	817
van der Heide, Willy: Avonturen in de Stille Zuid-		Kars, Co: De boog vol belofte — IV-V, M	417
zee — V, J	542	Kars, Co: Do's horizon — IV-V, M	644
van der Heide, Willy: De avonturen van Woutertje		Keulers, Jos., Dr.: Bijbelse geschiedenis. Aflevering	
Wipneus. Een kinderboek dat grote mensen		14 — V, †	350
graag voorlezen — Vlc	698	Kleviet, C. Joh.: Uit het leven van Dik Trom —	
van der Heide, Willy: Drie jongens op een onbe-		Vla, J	418
woond eiland — V, J, N	863	Kingmans, H.: Met van Riebeeck naar De Kaap	
van der Heide, Willy: De jacht op het koperen		— V, J, (P)	865
kanon — V, J	363	van der Klei, J. W.: Harry van de Union Pacific —	
van der Heide, Willy: Een overval in de lucht —		Vla-b, J	419
Vla, J	335	van der Klei, J. W.: De Mississippi express — V, J	701
van der Heide, Willy: Sensatie op een Engelse		van der Klei, J. W.: Staalhoef de ontombare —	
vrachtboot — V, J	543	Vla, J	420
Helman: Jantje Ontevree — Vlb, JM, †	392	van der Klei, Jac.: Vijfduizend mijl spoorstaaf —	
Hekkelman, Jan: De avontuurlijke reis van de		V, J	491
„Eurazia" — V, JM	544	Kleingeld, Netty: Aspirantje — Vla, M, [P]	421
Hergé: Het zwarte goud — Vla-b, JM	545	Knutsson, Gösta: Pelle-zonder-staartje en het	
van den Heuvel, Mimi: De familie „Treurniet" —		hondje Max. / Pelle-zonder-staartje en zijn	
Vla-b, JM	414	vrienden. / Pelle-zonder-staartje. Hoe het afliep	
van den Heuvel, Mimi: 'n Olijke gast — Vla, M	546	— Vlc	702
van Heijningen, W.: De club der veertien benen —		Knutsson, Gösta: Pelle-zonder-staartje in Amerika.	
Vla-b, J	450	/ Pelle-zonder-staartje redt zich er uit —	
van Heijningen, W.: De klompentrekkers — Vla-b, J	451	Vlb-c	749—750
Hildebrand, A. D.: Achmed de stalknecht van de		Koen-Conrad, Netty: Hoe het na 1000 weken werd	
sultan — Vlb	639	— V-VI, M	550

Koen-Conrad, Netty: Juup's wilde haren — IV-V, M	492	Mellink, Ab, en David Ruting: Vrij vormen — IV-V	821
Koen-Conrad, Netty: Nan blijft Nan — IV-V, M	645	Mellis, Godelieve: Sprookjes en verhalen. Voor groot en klein — Vlb	705
Kok, J. E.: Voordragen. 2de deel. Een honderdtal ernstige en humoristische verzen voor club en school — V, JM, P	(591)	te Merwe, H.: Jaap Born — V, J, P	458
Kok, Truida: Sylvia onder de mensen — IV-V, M	493	te Merwe, H.: De kornet van Maurits' ruitertij — IV (V, J), P	647
Kraay, Gertie en Tinie Visser: Een dag bij Jip, Jap, Jop. Herfst in het bos. Feest in het kabouterhuis. Jip, Jap, Jop in de sneeuw — Vic, JM	366	te Merwe, H.: De veermansjongen — Vlb, P	788
Kriekemans, A., Prof., Dr.: Gezin, school en jeugdbeweging — V, †	523	Midderigh-Bokhorst, B.: Met Elfje Krulkuif het hele jaar door — Vic, JM	341
Krueger, Ad. W.: Robert Koch één tegen millarden — V	336	Mikkelsen, Borge: Jörn Havbo bij de smokkelaars — Via ^o , J	556
Kruikemeler, Lenie: Een jaar op je leven — IV-V, M, [P]	818	Miller, W. H.: De eenzame woudloper — V, J	557
Kuin, J.: De zanger van de Italiaanse revolutie. Het leven van Giuseppe Verdi (1813—1901) — IV-V	495	Milne, A. A.: Het huis in het Poeh-hoekje — Vlb, JM	476
Kuijpers, Miep: Jen en Hens — Vlb-c, JM	455	Milne, A. A.: Winnie-de-Poeh — Vic	789
Kuijpers, Miep: Rob en Lex gaan uit logeren — Vlb, J	551	Mink, Tine: Anja, het kermiskind — Vlb, M	822
Kuijpers, Miep: Stunteltje — Via-b, M	552	Molenaar, Hans: Voetbal — IV-V, J	369
Kuijpers, Miep: Wat Hanne-Marijke beleefde — Vic, M	494	Molnár, Franz: De jongens van de Pálstraat — Via, J	(648)
Laan, Dick: De avonturen van Pinkeltje — Vic, JM	496	van Mussendorp, Henk: Van een wonderdokter en een potsenmaker — IV (Via ^o , J), P	504
Laan, Dick: Pinkeltje op reis — Vic, JM	497	van Mijlbeke, Alb.: Hoe Koolwitje in de hemel kwam. / Hoe 'de bisschop van Myra Sint Niklaas werd. / „De lichtvaart.” / Rikske — dl. 1 + 2: Vlb-c, † dl. 3 + 4: Vlb, †	790—793
de Lange—Praamsma, Max: Wat Roentje Robbedoes leerde — Vic, M, (P)	703	Nanda: Anneke en Janneke — Vic, JM	424
Langeler, Freddie: Van de wortelkindertjes. Hoe de sterrekindertjes uit spelen gaan — Vlb-c, JM	422	Nanda: Joep en Jetty — Vlb, M, †	505
Last-ter Haar, Ida: De avonturen van het aapje Pibo in wonderland — Vic, JM	(592)	Nanda: Kaboutertje — Vic, M	425
Lattimore, E. P.: Kleine Sjang — Vic	(646)	Nanda: Wieke de Kwieke — Vlb, M	426
Lawson, R.: Ben en ik. Het roemrijke leven van Benjamin Franklin op grappige wijze verteld door zijn trouwe huismuis Amos — V	553	Nemzow, Victor: Het zesde zintuig — IV-V, JM	866
Lee, Norman: Het legioen van de adelaar — IV-V (Via ^o , J)	499	Norel, K.: In kruiend ijs — Vlb, J, (P)	706
Lee, Norman: De schaduw. Gevolgd door „De gouden tor” van Edgar Allen Poe — IV-V (Via ^o , J)	500	Norel, K.: Schipper Wessels — V, J, (P)	649
Lee, Norman: De spookpiraat — IV-V (Via ^o , J)	501	Nowee, J.: Arendssoog — Via-b, J, †	(594)
Lee, Norman: De zwarte hertog — IV-V (Via ^o , J)	498	Nowee, J.: Bob en zijn speelgoed — Vic, JM	506
Leeman, Cor Ria: Een gouden hart — Vlb, J, †	819	O'Malley, Patricia: Van verre velden. De loopbaan van een luchtvaartpubliciste — IV-V, M	823
Leeman, Cor Ria: Jackey's wereldreis — Via, J, †	337	Ooms, J. W.: De bloemen in 't moeras — Vlb, (P)	707
Leighton, Robert: Kiddie — V, J	554	Oosterhoff, P. A. E.: Ineke en Clara — Vlb, M, (P)	708
Leighton, Robert: Prairiejongen — V	555	van Osselen-van Delden, B. E.: De Moore's. / 't Jodinnetje van Elspeet. / De schaapskooi op de Elspeter heide — Vlb	757—759
Lentink, Rona: Het trotse hart — IV-V, M, N	338	Otten, Bep: Seizoen in Zonwijk — IV (IV-V), M, LP	709
Leonard, Willem: Rallies en races. Gatsonides' avonturen — IV-V	704	(van Oven-van Doorn, M. C.): Maan en strand, ijs en land — V, JM, †	342
Lindekruis, T.: Grietje's lente — IV-V, M, †	751	van Oyen, Bob: De zwerftocht van de everzwijnen — Via, J	343
Lisse, Hans: Het muisje — Vic, J, P	(593)	Pagés, H.: De scheepsjongen van Christoffel Columbus — Vlb, †	(595)
van Looy, Jac.: Jaapie — IV-V	820	Panen, G. J.: Geheimen aan het zwarte ven — Via, †	(596)
Luytens, J.: Avonturen in de 5 werelddelen — Via	787	Peeters, M.: Met Pim op avontuur bij zijn vriendjes. / Met Pim op avontuur bij hem thuis. / Met Pim op avontuur in Kongo. / Met Pim op avontuur in kabouterland — Vic, †	760—763
Lynch, Hans: Bij de laatste koppennellers — Via, J	367	Peeters, Maur: Papperlapap — Vic	710
van Maasdijk, Elisabeth, en B. Midderigh-Bokhorst: Als ik bij mijn oma ben — Vic	752	Pilamm: Het verraad van Judas. Derde Album van „De blijde boodschap”. / De zege van het Kruis. Vierde Album van „De blijde boodschap” — VI, †	794—795
Mariani, Anastasio: De gouden stad — Via, J	339	Plaat, Hans: De zomerzwerftocht van twee kampeers. — Via-b, J	764
van Marxveldt, Cissy: De blokkendoos — IV-V, M	502	Poe, Edgar Allen: De goudkever — IV-V, J	427
van Marxveldt, Cissy: Mensen uit een klein dorp — IV-V, M	503	Pool, Rosey E.: Een handvol Poolse aarde. Het leven van Frédéric Chopin (1810—1849) — V	370
van Marxveldt, Cissy: Het nieuwe begin — III (IV-V ^o , M), N	456	Poolman, J. H., en W. J. van der Meer: Rein wordt zeepkistcouteur — V, J	428
van Marxveldt, Cissy: Ook zij maakte het mee — IV-V	(753)	Pothast-Gimberg, C. E.: Grijs ruiten — V, M	558
van Marxveldt, Cissy: Op eigen benen — IV-V, M	457	Pothast-Gimberg, C. E.: Want het veerhuis roept — IV-V, M, P	371
van Marxveldt, Cissy: Pim „de Stoetel” — V, M	(754)	Pothuis-Smit, C.: Bertie en de ezels — Vic	765
Matthias, Br.: Ik leer bidden — Vic, †	755	Preger, W.: Rijst, der goden gift — V	524
Mayne-Reid: De planters van Jamaica — IV-V, JM	340		
van der Meer-Prins, L.: Jolet op de viersprong — IV-V, M	756		
van der Meer-Prins, L.: De spiegel van het verleden — IV-V, M	423		
de Meester, Joan: De wijze van Dordrecht — V, JM	368		

Pijpers, A. J.: Limburg land van löss en mergel — IV-V	525	Schouten, W. J. A., Dr.: Grote sterrenkundigen — IV-V	373
Ram, Joh.: Draggers van het licht — Via-b, JM, †	372	van Schouwenburg, Gera: Zes emmers Zeeuwse mosselen — Vlb, P	715
van Ravenburg, Octavie: Tovenaars met het penseel — Via	766	Schratenberg, Herman: Die en geen ander — IV-V, M	562
(van Ravenzwaaij, G.): Twintig Franse kerstliederen — V	526	Schroevens, Marinus: Het jongensautoboek — V, J	769
Renes-Boldingh, M. A. M.: Het huisje op de hei — Vic, JM, [P]	(597)	Schuh, Fred., Dr.: Spelen met getallen. Een fascinerend boek voor jong en oud — V	770
Renes-Boldingh, M. A. M.: Het licht wint — V, JM, (P)	650	Schuttevaer-Velthuis, N.: Anks grote strijd — IV (IV-V°, M), N	824
Renes-Boldingh, M. A. M.: Maddy zoekt haar weg — IV-V, M, [P]	507	Seyern, David: De hooiberg brandt! — Via-b, JM	374
Renes-Boldingh, M. A. M.: Mozes, een geroepene — II (V°, JM)	459	Sleen, Marc: De juwelen van Gaga-Pan. De avonturen van detectief van Zwam — V, J	771
Renes-Boldingh, M. A. M.: De weg van het licht — I ³ , P	651	Smit, Jos. H.: Madeliefje's reis naar bloemenland — Vic	716
van Renkum, Marga: Handschoentje — IV-V, M	559	van Soest, Ems I. H.: Adorée — IV, M, P	432
van Renkum, Marga: Marjoleintje verhuist — Vlb°, M, N	(598)	van Soest, Ems I. H.: Lodoiska veroverd Parijs. Een roman voor meisjes — IV-V, M, LP	825
de Reus, Gré: Eindspurt — IV (IV-V°, M)	652	van Soest, Ems I. H.: Het mooiste beroep — IV-V, M	658
van Rheden, Johan: De geheimzinnige man — V, J	560	Sohl, Louis: Paradijzen in het zand — V, †	433
Rhein, E.: Gij en de electriciteit. Moderne electrotechniek voor iedereen — V	711	Sommani, Virgilio: Buccino. De kleine man en zijn grote avonturen — Vlb	717
van Rhijn, Aleid: Joost van den Vondel — Via, JM	344	Spaepen, J., Dr.: Het oriëntatieprobleem bij de trekvogels — IV-V	574
van Rhijn, Aleid: Rembrandt — Via, JM	345	Sperling, Walter: Het betoverde vestzakje — V	352
Ricone, K. E.: De geheime bergplaats — Vic, JM	351	Stamperius, J.: De klompenmaker en de prinses — Vic	872
Rieger, A.: Nederland groet U — V	571	van Steenderen, C.: Het nieuwe luchtvaartboek voor jongens — V, J	375
Riekwiël, C.: Door het land van de Zonnekoning — Via, P	653	Steuben, Frits: De zoon van Manitou — V, J	477
Riemens-Reurslag, J.: Klaas Arlekin en het paardje Beyaard — Vic, J	508	Stevenson, Robert Louis: Goudeiland — IV-V	563
Riemens-Reurslag, J.: Lui Jetje in Luilekkerland — Vic, M	509	Stoové-Bauer, Rie: Koen — Vlb-c, (P)	873
Riemens-Reurslag, J.: De oude sprookjes — V-VI	654	(Stronkhorst, L. H.): Verhalenboek voor de jeugd — VI, JM, [P]	512
Rinses, Lida: Loekie en Jannoke — Vic, JM	429	Stuveling, Hanneke: ...En ze kwamen tot Parijs! — IV-V°, M	462
Rockwood, Roy: Bomba uit de rimboe beklimt de bewegende berg — Via	712	Stuveling, Hanneke: Nel mag het zeggen — Vlb, M	463
van Rode, Cyriel: Humpie Dumpte — Vic, JM	460	Svensson, Jón: Nonni's reis om de wereld — V, J, †	718
Roelink, J., Dr.: De samenzwering van Leiden — Via, [P]	510	Syme, Robert: De kapers van Elisabeth — V, J	564
Roggeveen, Leonard: Daantje doet boodschappen — Vlb-c	797	Teenstra, Anno: Het nieuwe scheepvaartboek voor jongens — V, J	376
Roggeveen, Leonard: Daantje helpt een handje — Vlb-c	799	Tetzner, Lisa: Het geheim van Alfredo — Via	874
Roggeveen, Leonard: Daantje koopt kippen — Vlb-c	800	Tetzner, Lisa: Levende bezems — Via, J	513
Roggeveen, Leonard: Daantje gaat op reis — Vlb-c	798	Tetzner, Lisa: Toen Erwin terugkwam — IV-V, J	377
Roggeveen, Leonard: Daantje past op het huis — Vlb-c	796	den Tex, Jan: Strijd voor een molen — IV-V, J	434
Roggeveen, Leonard: Jantje Kwak. En zijn avonturen — Vic	867	Timmermans, Alphons: Het beleg en ontzet van Leiden. Ons volk in leven en streven — Via-b	803
Roggeveen, Leonard: Okkie en zijn vriendjes — Vic	868	Timmermans, Alphons: Drakenschepen aan de horizon — Vlb, JM	494
Roggeveen, Leonard: Okkie, waar zit je? — Vic	869	Timmermans, Alphons: Floris V der keurien God — V, JM	514
Roggeveen, Leonard: Okkie weet raad! — Vic	870	Timmermans, Alphons: De tocht naar Damiate — Via, JM	346
Roggeveen, Leonard: Van een kip, een eend, een hond, een kat en een tamme kraai. En andere vertellingen — Vic	871	Tolstol, Leo: De vreemde pelgrimstocht — V, JM	515
Roggeveen, Leonard: Wees voorzichtig Daantje — Vlb-c	801	Toonder, Marten: Tom Poes en de watergeest — Vlb	659
de Roos, H.: De zigeuners van Akkerwoude — Vlb, J	655	Trelker, A.: Een prettige logé — Vlb°, J	826
Rozemeyer, G.: Roel de Groot in de knel — Via-b, J	561	Troye, Sante: Zal ik... of niet? — IV-V, M, Ma	465
Rubbens-Franken, E.: Geef de jeugd speeltuinen! — IV, P	572	van Tubbergen, C. R.: Vleugels boven het eeuwige ijs — V	378
(De Ruyter van der Feer, R., en Dr. J. von der Hake): Wat is dat? 2e deel — IV-V, JM	511	Tukker-Engels, A. M.: De jongensclub van Heidedorp — Vlb, J	(601)
Sanders, Annie: Het Boshuis — Vlb, M, P	656	Uyldert, Erik: De cantor van de Thomaskerk. Het leven van Johann Sebastiaan Bach (1685—1750) — V	347
Sanders, Annie: Ieke — IV-V, M, P	430	Vachel, Horace A.: John Verney. De avonturen van J. V. en zijn vrienden op de beroemde kostschool Harrow, waar ook Churchill en Pandit Nehroe op school gingen — V-VI, J	719
Sanders, Annie: De kasruit — Vlb-c, J, P	767	Valkhoff, Rein: Venetië's avontuur — Via, J	772
Sanders, A. J.: De kale kikker — Vlb-c, JM	(599)	Vandersteen, Willy: De witte uil — Via-b, JM	478
van 't Sant, Mien: 't Volle leven tegemoet — IV (IV-V°M)	713	van Veen-van der Vlies, Ina: Tinekes thuis — V, M, [P]	575
„Sarina“: ...Slechts het fijnste... — V	573	van Velsen, Ina: Miesje — Vlb, M, [P]	(603)
Savenberg, Willem: Dubbelkrul — Vic	657	van Velsen Ina: Sjoerd en Miek doen gymnastiek — Vlb, JM	(604)
Saxegaard, Annik: De zonnestraal op mijn pad — IV-V, M	481	van Velsen, Ina: Het vijftal van de meester — Vlb°, [P]	(602)
Schaap, Bastiaan: Het verdriet van Annemieke — Vic, M, (P)	768	Verhist, Bert: Karboenkel — Via, J, †	435
Schippers, B.: Ollie en Pollie in Bollenland — Vic, JM	461	Verhist, Bert: Vertelsels van Pietje en Kadotske — Vlb, †	660
Schmidt, Annie M. G.: Het fluitketeltje en andere versjes — VI	714	Verhoog, Gé: Als de kaarsjes — Vlb, M, [P]	(605)
Scholte, H., en A. van Ulsen: De gouden vleugels. Roman van een jonge vlieger, met een voorwoord van Dr. A. Plesman — V	802	Verhoog, Gé: Grootvaders klok — Vlb, JM, P	(606)
		Veringa, Th. Tj.: Gouden vriendschap — Via, J, †	(607)
		Veringa, Th. Tj.: Jongensstad herleefd — Via, J †	517

Veringa, Th. Tj.: Jongensstad in de donkere jaren — Via, J, †	516	de Vries, Leonard: Het jongensfotografieboek — V, J	774
Veringa, Th. Tj.: Jongensstad in Holland — Via, J, †	518	de Vries, Leonard: Het jongensradioboek, deel I — V, J	806
Verleyen, Cyriel: Een schip voor de koning. En andere Vlaamse sprookjes — Vlb-c	827	de Vries, Leonard: De jongens van de Hobby Club. Technische roman v. jonge mensen — IV-V°, JM	838
Vermeer, C.: De zwarte pagode — V, J, P	436	de Vries, Leonard: Het meisjesfotografieboek — IV-V, M	723
Verne, Jules: Avonturen van drie Russen en drie Engels. Gevolgd door de Blokkadebreker — V	828	Waegemans, Yvonne: Het berkje op de kloostermuur — IV-V, JM, †	724
Verne, Jules: Het geheimzinnige eiland. 1e Deel: De luchtschipbreukelingen. 2e Deel: De verlatene — V	379	van der Wal, Jo: Het lied van de Kokila — IV-V°, M	665
Verne, Jules: Hektor Servadac. (1. De vulkaanbewoners; 2. De terugtocht naar de aarde.) Reizen en avonturen in de planetenwereld — V	829-830	de Water, Hendrik J.: Edison zijn leven en werken — V, J	469
Verne, Jules: Een kapitein van vijftien jaar. 1e Deel: De walvisjagers. 2e Deel: In slavernij, gevolgd door een overwintering in het ijs — V	380	Werner, K., en A. F. J. R. B. Sloet tot Everlo: Vissen achter glas. Jongens verzorgen hun zelfgemaakt aquarium — V, J	666
Verne, Jules: De kinderen van kapitein Grant. (1. Zuid-Amerika; 2. De Stille Zuidzee; 3. Australië.) — V	831-833	Westerman, Annie: Christientje — IV-V, †	576
Verne, Jules: Michael Strogoff — V	381	Wheeler, Janet D.: Billie Bradley vindt een schat — V, M	667
Verne, Jules: 20.000 Mijlen onder de zee. 1e Deel: Westelijk halfrond. 2e Deel: Oostelijk halfrond — V	382	de Wilde, Han: Het oude tapijt — Vlb, J	566
Verne, Jules: De reis naar de maan in 28 dagen en 12 uren — V	(609)	Wilkeshuis, C.: De gekroonde stokvis. Een verhaal uit de Hanzetijd — Via, †	668
Verne, Jules: De reis om de wereld in 80 dagen — IV-V, J	(608)	Willink, Luc: Pieterjoris — Vlb, J	669
Verne, Jules: Robur, de veroveraar — V	835	Wiseman, Nicholas, Kard.: Fabiola — V, †	519
Verne, Jules: Naar het middelpunt der aarde — V	834	van Woensel Kooy, M.: De waddewandeling van vader Iwersen — Vlb, JM	(614)
Verne, Jules: Het stoomhuis. De waanzinnige der Nerbudda. Gevolgd door Dokter Ox — IV-V	(611)	Wolffenbittel-van Booyen, H.: Geschiedenis van het Oude Testament. Met wetenschappelijke medewerking van Dr. A. van der Weijden O.E.S.A. — V, †	839
Verne, Jules: Het stoomhuis. De ijzeren reus — IV-V	(610)	Wouters, Wieland: Drie kleine kleuters — Vlc, JM	(615)
Verne, Jules: Vijf weken in een luchtballon — V	(613)	Wouters, Wieland: Toch chauffeur — Vla-b, J, P	670
Verne, Jules: Wonderlijke avonturen van een Chinees. Gevolgd door Mouterij aan boord van de „Bounty” — V	836	van Wijckmade, B.: Wipneus en Pim bij de rovers — Vlb-c, JM	567
Verne, Jules: Het zwarte goud — IV-V, J	(612)	Wijnen, Henk W.: Jaap zet door — V, J	671
Verschoor-van der Vlis, Nel: Guus van Gouwe Gerrit — Vla, P	661	XX: Algemene Kunst-encyclopedie — IV	577
Verschoor-van der Vlis, Nel: Kees van Dam op stap — Vlb, J	773	XX: De avonturen van het zeilschip „De Vrijheid” 6 afl. — IV-V	725-730
Verschoor-van der Vlis, Nel: Wie luistert er mee? Vlc, JM	437	XX: De avonturen van kapitein Rob. Deel 1-10 — V°, J	(672)
Verweij, Corrie: Kaatje Uil — Vlc, JM	466	XX: De avonturen van „Kapitein Rob”. Het Raadsel van Venus — IV-V°	841
van Vliet-Ligthart Schenk, A.: Kipje-tokke-tok Vlc, (P)	(720)	XX: De avonturen van „Kapitein Rob”. De wraak van de Zwarte Tovenaar — IV-V	840
van Vliet-Ligthart Schenk, A.: Pims Kerstfeest — Vlc, (P)	(662)	XX: Joecheil! Verhalenboek voor de jeugd — V, J	673
(Volkers, J. B.): Het jongenszakboek — Via, J	438	XX: Het kinderkerstboek 1950 — Vlb, JM, †	(616)
Voorhoeve, R.: Het geheim van de kloof — V, JM	439	XX: Monki op Bali — VI	674
Voorhoeve, R.: De jagers van de Tamirivier — V, JM	467	XX: Nationale luchtvaart-encyclopedie — V	578
Voorhoeve, R.: Tilisuw de Sawia — V, JM	468	XX: Het nieuwe boek voor de jeugd — Vla-b	675
Vorster, A.: De redding van de Woestduyn. Het leven van Frans Naerebout, de loods van Vlissingen — V, J	565	XX: Opa, vertel nog wat — VI, JM	440
Vos-van der Vlasakker, Helga: Tonny wordt bij-gewerkt! — IV-V, M, (P)	804	XX: Opa vertelt verder — VI, JM	441
de Vries, Anne: Als Jezus wederkomt — Vlc, M	663	XX: Sjors van de Rebellenclub als circus-artist. Nieuwe avonturen van Sjors en zijn vriendje Sjimmie — Vlb-c	676
de Vries, Anne: Met Je-zus in een sloop-je — Vlc	(721)	XX: Wie wat waar? 1950-1951 — V, J	442
de Vries, Anne: Toen Jezus geboren werd — Vlc	664	Zeegers, Jan: Sport greep me — V	731
de Vries, Anne: De wij-zen uit het Oos-ten — Vlc	(722)	de Zeeuw J.Gzn., P.: Prinses Wilhelmina — Vla, JM	383
de Vries, Leonard: De Hobby Club op avontuur in Zwitserland. Avontuurlijke en technische roman voor jonge mensen — IV	837	de Zeeuw J.Gzn., P.: Willem de Zwijger — Vla, JM, P	479
de Vries, Leonard: Het jongenselectriciteitsboek — V, J	805	Zischka, Anton E.: Landen der toekomst — IV-V	579
		Zonderland, Daan: Knikkertje Lik — Vla-b	842
		Zonruiter, P. Joh.: Titus de zoon van Rembrandt — Vla, JM	568
		Zwart-van den Bergh, E. M.: Het begon op een zomeravond.... — IV-V, M	775
		Zwegers, B. V.: Twee jongens in de wildernis — Vla, J	520

Vlc = Voor beginnelingen (6-8 j.). Vlb = Voor ietwat gevorderden (9-12 j.). Vla = Voor grotere kinderen (13-15 j.). V = Voor allen (14, 15 j. en ouder). IV-V = Voor 16 j. en ouder. IV-V met J en/of M = Speciaal afgestemd op de rijpere jeugd (16 j. en ouder). IV = Voor volw. (18 à 20 j. en ouder). III = Voorbehouden aan gevormde lezers. J = Meer speciaal voor jongens. M = Meer speciaal voor meisjes. † = In katholieke geest geschreven. P = In protestantse geest geschreven. [P] = Speelt in protestants milieu. Een nulletje ° = Paedagogisch niet verantwoord. N = Storend neutraal. De Romeinse cijfers geven de toelaatbaarheid aan. Moet een jeugdboek worden afgekeurd, m.a.w. is het slechts toelaatbaar voor een hogere leeftijdsgroep, dan is het niet voldoende dit in een zwaarder cijfer uit te drukken. De hogere leeftijdsgroep zal immers aan dit vaak voor haar te kinderlijk geschreven boek niet veel hebben; het boek was voor jongere lezers bestemd. Daarom wordt achter de toelaatbaarheidsaanduiding tussen haakjes vermeld voor welke leeftijd het boek bestemd (maar dus niet geschikt) is. Bijvoorbeeld IV (Vla) = Toelaatbaar voor volwassenen (IV), maar voor hen te kinderachtig, want bestemd voor 13-15 jaar (Vla). H = Storend humanistisch.

Bijlage van Het Schoolbestuur.

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DR. L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

De jeugdboekenooft van de afgelopen maand is niet bijster groot. Maar als de tekenen niet bedriegen, is dit slechts een korte pauze, want de uitgeverijen werken op volle toeren. Volgende maand zal die nu nog verborgen activiteit wel aan het licht treden. Commercieel zijn Juni en Juli nu eenmaal slechte maanden, en dat niet eens alleen voor uitgeverij en boekhandel.

We beginnen ons overzicht met boekjes voor onze beginnelingetjes in de kunst van het lezen en als eerste een boekje uit Van Goor's Dieren-Serie, nl. *Ka vertelt*, door F. S. de Boer. Op allereenvoudigste wijze verhaalt Ka van zijn ervaringen. Hoe hij bij Henk is gekomen en hoe goed zijn baasje voor hem is. De kleintjes zullen van dit leuke en leerzame boekje smullen.

Pijper, het bosmanneltje, door Phiny Dick, is een verhaaltje dat eigenlijk niet zo heel veel om 't lijf heeft. Een bosmanneltje heeft schik in wind en regen en besluit nu eens niet te doen als alle andere bosmanneltjes en eens geen winterslaap te houden. Dat vinden de vier waterjuffers niet zoals het behoort. Pijper trekt er op uit om een onderkomen te zoeken en beleeft daarbij verschillende avonturen tot hij ten slotte het aardmanneltje Aalbes kan helpen, wie door zijn collega Kaap het huisje is ontstolen.

In *De verloren vlieger*, door A. Duyser, logeert Jan bij zijn neefje Bram „op de buiten”. Als ze gaan vliegeren raakt de vlieger verloren en die zal alleen te bereiken zijn met de boot. Maar twee kleine mannen mogen er niet alleen met de boot op uit; als ze met grote broer Kees meegaan nemen ze hun kans waar. En dan gebeurt het, ze zien op het eilandje tot hun schrik de boot afrijven! Gelukkig komt vader hen nog tijdig redden, want stel je voor dat ze daar de hele nacht hadden moeten blijven. Een aardig verhaaltje in diepvrome zin, waarbij de misschen wat archaische gebedsformules niet zullen hinderen — eerder ons het blij gevoel geven; dat in levenspractijk vrome protestant en katholiek dicht bij elkaar staan.

Een fantastisch verhaaltje is *Pinkje's bezoek bij de eekhoornjes*, door Lieske Havelaar. Pinkje is het neefje van Klein Duimpje en een grote „kleine” vriend van de goede reus. Hij heeft daar een gezellig leventje, een elgen vlieg-machtig en een goed tehuis! Eens is hij echter wat ondeugend en als hij met de reus gaat wandelen springt hij in een boom en komt terecht bij de familie Eekhoorn. Daar wordt hij goede vrienden mee. Bijna was hij nog verdwaald, maar vriend Kraai brengt hem thuis.

C. Th. Jongejan-De Groot vertelt in *Jaap en Janneke* over twee kinderen die mee mogen naar het gouden feest van hun grootouders. Op die dag raken ze in een avontuurtje. En *Rie Stoové-Bauer* verhaalt in *Koen op genoeglijke wijze* dagelijkse gebeurtenissen uit Koens kinderleventje. Ze weet ongedwongen enkele paedagogische lesjes in te

vlechten. Beide boekjes vormen goede lectuur voor kinderen van 7—9 jaar; ook voor de katholieke jeugd.

Jean Dulieu is de schepper van een heel aardig beeldverhaal over een al te goed kabouter, nl. *Paulus*. In het eerste deeltje — *De lotgevallen van een boskabouter* — maken we kennis met al zijn vriendjes in het bos. Paulus neemt de wacht over op de eendeneieren van moeder eend en dit bezorgt hem benauwde ogenblikken.

In het tweede deel, *Avonturen met den veldkabouter Pieter*, komt Pieter logeren bij Paulus. Ze zullen samen Rein de Vos te pakken nemen, maar dat valt in het begin niet mee en de arme das Gregorius wordt de dupe. Ze krijgen te doen met het jonge vlindertje en beschermen het tegen de lelijke valse spin. Het „verliefd-worden” op blz. 71 valt wel een beetje uit de toon. En dan volgt als derde deel *Van kippen, een boot en een voorgevoel*. Het is maar goed dat kabouter Paulus zo goede maatjes is met de wespen, want nu kunnen die hem te hulp komen als hij het met de lelijke vos aan de stok krijgt die Tok heeft meegesleept. Ook Gregorius de Das komt weer op de proppen, hij is nog even lui en... leuk! Alleen die twee stoute eksters geven dat goeie kabouterje weer wat te stellen! Er moest wel iets vreselijks gaan gebeuren: in *Gevaarlijke ontmoetingen* verschijnt de heks van het bos, Eucalypsa, op het toneel. De dappere Paulus steelt het levenswater van de heks ten einde vriend Kraai te bevrijden. Hij morst echter op de bezem van de heks en nu wordt die bezem ook levend. Vijfde film: *Bij de aardkabouters*. Paulus heeft zijn muts verloren. De aardkabouters komen er aan te pas. Paulus en de draak, die vriend Gregorius heeft opgeslokt, worden voor koning Wortelneus gevoerd. Gelukkig weet Dorus Bezem de toverhoed van Wortelneus te bemachtigen en de vrienden te redden, maar dan zijn er heel wat avonturen gebeurd. Alles bij alles een aardig verteld beekverhaal, vol leuke humor en met goedgetekende plaatjes. Wel moeten we opmerken, dat de woordkeus soms wat moeilijk is, ook al vertellen de plaatjes de geschiedenis. En ook vragen we ons af, of de andere boekjes, die achterin aanbevolen worden, inderdaad geschikt zijn?

Zijn er voor volwassenen twee levensbeschrijvingen over Paus Pius X uitgekomen, nu diens zaligverklaring de aandacht vestigt op deze man Gods, ook voor de kinderen is er een boekje verschenen, nl. *Van Beppi Sarto die paus werd*, door fr. M. Bonaventura Post. Op onopgesmukte wijze wordt het wonderbare leven verhaald van de arme dorpsjongen van Riëse die de stoel van Petrus beklom. Wonderbaar door Gods leiding, die voor elk tijdperk de man weet te kiezen met de eigenschappen die dan het noodzakelijkst zijn. Treffend komt vooral de heilige eenvoud van deze grote Paus in het verhaal uit. Het boekje werd keurig verzorgd en zal zeker in deze

tijd, nu Beppi Sarto door de Kerk tot de eer der altaren verheven werd, met stichtend genoeg gelezen worden.

Er zijn ook weer vier nieuwe deeltjes in de A.T.-reeks, en wel de nummers 13, 14, 15 en 16. S. Franke is de auteur van *Harimau, het tijgerjong*. Harimau verliest in de nacht dat hij geboren wordt zijn vader, die door twee jagers geschoten wordt. Harimau's moeder ondergaat na enige tijd hetzelfde lot, en nu volgt voor Harimau een harde, avontuurlijke tijd. Maar ten slotte wordt hij gevangen in een kooi en op transport gesteld naar een dierentuin. Het verhaal geeft een aardige kijk op het leven van de dieren in de wildernis.

Lisa Tetzner, de zo befaamde auteur, schreef *Het geheim van Alfredo*. Alfredo sterft als een arm schoorsteenvegerdje, eenzaam in Milaan. Enkele avonden voor zijn dood vertelt hij aan een van zijn vriendjes zijn levensgeschiedenis en hij vertrouwt hem een klein buideltje toe, waarin enkele kostbaarheden verborgen zijn voor zijn zusje. Wanneer Alfredo dood is, moeten zijn vrienden vechten met zijn baas om dit toevertrouwde kleinood te mogen behouden. Ten slotte vergezellen alle schoorsteenvegerjongs Alfredo naar zijn laatste rustplaats. Een tragisch verhaal. No. 15 is geschreven door N. G. Hazelhoff, nl. *De grote race*. Fred Elckers wordt kampioen van Nederland skiff-roeien. Hij mag zelfs naar Engeland om voor het Europees jeugdkampioenschap uit te komen. Met veel training en aanmoediging van zijn vader legt hij zelfs beslag op die titel. De schrijver weet tussen deze sportevenementen een vlotte detective-geschiedenis te vlechten. Smokkelaars bergen diamanten in de holle riggers van de boot van de jeugdkampioen, maar Fred weet ze tijdig te ontmaskeren en wordt daardoor nog een tikeltje beroemder. Misschien valt wel wat te veel nadruk op het „hoge” doel van het winnen van kampioentitels. En als vierde is er *Het zesde zintuig*, door Victor Nemoz. Deze fantasie brengt ons in het rijk van wonderbare stralingen. Ons nuchtere Nederlanders is het een beetje te onwettelijk.

Dat de werkelijkheid ook fantastisch en interessant kan zijn blijkt overduidelijk uit het boekje van Karel Cuypers: *Reizigers voor de maan... instappen!* Het voert als ondertitel: „Aard- en Maanrijkskunde voor de Jeugd”. Nu de ontwikkeling der raketten de laatste jaren een zodanige vlucht heeft genomen dat velen het nog slechts een kwestie van tijd achten vooraleer de eerste tocht naar de maan ondernomen zal worden, is het zeker een goede gedachte van Dr. Cuypers geweest, zijn boekje over de maan als een reisverhaal in te kleden. Bij een eerste verkenning van het reisdoel, nog van Moeder Aarde uit gezien, wijst hij de jeugdige lezers op die feiten en bijzonderheden van de maan, zoals schijngestalte, stand aan de hemel en opkomst, die zonder hulpmiddelen voor ieder waarneembaar zijn en die bij eigen aandachtige beschouwing zoveel genoeg verschaften. Het daaropvolgende relaas van de reis naar en op de maan snijdt als een mes met twee kanten: niet alleen krijgt de lezer een uitstekende indruk van de merkwaardige toestanden op onze satelliet, maar door vergelijking van die uitzonderlijke toestanden met de aarde leert hij tevens onze dagelijkse omgeving met andere ogen bezien; zijn blik wordt spelenderwijs verbreed. Hoewel de tekeningen misschien wat meer zorg hadden verdiend, maken zij met de foto's dit in sappig Vlaams geschreven boekje tot een aantrekkelijk geheel. Een enkele niet ter zake dienende passage op blz. 41 had beter weg kunnen blijven.

Helemaal niet enthousiast zijn we over *Drie jongens op een onbewoond eiland*, door Willy van der Heide. Dit boek lijdt aan een teveel van alles. De drie jongens, die de schrijver op een onbewoond eiland in de Stille Zuidzee terecht laat komen, zijn te onverschrokken, te volmaakt tegen alle moeilijkheden opgewassen en te grappig in hun conversatie; met als onvermijdelijk resultaat een

te onwaarschijnlijk geheel. Het is wel spannend, maar te „bonktig ruw” verteld.

Tegen 1952 zal *Met van Riebeeck naar de Kaap*, door Hugo Kingmans, weer bijzondere betekenis krijgen als de 300-jarige stichting van Kaapstad wordt herdacht, want het behandelt het leven van de „eerste burger” van Kaapstad Jeroen. Jeroens vader bleef op zee en moeder wil de jongen geen verlof geven te gaan varen. Ten slotte legt zij zich bij het aandringen van oom en zoon neer. Wanneer zij gaat werken bij de familie van Riebeeck, wordt de flinke Jeroen uitgenodigd mee naar de Kaap te gaan. Jeroen weet zich zeer verdienstelijk te maken en we beleven met hem de moeilijke dagen van het begin met de onderhandelingen met de Hottentotten. Het is een boek vol gelovig protestantse geest, een godsdienstbeleving die ook onze katholieke kinderen tot voorbeeld kan zijn. De walvisvaart, de reizen naar de Oost om de Kaap en de nederzetting aldaar worden uitvoerig beschreven; het is dus leerzaam ook. De stijl van het werk is niet al te mooi. De illustraties zijn vrij goed.

Boeken over de spoorwegen hebben op de jeugd een geweldige aantrekkingskracht. Des te meer vreugde doet het ons de aandacht te kunnen vestigen op de werkelijke aanwinst *Het nieuwe spoorboek voor jongens*, door L. A. Dronkers Jr. Het is een vlot vertelde, populaire behandeling van de spoorwegen, in binnen- en buitenland. Het behandelt de geschiedenis der spoorwegen, de locomotieven, de verschillende soorten wagens, rails en wissels, seinen en beveiliging, allerlei afkortingen die bij de spoorwegen in gebruik zijn, enz. enz. Het is een boek voor jongens, maar ook ouderen zullen het met belangstelling lezen. Dit boek zou niet mogen ontbreken in schoolbibliotheken van lagere technische en V.G.L.O.-scholen.

Nu wij het toch over „gespecialiseerde” boeken hebben, mogen wij wel eens een lans breken voor de serie „Lessen in literatuur”, waarin o.a. uitkwam *Arthur en zijn tafelronde*, door Dr. Maartje Draak. Met deze serie wil de redactie aan docenten en leerlingen materiaal ter beschikking stellen voor kunstzinnig literatuur-onderwijs, door zich gezamenlijk te verdiepen in het werk van een belangrijk auteur of in de literaire productie van een niet te omvangrijk, scherp afgebakend tijdvak. Dit deeltje beweegt zich in de literatuur rond Koning Arthur en zijn Tafelronde. Het geeft daartoe niet alleen kleine, door aantekeningen verduidelijkte fragmenten uit de oude Nederlandse ridderromans, maar ook een enkel fragment in het Engels; uitvoerig wordt ook moderne Nederlandse literatuur geciteerd: Couperus, Marie Koenen en Van Schendel. In hoeverre de opzet geslaagd is, zal alleen uit de onderwijspraktijk kunnen blijken. De poging is interessant en, zover we weten, nieuw. De aantekeningen zijn niet uitvoerig genoeg om het werk ook voor zelfstudie geschikt te doen zijn.

En hiermee zijn we dan weer aan onze hoogste groep gekomen. Max van Amstel schreef *Het radium van de Noordpool*, een vlot geschreven, wel wat fantastisch verhaal over een Noordpolexpeditie van drie jonge mannen, die op zoek gaan naar radium onder het ijs van de Noordpool. De karakters zijn mooi getekend, maar iedere gedachte aan een hoger leven is aan dit boek vreemd. De Russische propaganda ligt er dik op (blz. 143, 144) en in de „fantasie” van de schrijver schijnt Rusland toch werkelijk een ideale staat te zijn. Even fantastisch als de vernuftige boorinstallatie van Ir. van Mantgem is de natuur-ramp, die ten slotte alles vernielt voordat het gewenste resultaat bereikt is. Alles bijeen een boek, dat we niet zo maar iedere jongen in handen moeten geven.

Gezien van technisch standpunt is *Het nieuwe fotografieboek voor de jeugd*, door Hans Borrebach, een juweel. De schrijver — zelf goed tekenaar en fotograaf — blijkt volkomen de techniek van het vak meester te zijn. Te

meer spijt het ons dan ook, dat hij niet groter aandacht besteedt aan het te fotograferen onderwerp. Waarom neemt hij onder zijn voorbeelden materiaal op, waar van zekere zijde stellig critiek op kan worden uitgeoefend, terwijl toch de mogelijkheden legio zijn voor onderwerpen die geheel aanvaardbaar zijn voor iedereen? Een andere keuze voor enkele foto's en het boek verdient een loflied.

Resten ons nog twee boeken voor meisjes, beide herdrukken.

In *Ietje's hongerkuur*, door *Sanne van Havelte*, komt Ietje in een omgeving die boven haar stand is; ze wil natuurlijk meedoen en dat gaat niet zonder schulden te maken en dan komt de narigheid. Ze maakt kennis met de goede, rondborstige Lex en het is al spoedig dik aan... tot Lex zich eens laat ontvallen hoe hij dacht over iemand die schulden maakte. Dat drijft Ietje van hem weg, tot zij hem weer in de ogen kan zien en alles heeft hersteld. Zij zoekt een andere betrekking en laat zich bijna verhongeren om het geld bij elkaar te krijgen. Dan wint Lex het meisje dat zo dapper was. Het is een mooi, gaaf verhaal voor jonge meisjes.

Het boek *Jenny Merkel* tenslotte is van *Ine van Etten*. Het is een aardig boek, dat wel niet bijzonder diep gaat en het godsdienstig leven buiten beschouwing laat, zonder dat dit echter bepaald storend mag heten. Jenny is een gewoon, prettig meisje met alle gebreken en goede hoedanigheden van een H.B.S.ertje. Gelukkig ziet ze tijdig in dat de schoolverliefdheid een tijdelijk „kwaaltje" is. Na haar eindexamen vindt zij de ware „Jozef" in Harmen, die haar altijd zo behulpzaam zijn sommen had laten afschrijven! We leven met dit gezonde kind mee door haar schoolleventje en op haar tocht naar Frankrijk. Een prettig boek met leuke momenten.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de Kroniek geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift.

(volgnummer)

van Amstel, Max 843
Het radium van de Noordpool. Geill. — A'dam, L. J. Veen, f 3,40, geb. f 4,90 IV-V, J, H

de Boer, F. S. 844
Ka vertelt. Geill. — Den Haag, Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 0,95. VIc

Bonaventura Post, M., Fr. 845
Van Beppi Sarto die Paus werd. Geill. — Utrecht, St. Gregoriushuis, f 0,60. VIb, †

Borrebach, Hans 846
Het nieuwe fotografieboek voor de jeugd. Geill. — A'dam, L. J. Veen, geb. f 5,95 IV-V, JM

Cramer, Rie 847
October. Wijnmaand. Geill. — Den Haag, G. B. van Goor Zonen, f 1,40, geb. f 1,95 VIc
Een kostelijk prentenboek met mooie heldere kleuren en goed getekende figuren. De aardige versjes vertellen van Hansjes en Jantjes en tuinmannetjes.

Cuypers, Karel 848
Reizigers voor de maan... instappen! Aard- en maanrijkskunde voor de jeugd. Geill. — Antwerpen, De Garve VIa

Dick, Phiny 849
Pijper, het bosmannetje. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,50 VIc

Draak, Maartje, Dr 850
Arthur en zijn tafelronde — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 2,95 V

Dronkers Jr., L. A. 851
Het nieuwe spoorwegboek voor jongens. Geill. — A'dam, L. J. Veen, geb. f 5,50 V, J

Dulieu, Jean 852-856
Paulus, de lotgevallen van een boskabouter / Avonturen met den veldkabouter Pieter / Van kippen, een boot, en een voorgevoel / Gevaarlijke ontmoetingen / Bij de aardkabouter. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, p. dl. f 0,75 VIb-c

Duyser, A. 857
De verloren vlieger. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,30 VIc, [P]

van Etten, Ine 858
Jenny Merkel. Geill. — A'dam, L. J. Veen, f 3,40, geb. f 4,90 IV-V, M

Franke, S. 859
Harimau, het tijgerjong. Geill. — A'dam; Antwerpen, Van Ditmar; Wereldbibliotheek, f 0,50 VIa

Havelaar, Lieske 860
Pinkje's bezoek bij de eekhoortjes. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,50 VIc

van Havelte, Sanne 861
Ietje's hongerkuur — A'dam, Van Holkema & Warendorf, f 3,25, geb. f 4,50 IV-V, M, [P]

Hazelhoff, N. G. 862
De grote race. Geill. — A'dam; Antwerpen, Van Ditmar; Wereldbibliotheek, f 0,50 V, J

van der Heide, Willy 863
Drie jongens op een onbewoond eiland. Geill. — Mep- pel, M. Stenvert, geb. f 4,50 V, J, N

Jongejan-De Groot, C. Th. 864
Jaap en Janneke. Geill. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, f 1,25, geb. f 1,55 VIb-c, [P]

Kingmans, H. 865
Met van Riebeeck naar de Kaap. Geill. — Delft, W. D. Meinema, geb. f 3,50 V, J, [P]

Nemzow, Victor 866
Het zesde zintuig. Geill. — A'dam; Antwerpen, Van Ditmar; Wereldbibliotheek, f 0,50 IV-V, JM

Roggeveen, Leonard 867
Jantje Kwak. En zijn avonturen. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 0,95 VIc
Als het over vertellen gaat kan Roggeveen iedereen staan en als hij het over kikkers heeft en zoals hier het „familieleven" beschrijft is het zo echt „kikkers" dat de kleintjes het wel heerlijk moeten vinden.

Roggeveen, Leonard 868
Okkie en zijn vriendjes. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 0,95 VIc
Kikker Rekkie en Kikker Rikkie zullen een geillumineerd feest organiseren. Het lukt niet, maar Okkie de Kabouter verrast de twee met een glimwormfeest. Een aardig boek, in 7de druk!

Roggeveen, Leonard 869
Okkie, waar zit je? Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 0,95 Vlc
Twee kleine jongens, een mand en de beroemde Okkie spelen een rol in dit aardige kinderverhaal. Leuke lectuur.

Roggeveen, Leonard 870
Okkie weet raad! Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 0,95 Vlc
Wim en Attie willen naar een kasteel. Okkie leidt het verdwaalde tweetal veilig naar ... thuis, het allerschoonste land. Leonard Roggeveen verstaat de kunst!

Roggeveen, Leonard 871
Van een kip, een eend, een hond, een kat en een tamme kraai. En andere vertellingen. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 0,95 Vlc
Enkele alleraardigste dierenverhaaltjes met „wijzegerige” inslag! Al die diertjes worden met hun fouten en goede hoedanigheden vriendjes van de kleine lezertjes.

Stamperius, J. 872
De klompenmaker en de prinses. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 1,10, geb. f 1,75 Vlc
Wat een tere voetjes heeft prinses Finessal! Een arme klompenmaker weet een paar heerlijk passende klompjes voor haar te snijden, en zijn leven verandert op slag.

Stoové-Bauer, Rie 873
Koen. Geill. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, f 0,90 Vlb-c, [P]

Tetzner, Lisa 874
Het geheim van Alfredo. Geill. — A'dam; Antwerpen, Van Ditmar; Wereldbibliotheek, f 0,50 VIa

Post Scripta

De K.J.R. start met een actie tot bevordering van het goede jeugdboek. Hiertoe zullen de diverse katholieke jeugdbladen bewerkt worden. Idil juicht deze stimulerende activiteit van harte toe.

We maken onze lezers met nadruk attent op het uitstekende artikel *Jeugdlectuur in Het Schoolbestuur* van de vorige maand, blz. 164-166 (Juni 1951).

De Hervormde kerk te Delft heeft de haar behorende tuin van het Prinsenhof geweigerd af te staan voor de opvoeringen van Elckerlyc, aangezien dit middeleeuwse zinnespel ... te rooms is.

Voor de internationale prijsvraag „'s Werelds beste korte verhaal” zijn als kandidaten voor Nederland aangewezen Antoon Coolen, wiens *Voorval in de kerk* bekroond werd, en de 22-jarige Alkmaarse journalist *Paul de Casparis* met zijn novelle *De ratten komen terug*.

Wie over de beeldroman een ander geluid wil vernemen dan dat wij in een onzer vorige nummers lieten horen, wordt verwezen naar het artikeltje „Woordenspel” in *Ons eigen blad* van 1 Juni 1951, blz. 271.

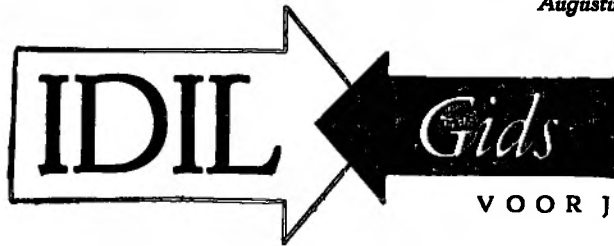
Katholieke Encyclopaedie voor Opvoeding en Onderwijs

Eerste Deel

Veel lezers van *Het Schoolbestuur* zullen met verlangen hebben uitgezien naar het verschijnen van het eerste deel dezer encyclopaedie. Welnu, 15 Juni j.l. hebben wij dat deel ontvangen. Ten gerieve van onze lezers geven we onze eerste reactie. En die eerste reactie is onverdeeld gunstig. Naar uiterlijk is het een imposant boekdeel van 695 bladzijden, voorafgegaan door XXIII blz. voorwerk.

Dat voorwerk bevat een Ten geleide, waarin op de snelle veroudering van iedere encyclopaedie gewezen wordt en op de diepgaande en omvangrijke paedagogische bekommernis, hervormingen en initiatieven van na de tweede wereldoorlog; vervolgens geeft de redactie „richtlijnen voor de gebruiker; 5½ blz. zijn nodig om de medewerkers aan deel I op te sommen; en 10 blz. voor de inhoudsopgave. De alfabetisch ingerichte encyclopaedie opent dan met *Aalders, Willem J.* en sluit met *Gervastius, Pater*. Daartussen liggen een 400 trefwoorden van de meest uiteenlopende aard. Wat ons bij de eerste kennismaking, die niet meer was dan een vluchtig doorbladeren, opviel is, dat de redactie haar taak zeer breed heeft opgevat, een breedheid die inderdaad aanspraak maken mag op de titel encyclopaedisch. In een minutieuze analyse leveren de deskundige medewerkers een rijke synthese van de onderwijs-paedagogische stand van zaken A.D. 1950. De *Idil-Gids* is niet de plaats om detailcritiek te leveren. Maar juist omdat wij ons hier ex professo bezighouden met jeugdlectuur, zochten wij naar die trefwoorden die „op ons terrein” liggen en we noteerden: aethetica, aesthetische opvoeding, analfabetisme, artes liberales, beeldromans, bibliografie, bibliotheken, bloemzelingen, declamatie, expressie, film. Iedere conclusie op grond van dit eerste deel zou men voorbarig kunnen noemen, maar het lijkt ons evident, dat de nog komende twee delen de voortreffelijke indruk alleen maar zullen bevestigen. Het komt ons voor, dat iedere onderwijskracht, van kleuter- tot en met universitair onderwijs, en iedere opvoeder telkens dit standaardwerk zal raadplegen en bevredigd worden. Dit deel bevat als illustratiemateriaal een keur van portretten, beeldstatistieken, foto's en reproducties. De geheel linnen band, in stemmig rood en met gouden bandstempel, voldoet aan aesthetische en praktische eisen die men aan een dergelijk „levenswerk” stellen mag. Een gelukwens aan de redactie en aan uitgeverij Pax is zeker gemotiveerd.

Vlc = Voor beginnelingen (6-8 j.). Vlb = Voor ietwat gevorderden (9-12 j.). VIa = Voor grotere kinderen (13-15 j.). V = Voor allen (14, 15 j. en ouder). IV-V = Voor 16 j. en ouder. IV-V met J en/of M = Speciaal afgestemd op de rijpere jeugd (16 j. en ouder). IV = Voor volw. (18 à 20 j. en ouder). III = Voorbehouden aan gevormde lezers. J = Meer speciaal voor jongens. M = Meer speciaal voor meisjes. † = In katholieke geest geschreven. P = In protestantse geest geschreven. [P] = Speelt in protestants milieu. Een nulletje ° = Paedagogisch niet verantwoord. N = *Storend* neutraal. De Romeinse cijfers geven de toelaatbaarheid aan. Moet een jeugdboek worden afgekeurd, m.a.w. is het slechts toelaatbaar voor een hogere leeftijdsgroep, dan is het niet voldoende dit in een zwaarder cijfer uit te drukken. De hogere leeftijdsgroep zal immers aan dit vaak voor haar te kinderlijk geschreven boek niet veel hebben; het boek was voor jongere lezers bestemd. Daarom wordt achter de toelaatbaarheidsaanduiding tussen haakjes vermeld voor welke leeftijd het boek bestemd (maar dus niet geschikt) is. Bijvoorbeeld IV (VIa) = Toelaatbaar voor volwassenen (IV), maar voor hen te kinderachtig, want bestemd voor 13-15 jaar (VIa). H = *Storend* humanistisch.

Bijlage van Het Schoolbestuur

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
 GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

De rijke jeugdboekenoogst van deze maand beginnen we met *Marcus Mascotte wordt vliegenier*, door *Wim Peters*. Marcus is een klein gelukspoppetje en wel een Arabiertje. Als hij lange tijd achter in de auto van een Hollandse heer gehangen heeft, begint hij zich te vervelen en trekt er tussen uit. Marcus wordt nu een tweede Pinocchio en beleeft allerlei avonturen, want het is niet zo eenvoudig naar Arabië te komen met behulp van een speelgoedvliegtuig. Maar hij komt er! En dat in een zeer gezellig boekje, waarin het meisje Miekje, Marcus' trouwe vriendinnetje, ook een grote rol speelt. De tekeningetjes zijn ook erg aardig.

Cor Ria Leeman schreef *Robbetje*, een doodarm Vlaams jochie met een heldere kop. In een wel wat zoet verhaalje wordt geschetst, hoe Robbetje zich weet te behelpen om met een oude voddenbroek toch „deftig” voor de dag te komen. Hij helpt bij het krantenophalen en verdient zo geld voor zijn zieke moeder. Die kranten betaalt hij met... Onze Vaders; en de mensen die de deur voor zijn neus dichtgooten zijn ketters!

Het meisjesboek *Teelke van de brugwachter* is geschreven door *Elis. Stelli*. Teelke is een Tukkertje, trots op haar Twentse afstamming, een lief kind dat, waar zij ook logeert, altijd verlangt naar haar eenvoudig, gelukkig tehuis. Daar woont ook nog een lieve Opoë die wijze lesjes geeft. De Twentse folklore is heel prettig door het verhaal heen geweven. Aardige lectuur.

Eveneens voor meisjes is *Babbeltje*, door *J. H. Brinkgreve-Entrop*. Na de dood van moeder blijft vader met drie jongens en een klein meisje achter. De drie jongens menen Babbeltje te moeten „opvoeden” en ze heeft het dus hard te verduren. Gelukkig vindt zij in juffrouw Anna en tante Lien goede plaatsvervangsters voor moeder. Babbeltje praat honderd uit op school en thuis, soms praat ze haar mondje voorbij; maar ze heeft een gouden hart, en zij heeft geleerd dat gelukkig maken gelukkig zijn betekent.

Paulientje, Pien en Peggie, door *Freddy Hagers*, vormen een aardige drieling, drie vlotte meisjes met een lieve vader en moeder en een schat van een opa die vol verrassingen zit. De gebeurtenissen in hun lentevje zijn overigens maar heel simpel. De hoogtepunten zijn de ponywagen bij de grootouders en het koperen feest van de ouders. De verteltrant is gezellig.

En met *Ivonne*, door *J. P. Baljé*, completeren we dan de meisjesboeken voor deze leeftijdsgroep. Een erg oppervlakkig gevalletje over poesjes, uitstapjes, uitstapjes en poesjes. De 10-jarige Ivonne, enig en verwend Amsterdams kind, heeft een heerlijke vakantie bij haar grootouders in Ostende. Geen boek om nu bepaald enthousiast over te zijn.

En dan hebben we voor deze leeftijdsgroep ook nog vier jongensboeken:

Kameleon ahoy, door *H. de Roos*, vertelt over Hielke en Sietske, twee leuke Friese rakkers, die een fijne boot

hebben gebouwd. Deze boot hebben ze „Kameleon” gedoopt wegens de niet nader te definiëren kleur. Het zijn in hun hart beste jongens, die met hun vriendje Cor heel wat avonturen meemaken. Er komen in dit verhaal wedstrijden voor in zeilen en met versierde boten, in hardrijden op de schaats en knikkerraden. Een bezwaar is misschien, dat de verhaaltjes wat los naast elkaar staan. In het tweede deel van *De wereldreis van Buletje en Bonestaak*, een stripverhaal van *A. M. de Jong*, vormen twee sterke verhalen van de stuurman de hoofdinhoud. Een en ander is vlot verteld en vlot geïllustreerd. Doch elk opvoedend element ontbreekt. Door het open doekje voor „Het Vrije Volk” en de plaatjes op blz. 11, 24 en 40 kunnen wij het boekje geen aanbeveling meegeven. In het vijfde boek van de Pieterjan-serie: *Pieterjan op het eiland*, door *P. J. S. Zwart*, is de hoofdpersoon ondertussen elf jaar geworden. Bij een logeerpartijtje op een van de Wadden-eilanden komt Pieterjan in aanraking met het jeugdige boefje „Zwarte Jord”, die hem bijna tot medeplichtigheid aan een diefstal verleidt. Gelukkig komt hij tenslotte, met builen en schrammen maar met een zuiver geweten, uit de strijd. Een zekere opvoedkundige verdienste valt niet te ontzeggen, maar het verhaal is wat „grauw”.

C. Wilkeshuis vertelt in *Aanpakken maar!* over een Friese jongen met een Friese kop. Wiggert is een echte jongen, een knutselaar met goede aanleg, die graag electricien zou worden. Als vader ziek wordt, ziet Wiggert zijn plannen in duigen vallen. Maar Omke van de molen leert hem moed en berusting en vindt tenslotte ook nog een geweldige oplossing. Een mooi jongensboek vol karaktervorming.

Het schaap Veronica, door *Annie M. G. Schmidt*, is een verhaal in verzen. En er gebeurt heel wat met „het schaap Veronica, het schaap met zwarte voeten”. Schaap's „milieu” wordt gevormd door twee oude dames Groen en een dominee. Het verhaal gaat over visites, die er toe leiden dat muziek gemaakt wordt, gebreid, gekiekt, voorgelezen, getandemd, gekookt, ge(zonne)baad, gewinkeld, ge-artis-t, gekuurd, Sinterklaas en Kerst gevierd, geschaatst en tenslotte vertrokken naar Bommel. Alles bij alles kleimenselijkheid gezien door schapenogen. We vinden het moeilijk uit te maken of dit boekje jeugdlectuur vormt ja of nee. De kinderen zullen de fijne trekjes niet begrijpen en de volwassenen zullen de tekst te „klein” vinden, en beide groepen zullen de kostelijke illustraties meer bewonderen dan het verhaal. Maar voor wie van humor en ironie weet te genieten, is het een kostelijk boekje.

Het gezin Dopper — zo verhaalt ons *Aafje Bruijn* in *De Doppertjes doppen zelf hun boontjes* — leeft onder de druk van vaders gebrek; drankzucht; een ongeluk maakt een einde aan zijn leven. Dan slaan moeder en de kinderen zich dapper door vele moeilijkheden. Ze weten kleine vreugden te brengen in de triestigheid van hun

zorgelijk bestaan. Een architect en zijn jonge vrouw verlenen op tactvolle wijze burenhulp en alles komt terecht. Zeer mooie, ernstige en toch opgewekte lectuur. Een boek dat aanbevolen kan worden.

In de serie Oud Goud verscheen als deel XVIII *Willem Tell*, door P. de Zeeuw J.Gzn. De schrijver tekent de edele vrijheidsheld van Zwitserland scherp en goed en verheelt ook niet de minder goede zijde van Tell's karakter. Dit verhaal zal jonge harten fierder doen kloppen. De Zeeuw weet de figuren ook te schilderen in hun diep Godsvertrouwen. Als elk goed, historisch verhaal heeft ook dit boek een eigen bekoring en een grote, vormende waarde.

De Zeeuw brengt als deel XIX in dezelfde serie *Legenden van Nederland*. Een verzameling van 34 legendarische of historische anecdoten, van ernstige en grappige verhalen: Kamper uien, Groningse, Limburgse, Zeeuwse, Hollandse en andere verhaaltjes uit onze vaderlandse folklore. Ook een korte levensschets van „Lydwina, het meisje van Schiedam” werd opgenomen. Enkele formuleringen, b.v. blz. 55, 85 en 118, zijn voor katholieke lezers niet gelukkig uitgevallen, ook al blijkt de auteur niets onaangenaams te willen zeggen.

Naar Zwitserland verplaatst ons ook Jo *Elsendoorn* in *Ben Moent en de goudzoekers van Bernina*. Toni, Hans en Andree en de St. Bernhardhond Ben Moent wonen in een dorpie aan de voet van de Bernina. Ze vinden in de hut van een overleden kluisenaar een document over zijn geologische onderzoekingen naar goud. Toni's moeder moet geopereerd worden, maar er is geen geld. De jongens besluiten verder te zoeken naar dat goud, hoog in de bergen bij de gevaarlijke Piz Palü. Alfred, een vervelend ventje, bespiedt hen, steelt het document en gaat er mee vandoor. Als ze hem ontdekken, verongelukt hij. De vrienden redden hem echter en Ben Moent redt de vrienden. De geologische dienst belooft de ontdekkers en Toni heeft nu de middelen om moeder te laten opereren. Het verhaal is zeer vlot geschreven; wel betreuren wij het dat elke godsdienstige gedachte en praktijk ontbreekt.

Sibe van Aangium is de auteur van *Drie mannen en een hond*, een spannend en leerzaam verhaal over het verzet der Friese boeren tegen de Franse bezetting onder Napoleon I. Spionnage en contraspionnage ontbreken niet. De intrigue draait om drie Friezen, die smokkelhandel met Engeland drijven om Napoleon's blokkade te benadelen. De hond Bello schijnt ook al anti-Frans te zijn. Een spannend boek in eenvoudige sfeer en taal.

Voor de cowboy-liefhebber is er het boek *De rodeo-kampioenen*, door J. W. v. d. Klei. Ole, zoon van een rijke rancher, sluit vriendschap met William Webb, een halve Indiaan. Hun ridderlijkheden staan tegenover jaloersheid en valsheid van Larry Parsson. Door ingrijpen van sergeant Morton van de Mounted Police en hulp van zijn vrienden wordt Webb gered van de ondergang. Hoogtepunt van het verhaal is de rodeo, het cowboy-feest, waar William en Ole de beste prijzen behalen. Het einde is wat geforceerd: Parsson erkent zijn ongelijk en toont plotseling van goede inborst te zijn. Een „stoer” verhaal.

Het goud van Nagele. Een avontuur van rechercheur Argus, door Peter *Torenvliet*, is een fris en spannend detectiveboek. Feike Nauta is op vakantie in Urk, met zijn vriend. Inspecteur Argus voegt zich bij hen. Om beurten worden de jongens weggevoerd door een bende misdadigers, op zoek naar goud, uit de verdwenen stad Nagele. Behalve ontvoeringen komen er nachtelijke tochten en geheime documenten aan te pas. Tegelijkertijd krijgen we enig idee van de drooggelegde Noordoostpolder. Een spannend boek vol verrassingen.

De 15-jarige H.B.S.-er en notariszoon Bram Vingerling is dol op chemische experimenten, zo vertelt ons *Leonard Roggeveen* in *De ongelooflijke avonturen van Bram Vingerling*. Uit een heel oud boekje over de „geheyme ofte swarte conste” leert hij een geheimzinnige stof vervaardigen die onzichtbaar maakt; deze stof noemt hij Abrovi.

Bram haalt er grappen mee uit, maar ook komt hij er door in moeilijkheden: hij wordt ontvoerd. Abrovi redt hem uit dit hachelijke avontuur. Via Duitsland en een circus komt hij behouden in Den Haag terug, waar hij op ovationele wijze ontvangen wordt. Het fantastische verhaal is op uitstekende wijze verteld.

Barnsteen, door C. *Prinsen*, heet in de ondertitel: Een verzameling gedichten voor jonge mensen. Er is iets vreemds met deze bloemlezing van een vijftigtal verzen. Ze heten niet alleen „voor jonge mensen”, maar ook nog „iets moois voor de hoogste klassen”. Maar we vragen ons af, welke klassen de samensteller toch wel bedoelen mag. De hoogste klassen van middelbare scholen stellig niet, terwijl toch dat „jonge mensen” zulks zou doen verwachten. We vrezen dat de samensteller van de beruchte twee wallen heeft willen eten, met als gevolg natuurlijk een zich wrekende weesluchtigheid. De verzen zijn soms te klein voor tafellaken en te groot voor servet, sommige zelfs naar inhoud en artistiek gehalte te klein voor servet. Ook van het mapje Portrettekeningen valt weinig goeds te zeggen, want die portretten zijn vaak afschuwelijk en de onderschriften onbenullig. Alleen bij het blanke cabier Juweeltjes zou men critiek thuis kunnen laten, aangezien dat blanke papier inderdaad op meesterlijke wijze gevuld zou kunnen worden; het geeft de leerlingen immers een mooie gelegenheid een mooiere bloemlezing samen te stellen dan C. Prinsen voor hen deed.

In de serie De Dierenvriend verschenen twee boekjes van J. B. M. v. d. Belt, hoofd van de school te Vriezenveen. In verband met de uitbreiding van de fruitteelt is ook de animo voor het houden van bijen toegenomen. Daarom is het verschijnen van het mooi geïllustreerde werkje *Bijen houden* ten zeerste toe te juichen. Met een dergelijke handleiding zullen de jeugdige imkers in staat zijn veel fouten te voorkomen. Het is geen handleiding voor het houden van bijen in de eigenlijke zin: het wekt belangstelling en beschrijft het leven in de korf, het geeft aanwijzingen en verwijst verder naar ervaren imkers. In *Kippen houden* tracht de schrijver de jeugd kennis van en liefde voor de kippenhouderij bij te brengen. Hij is in dit streven uitstekend geslaagd. Op eenvoudige, maar toch degelijke en uitgebreide wijze krijgt de jeugdige kippenhouder praktische wenken die van groot nut zullen zijn. Hij... maar ook de kippen zullen er wel bij varen.

Een illustratie uit „Still... Muziek!”

We hebben in onze kronieken al vaak een lans gebroken voor de muzikale opvoeding. Een welkome bondgenoot begroeten we in het boek *Still... Muziek!*, door Chr. J. de Bruin, een muziek-historisch leesboek voor de rijpere jeugd, uit welk boek in deze kroniek een illustratie werd opgenomen. De auteur stelt in het voorwoord zijn boek voor als „een prettig leesbare samenvatting van wat de niet-geschoolde muziekliefhebber van de muziek moet weten om het luisteren tot een vollediger genieten te maken”. Inderdaad zal het zeer zeker dit resultaat kunnen bereiken, al is de behan-

deling der laatste drie eeuwen iets te anecdotisch en die van vóór 1600 wat te simplistisch. Overigens een van harte aanbevolen boek.

De Bisschop van het Sticht had als wereldlijk vorst in de middeleeuwen heel wat te stellen met roofridders in zijn gebied. G. van Heerde verhaalt in *De rode marskramer*, hoe een vrome, scherpzinnige en ietwat vechtlustige abt (de rode marskramer) samen met een flinke jongen er in slaagt de ontvluchte heer van Kuinre te vangen en aan het gerecht uit te leveren. Alleen zij die in de geschiedenisles wat inzicht verwierven in de verhoudingen van wereldlijk en geestelijk gezag zullen tenvolle dit verhaal kunnen begrijpen; de anderen zullen het toch wel spannend vinden, al zullen ze niet goed blijf weten met de figuur van de abt. Overigens heeft O.L. Heer zeer uitdrukkelijk Zijn plaats bij alle avonturen.

Kerels gevraagd!, door Pieter Nierop, is een warm pleidooi voor de jeugd om aan te pakken. Toontje Tadema en Jopie Klein beleven heel wat, vooraleer ze weten wat ze willen. Samen trekken ze van Wieringen naar Limburg. Na veel avonturen komen ze in Limburg aan. De kolenslag is volop aan de gang en de jongens moeten mee aanpakken. Dat doen ze ook en meer dan dat! Ze weten zelfs een ramp te voorkomen. Toontje wordt een flinke visser en Jopie kan de mijnen nog niet vaarwel zeggen en allebei zijn het verder „kerels”. Een fris boek met diverse opvoedkundige elementen en ook zeer leerzaam (de mijn!). Aanbevolen.

Bertie Ham schreef Drie jongens en een ouwe Harley. Het zijn school- en vakantiebelevissen van H.B.S.-ers, jongens en meisjes. Om ze spannend te maken worden „sterke” episodens ingevlochten. In alle avonturen tonen ze zich de naam van Dolende Ridders waardig. De instelling van het boek is a-religieus. De viering van feestdagen als Pasen en Pinksteren is even profaan als die van iedere andere kampeerdag. Dit zou jonge katholieke lezers kunnen schaden. De stijl laat te wensen over en de spelling van vreemde woorden is niet bepaald voorbeeldig.

Coasters varen uit, door K. Norel, is een prachtig boek van de zee, dat we gaarne elke Hollandse jongen aanbevelen. We volgen het leven van Harko. Als moeder hem eindelijk verlof geeft naar zee te gaan, zegt ze hem: „dat er nog wel erger gevaren aan de vaart verbonden zijn dan de storm”. Harko knoopt dat in zijn oren en weet een prachtkerel te blijven. Stap voor stap volgen we Harko van lichtmatroos tot kapitein. Bij de kustvaart zijn er nog grote mogelijkheden voor een kerel waar pit in zit. Als Harko overgaat op het „familieschip” De Reiger, maakt hij kennis met Lenie, dochter van de kapitein. Langzaam ontluikt de liefde tussen die twee, een liefde die door misverstand bijna dreigt ten onder te gaan. Een edel boek, waarbij de [P] niet de minste reserve inhoudt, doch een aanbeveling.

Resten ons dan nog enige bakvisromans. Of eigenlijk toch ook weer geen bakvisromans, want volgens Van Dale is bakvis een „benaming voor aankomende meisjes, ong. van 14 tot 17 jaar”. Welnu, voor die prille leeftijd zijn de vier volgende romannetjes toch niet geschikt. We zouden ze willen kwalificeren voor „18 jaar en ouder”.

In *Moekie-Pam*, door M. Doekes-de Wilde, wil tante Sylvia haar nichtje en naamenote sterken bij de moeilijkheden die deze in het jonge leven ondervindt: de offeringen en kleingeestigheden in de nieuwe omgeving van het ziekenhuis waar zij als verpleegster werkt. Zij beschrijft de meisjesjaren van Sylvia's moeder: „Moekie-Pam”. In haar kostschooljaren heeft ook moeder alle jonge-meisjesmoeilijkheden meegemaakt. Ook moeder werd door strenge kostschooldames niet begrepen. Hoe zij Barto vindt, hem haar liefde schenkt en eindelijk met hem kan trouwen, brengt de romantische noot in het verhaal, een romantiek die zich ook weer gaat herhalen in nichtje Sylvia's eigen leven. Voor meisjes met al wat meer ervaring.

In *Toen het October werd...* door Mona Bos, nemen twee jonge juristen van hun oom in Amsterdam een advocatenkantoor over. Hans behoort tot het vlotte type, Geza tot het meer serieuze. Het secretaresje Len blijft op haar post, als Mr. v. Waarden het werk overgeeft aan de jonge krachten. De serieuze Len bevalt aan Geza zeer goed en bovendien heeft zij een jonger, „vlotter” zusje Jetty. Na allerlei botsingen en misverstanden vormen zich twee paren. De karakters zijn prettig getekend, maar het boek mist eigenlijk alle hogere levenswaarden. Geen verkeerde, maar wel oppervlakkige lectuur.

Annik Saxegaard is de auteur van *Zuster Rita*. Vol idealisme volgt Eirin haar verloofde Halfdan naar zijn eenzame doktersplaats in het noorden. Ze wil zich op de proef stellen, of ze straks als doktersvrouw een flinke steun voor hem zou kunnen zijn. Aanvankelijk schijnt die taak bovenmenselijk. In een ogenblik van diepe depressie deserteert ze naar het zuiden. Daar volgt ze als Zuster Rita in een ziekenhuis een opleiding tot verpleegster. Na een paar moeilijke jaren ontmoet zij Halfdan bij een operatie waar „Zuster Rita” assisteert en vinden zij elkaar terug. Een boeiend verhaal voor jonge mensen.

A. M. *Nachenius-Roegholt* weet in haar meisjesromans karakters te scheppen die uitmunten door een stille goedheid. Ook Peeps uit de roman *Peeps is zo gewoon* is zulk een figuur. Zij vindt zichzelf heel gewoon, maar op haar omgeving oefent zij een sterke aantrekkingskracht uit en tegelijk is zij een toverfee die geluk om zich weet te spreiden en dreigende conflicten weet te bedwingen. Zij laat zich niet uit haar evenwicht brengen door enkele huwelijkskandidaten. Zij blijft de oude schoolvriend trouw en zal wachten tot hij het verantwoord vindt de huwelijksdatum te bepalen. Een mooi boek.

En tot besluit willen we gaarne enige regels wijden aan *De toekomst tegemoet*. Beroepsmogelijkheden voor meisjes, door Aimée van Tricht. Deze herdruk onder pseudoniem van G. Huydts' *Naar zonnig leven* is geheel herzien volgens de na-oorlogse situatie en het aantal besproken beroepen is uitgebreid. Het resultaat is een bijzonder bruikbare gids: gezonde beschouwingen naast praktische gegevens over opleiding en mogelijkheden. Het boek wil geen advies geven inzake beroepskeuze; slechts voorlichting en oriëntering en bredere kennis der beroepen. Naast de beroepen van „handvaardigheid” worden vooral ook de „ideële” beroepen uitvoerig behandeld, wel de huishoudelijke scholing als voorbereiding tot veel-gekozen meisjesberoepen in de bontste verscheidenheid. Wat echter wel zeer bevreedt is, dat met een stelselmatigheid die aan opzet doet denken, het nuttige, nodige en zozeer in de verdrukking geraakte beroep van kundige, toegewijde hulp-in-de-huishouding fetelijk wordt doodgewegen. Wel wordt de prachtige, doch steeds tijdelijke arbeid van gezinsverzorgster en -hulp behandeld, wel de huishoudelijke scholing als voorbereiding tot de huishouwen-taak. Over het bescheiden, maar onschatbare werk van haar, die onze moeders in staat moeten stellen, krachten over te houden voor haar roeping van opvoedster, geen woord, terwijl toch in een boek als dit een eerlijke, frisse beschouwing over dit vraagstuk zoveel goed had kunnen doen. Een gezonde samenleving heeft immers meer behoefte aan en baat bij bekwaame helpsters voor overbelaste moeders dan aan schoonheidsspecialisten en stewardessen.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de Kroniek geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift.

(volgnummer)

van Aangium, Sibe 875

Drie mannen en een hond. Geill. — Groningen, Jan Haan, geb. f 2,90 VIa, J

van Abkoude, Chr. 876

Nieuwe avonturen van Pietje Bell. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 3,50 VIa, J

De Pietje Bell-boeken vormen voor heel wat paedagogen

een punt van discussie. Het zijn zo van die grinnikverhalen die men niet bepaald verheffend kan noemen.

van Abkoude, Chr. 877
Pietje Bell's goocheltoeren. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 3,50 VIa, J
 Van deze streken gaat weinig veredelends uit. Het verhaal mist elk opvoedend element.

Balje, J. P. 878
Ivonne. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,95 VIb, M

van den Belt, J. B. M. 879
Bijen houden. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme, f 1,50, geb. f 1,90 V, J

van den Belt, J. B. M. 880
Kippen houden. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme, f 1,50, geb. f 1,90 V, J

Bos, Mona 881
Toen het October werd... Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,—, geb. f 4,25 IV, M

Brinkgreve-Entrop, J. H. 882
Babbeltje. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 2,50 VIb, M

Brinkgreve-Entrop, J. H. 883
Maps. Geill. — Alkmaar, Kluitman, geb. f 2,50 VIb, M
 Een niet bijzonder origineel, maar wel fris verteld verhaal, dat alle godsdienst negeert. Pasen b.v. is alleen maar een eierenfeest, met de uitleg van de heidense oorsprong.

de Bruin, Chr. J. 884
Still... Muziek!... Muziekhistorisch leesboek voor de rijpere jeugd en ouderen. Geill. — R'dam, W. L. & J. Brusse, geb. f 5,90 IV-V, JM

Bruijn, Aafje 885
De Doppertjes doppen zelf hun boontjes. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 2,75 VIa-b

Doekes-De Wilde, M. 886
Moekie-Pam. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV, M

Elsendoorn, Jo 887
Ben Moent en de goudzoekers van Bernina. Geill. — A'dam, Van Munster, geb. f 3,90 VIa, J

Hagers, Freddy 888
Paulientje, Pien en Peggie! Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIb, M

Ham, Bertie 889
Drie jongens en een ouwe Harley. Moderne dolende ridders op avontuur. Geill. — Laren, A. G. Schoonderbeek, geb. f 4,50 IV-V, JM

van Heerde, G. 890
De rode marskramer. Geill. — Groningen, Jan Haan, geb. f 2,90 V, J

de Jong, A. M. 891
De wereldreis van Buletje en Bonestaak. 2e Deel. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, f 0,95 VIb, J

v. d. Klei, J. W. 892
De Rodeo-kampioenen. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,25, geb. f 3,25 VIa, J

Leeman, Cor Ria 893
Robbetje. Geill. — Averbode, De Goede Pers, (25 Bfrs) VIb-c, †

Nachenius-Roegholt, A. M. 894
Peeps is zo gewoon. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,—, geb. f 4,25 IV, M

Nierop, Pieter 895
Kerels gevraagd! Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,—, geb. f 4,25 V, J

Norel, K. 896
Coasters varen uit. Geill. — Meppel, A. Roelofs van Goor, geb. f 4,90 IV-V, J, (P)

Peters, Wim 897
Marcus Mascotte wordt vliegenier. Geill. — A'dam, H. Meulenhoff, f 1,50, geb. f 2,25 VIb-c

Pilamm 898
Het geheim van de grof. Geill. — Doornik, Casterman; Tilburg, Pessers, geb. f 3,65 VIb-c, †
 Dat gedeelte der H. Schrift dat ligt tussen de Blijde Boodschap en de bruiloft van Cana, wordt hier als striproman gegeven, compleet met kletsjussen en knaleffecten. *Misschien* moeten we voor een deel der jeugd deze kant op, maar het kan en moet devoter, esthetischer en minder profanerend.

Pilamm 899
Opschudding in Palestina. Geill. — Doornik, Casterman; Tilburg, Pessers, geb. f 3,65 VIb-c, †
 Inderdaad is van het Nieuwe Testament een sensationele beeldroman te maken. De schrijver ontkomt ook hier niet aan de gevaren van dien: te veel uiterlijkheid, te weinig devootheid.

(Prinsen, C.) 900
Barnsteen. Een verzameling gedichten voor jonge mensen — Alphen aan den Rijn, N. Samsom, f 2,75 VIa^{oo}

Roggeveen, Leonard 901
De ongelofelijke avonturen van Bram Vingerling. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 2,80, geb. f 3,95 VIa, J

de Roos, H. 902
Kameleon ahoy. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. 2,90 VIb, J

Saxegaard, Annik 903
Zuster Rita. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,50, geb. f 4,90 IV, M

Schmidt, Annie M. G. 904
Het schaap Veronica. Geill. — A'dam, De Arbeiderspers, geb. f 2,90 VIb

Stamperius, J. 905
Lit het leven van Edison. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 1,60, geb. f 2,50 VIa-b, J
 Al is de stijl wat verouderd, toch is deze levensbeschrijving nog zeer goede lectuur voor onze jongens. Edison's leven is boeiend verteld, op een bewonderende toon en met heldere uitleg van enige uitvindingen. Zeer leerzaam dus en paedagogisch van waarde.

Stelli, Elis 906
Teelke van de brugwachter. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIb-c, M

Torenvliet, Peter 907
Het goud van Nagele. Een avontuur van rechercheur Argus. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,25, geb. 3,25 VIa, J

van Tricht, Aimée 908
De toekomst tegemoet. Beroepsmogelijkheden voor meisjes — Haarlem, De Spaarnestad, f 6,50, geb. f 7,90 IV-V

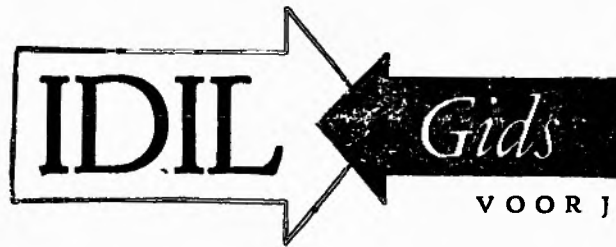
Wilkeshuis, C. 909
Aanpakken maar! Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 1,60, geb. f 2,50 VIb, J

de Zeeuw J.Gzn., P. 910
Avonturen van baron von Münchhausen. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,95 VIa-b

De jolige avonturen van de opschepperige baron die alles heeft meegemaakt en altijd iets sterker dan een ander. Een aardig ontspanningsboek.

de Zeeuw J.Gzn., P. 911
Legenden van Nederland. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 1,60, geb. f 2,25 VIa

de Zeeuw J.Gzn., P. 912
Willem Tell. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 1,60, geb. f 2,25 VIa, J

VOOR JEUGDLECTUUR

Bijlage van Het Schoolbestuur

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

De grote vacantie behoort voor 1951 weer tot het verleden. Er ligt een vracht aan jeugdboeken op onze bureaux, zo'n vracht, dat het haast onmogelijk zal zijn onze lezers verslag te doen van alles wat verscheen. En dat met het Sinterklaasfeest in een nabij verschiet... Om ruimte te winnen zullen we ons onthouden van inleidende artikeltjes.

In de Kleuter-serie van uitgeverij H. Meulenhoff verschenen twee aardige boekjes: *Peerke Pot*, door H. Bleeker, vertelt van een kabouterijtje, dat graag naar de overkant van het water wil om te zien of daar andere kabouterijtjes wonen. Met hulp van alle mogelijke dieren lukt dat. Hij ontmoet er niet alleen een hele kolonie, maar ook een schattig kaboutermelsje Noesje Brom en ze trouwen heel plechtig. Geen wonder dat hun huisje „In de Brompot” gaat heten! De kabouters en dieren worden erg menselijk voorgesteld. En A. D. Hildebrand schreef *De familie Spits in het boerenland*, een fantasietje over een stadsmuisje dat naar buiten verhuist en veldmuis wordt. De goed vertelde avonturen met andere dieren, zoals met de otter die hem leert zwemmen en de kraai die hem thuisbrengt als hij verdwaalt, zullen zeker in de smaak vallen.

Cesare Peters heeft in de twee deeltjes *Harlekijntje* mischien geen nieuw genre kleuterlectuur geschapen, hij heeft ze in alle geval zeer gelukkig toegepast. De korte plaatjesverhalen, waarbij elk „moeilijk” woord door een kleine afbeelding is vervangen, hebben de kracht belangstelling te wekken als lectuur en tegelijk de aantrekkelijkheid van een puzzle die de kleuters aan het werk zet. De geschiedenisjes zijn vaak onnozel, maar de boekjes zijn aan te bevelen om de eerste leeslust te stimuleren. Drie oude vrouwtjes wonen in een gezellig huisje. Ze hebben een poes, zes kippen en een haan. Muzetta, een brutaal muisje, komt de vrede verstoren en is zelfs de kat Mimosa te slim af. Dit aardige vertelsel vindt u in *Muzetta, de brutale muis*, door Wil de Wingerd.

Een hele serie versjes en verhaaltjes over mollen, muizen, hazen en een kabouter brengt *Renny van Royen in In het hol van Marinus Mol*. De versjes „lopen” over het algemeen goed, al zijn ze niet erg origineel. De tekeningen zijn alleraardigst. Een gezellig boekje.

Gaarne introduceren wij bij onze lezers een nieuwe uitgeverij op het gebied van jeugdlectuur, nl. Canteleer in Utrecht. We ontvingen vier boeken tegelijk, blijkbaar als een soort entr ee joyeuse: *Mijn liefste vertelselboek*. Marian Hesper-Sint, Johnny van den Heuvel, W. G. Janse, W. Slort-Hilkers en Jook Steenhoff hebben de rijke tekst van dit kostelijke vertelselboek voor hun rekening genomen, en Judith Kruijs, Frans Lammers en Frans van Noorden zorgden voor de talrijke illustraties. De verhalen volgen het jaar, d.w.z. het boek opent met een Nieuwjaarswens en sluit met het Oudejaar. En daartussen staan heerlijke verhalen, bijv. over de kaas in de vijver, de palmpaas van Jan-Barend, muziek in de Suiker-

bakkersteeg, de herdersjongen en de wolf, het ezeltje en de koets van de keizer, Jantje's reis naar Luilekkerland, de luchtballon van tante Femmie, het verhaal van de stofzuiger, het fort aan het strand, de schoen van Jeroen, het Kerstblok, enz., te veel om op te noemen en te gevarieerd om een algemene typering te geven. Er zijn ook aardige versjes en mooie sprookjes, dierenverhalen en grappige vertellingen. De voordrachtstukjes vinden we het minst geslaagd. De verhalen geven „natuurlijke” paedagogie en ook de godsdienstige waarden komen tot hun recht. Een boek om aan te bevelen. — *Wat zal ik nu eens doen?*, door Toby Vos, is een goudmijn van knutselwerkjes, spelletjes, kunstjes, grapjes, puzzles, raadsels, toneelspelletjes en kaartspelen. Grote kinderen kunnen hun kleine broertjes en zusjes versted doen staan over hun vaardigheid en vindingrijkheid, en kleine kinderen kunnen de geheimen ontraadselen als ze goed hebben leren lezen. Met lucifers en derzelve doosjes, met kaarsen, eikels, pijp reinigers, papier met en zonder schaar, knikkers, schoendozen, karton, touw, kurk zijn uren aangenaam te vullen. We leren Sint Nicolaas helpen en de tafel versieren met Pasen en Kerstmis. We toveren met tanagrammen en laten slangen draaien en poppetjes wippen. Er zijn rekenkunstjes, zoekplaatjes, foutenpuzzles. Ook ouders, kinderjufs, leidsters en allen die niet weten hoe ze de jeugd bezig moeten houden als het feest is of slecht weer, kunnen hier terecht. Het boek is rijk aan inhoud en royaal van uiterlijk. — In *Mijn liefste liedjes* brengt H. Strategier „de beste oude kinderrijmpjes voor zang en piano in eenvoudige zetting”. Het zijn, op een enkele uitzondering na, de gezonde traditionele melodieën. Wel betreuren we, dat de onontbeerlijke spelaanwijzingen achterwege blijven. De illustrator heeft van dit boek een juweeltje gemaakt. — Minder enthousiast zijn we over *Het is feest vandaag*, door W. G. Janse. Het bundeltje bevat 14 liedjes en 2 canons, om door kinderen gezongen te worden voor jarige vaders, moeders, zusters, broeders, meesters, juffen, kapelaans; voor Kerstmis en Sinterklaas. Het wil ons voorkomen, dat het geheel „zogenoamd-kinderlijk” is en het werkelijk poëtische en muzikale mist. Voor alle vier boeken verdient uitgeverij Canteleer lof voor de keurige wijze van uitgeven.

Bij de geboorte van prinsesje Mimosa, zo vertelt *Clare Lennart in Prinsesje Mimosa*, hoort haar moeder, koningin van Nildanië, dat het kind zal sterven zodra haar voetjes de aarde mochten betreden. De ouders laten erg goed op het kindje passen. Maar op een dag hoort zij het fluitspel van Westenwind en deze vraagt haar tot bruid. Mimosa stemt toe. In het begin gaat alles goed en Westenwind draagt haar overal heen. Toch gebeurt het ongeluk. Mimosa sterft niet helemaal, want op de plaats waar haar voetjes de aarde raakten, groeide een struikje op met mooie gele bloemtrossen, de mimosa. Een teer bloemensprookje.

A. D. Hildebrand is op zijn best in *Swen-Olaf kan alles*.

Op zo'n echte, wat nonchalante jongensmanier laat hij een knaap van zijn reis vertellen naar IJsland. Hij ziet daar heel wat dingen waarvan een Hollandse jongen amper durft dromen. Bij dit gezellige verhaal wordt een behoorlijke hoeveelheid nuttige kennis aangebracht. Zeer onderhoudend en zeer instructief. Van harte aanbevolen. Vervolgens vragen twee boekjes van *Laurence de Brebis* onze aandacht en wel *De verborgen schat* en *De geheime graf*. We kunnen deze verhalen, die in hun titel al genoeg over de inhoud zeggen dan dat we daarover nog zouden uitweiden, moelijk bewonderen. De avonturen zijn erg opgelegd en helemaal niet spannend. De schrijfter mist werkelijk schrijverstalent en zoekt compensatie in het geforceerd-interessante.

Het meisje Jannie uit *Jannie's vrolijke zwemclub*, door *Annie de Man*, treft het als blijkt dat de vader van haar nieuw buurmetsje op school badmeester is. Natuurlijk wordt het zwemmen en nog eens zwemmen. De vriendinnen richten een club op, boeken successen bij wedstrijden, en oefenen zich in sportiviteit. Zo krijgt het boek nog een opvoedkundige kant.

Gaarne vestigen we de aandacht op de tweede druk van *Storm over Grand Cirque*, door *Kees Spierings*. Octave Desmet, groot circusdirecteur, raakt voor de derde maal alles kwijt en heeft geen moed meer om wederom te beginnen. Dr. Geertman probeert het moreel weer omhoog te krijgen en slaagt daarin. Echte werkelijkheid en spanning; misschieten komt er wel wat veel dialect in voor en half-Duits. Het boek ademt een warme geest van echte goedheid die de naastenliefde los weet te maken van conventionele plichtmatigheid.

Ilya de kleine ganzenridder heeft in het derde deel *De kleinzoon van de keizer*, een buitengewoon spannend slot gekregen. Het is geen wonder, dat Nederlands jeugd reeds voor de oorlog de eerste twee delen van dit boek van mevr. *F. Wolffenbittel van Rooyen* als hoorspel met zenuwachtige spanning volgde. Nu is er dan de ontknoping, en hoe verrassend! De keizerlijke grootvader vindt in de kleine, dappere ganzenridder zijn kleinzoon. De verzorging van deze uitgave is voortreffelijk.

Met vreugde begroeten we het verschijnen van de eerste twee delen uit een nieuwe jeugdboekenreeks, nl. *Keurboekje* voor de jeugd. De opzet van deze nieuwe reeks is: de *jongere jeugd* een keur van goede boeken te bieden, welverzorgd, aantrekkelijk en boeiend. Aan deze eisen beantwoorden de twee delen stellig, en daarom zouden we een beroep willen doen op alle schoolbibliotheken om deze boeken nu eens werkelijk een kans te geven. Deel 1 uit de reeks heet *Onder bloedvlag en tomahawk* en is geschreven door *J. Schillings*. Met recht wordt er vaak geklaagd, dat het leven het laatste restje romantiek verliest en zelfs het kind slachtoffer wordt van een dodelijk verkillende nuchterheid. Dan is een boek als dat van Schillings een welkom geneesmiddel, beter wellicht uitgedrukt: een krachtig voedsel voor de fantasie en een tegemoetkoming aan de niet te onderdrukken drang naar het mooie edele en grootse. Wil de Leeuw, de held van het verhaal, begint met in één ogenblik door een ridderlijke onbedachtzaamheid zijn leven geheel te vergoopen, want hij slaat een achterlijke jongen neer als deze zijn zusje plagend te na komt. Hij neemt de vlucht, bereikt de grens, wint nieuwe vrienden en gaat naar zee. Maar die zee komt met avonturen! Zelfs komt Wil op een zeeroversschip terecht. Daar maakt hij kennis met het wilde dochtertje van de roverkapitein. Er groeit een stille vriendschap en de twee weten na de multerij te ontkomen. Ze nemen de wijk naar Amerika en hier wordt de tomahawk van de titel waarheid. Nergens flauw gepraat of overdreven braafheid, maar wel achter alles geloof en vergeving. En al mogen de avonturen dan hier en daar wat sterk gekleurd zijn, ze blijven toch binnen de grenzen van het natuurlijk-mogelijke. Dit is weer eens zo'n boek waar de jeugd van „weg” zal zijn, weg uit het nuchtere alledaagse. Aanbevolen voor elke jongen en elk meisje dat durf en ondernemingsgeest heeft.

Een volkomen contrast vormt deel 2: *Van een vagebond*

en zijn zeven kleinkinderen, door *Mien Mijling*. In een buitengewoon fijnzinnig boek verhaalt de schrijfster het wel en wee van een kunstenaarsgezin. Als de grootvader in het gezin wordt opgenomen, brengt hij de heerlijke, blijde geest mee van de vrije van hart. Grootvader is een vagebond, hij is zingend het leven door getrokken en om zich heen verspreidt hij zon. In en door hem ontdekken de kinderen hun eigen aanleg en grootvader is de man om die aanleg ook de weg naar de ontwikkeling te wijzen, al moet hij met zijn kleinkinderen daarvoor wel eens een samenzwering op touw zetten tegen de gewone menselijke degelijkheid. Mien Mijling heeft talent om in prachtige taal deze levens te schilderen, vooral het figuurtje van de kleine, invalide hampelman Roy is kostelijk van tekening. Een rijk boek, vol zon en levensdurf. Een les in levenskunst en een les in schoonheid. Het boek is esthetisch verzorgd, en bevat fraaie kunstreproducties. In de Kroon-serie verscheen *In de schemering der oerwouden*, 3e deel, door *Hans Lynch*. De geweldige he-man en koelbloedige jager detective Hans Lynch stort zich met onvervaarde moed in een nieuwe reeks haren-te-berge-rijzende avonturen, als hij de ouders gaat opsporen van het geroofde meisje Nelly. Het boek buigt door van de spanning. Hier en daar schemert in het oerwoud toch ook wel wat christelijke ondergrond. Als louter amusementslectuur toch niet te versmaden.

Bob Stanhope, die zich de naam Arendsoog verwierf, wordt door Don Estaban te hulp geroepen om *De bende van de blauwe bergen* (door *J. Nouwee*) op te rollen. Met zijn bekende voortvarendheid trekt hij er op uit en hij weet zich in de bende in te werken. De trouwe Witte Veder verschijnt tijdig op het toneel om zijn blanke vriend uit vele moeilijkheden te redden. Voor liefhebbers van indianenboeken om van te smullen!

Neil Boyton, S.J. is de auteur van *Het mysterie van Sint-Regis Hall*. Dit verhaal speelt in New York. De helden er van zijn enige misdienaars, tevens scouts, die het met behulp van een kranige detective winnen van een kidnappersbende. De jongens zijn prettige knapen met gezonde, katholieke en sportieve mentaliteit. Het is een echte „Amerikaanse” geschiedenis, maar wel origineel en adembenemend spannend.

Door en door katholiek is ook het verhaal *Het huisje aan de zandweg*, door *Truus van Arnhem*. Er zijn recensenten die het een prachtig boek vinden, en er zijn er... die er anders over denken. De religieus-voelende lezers zullen er in ieder geval zeer door gesticht worden.

En dan zijn er drie boeken over de zee. Allereerst *Pietertje Zwing*, door *André de Jong*. Zwing Sr. is stuurman op de grote vaart en natuurlijk wil Zwing Jr. het voorbeeld van zijn vader volgen en even natuurlijk is moeder daar zwaar op tegen. En even natuurlijk wint Pietertje het pleit. Hij wordt matroos op de „Zeemeeuw”, beleeft daar veel avonturen, gaat naar de Zeevaartschool, wordt vals beschuldigd en van school verwijderd. Pietertje wordt dan kolentremmer op de „Seba”. Gelukkig heeft hij part noch deel aan wat zich op school afspeelde en als hij afnokt van de „Seba”, komt alles weer goed. Een goed boek. — Vervolgens *Met Aalt Dulk op avontuur*, door *A. Spoorenberg*. Aalt leert het vissersbedrijf, maar als hij er met de roeiboet op uit wordt gestuurd, drijft hij af en beginnen zijn avonturen pas echt. Internationale misdadigers, ontvoering, politie, geheime documenten. Veel spanning, maar wel wat dik. — En het derde is *Het zeegat uit*, door *G. J. Frans Naerebout*. Het is een album dat elke Hollandse jongen zal willen bezitten. Een aantal zeer mooi uitgevoerde plaatjes moet worden ingeplakt en geeft met de tekst een waardevol boek, dat wel een encyclopaedie van de zeevaart mag heten: geschiedenis van de scheepvaart en van de schepen, scheepsbouw, de verschillende maatschappijen, een prachtige doorsnee van een moderne oceaanreus, het werk in de havens, lichten en boeien, lading, reddingswezen, alles krijgt zijn beurt. De mens is nooit voldaan, de auteur zal ons daarom vergeven dat we toch nog een wens hebben, nl. we hadden graag iets gehoord over de zee-

manstehuizen en de geestelijke verzorging van de zee-
lieden. We bevelen dit prachtige boek ten zeerste aan.
Twee beknopte, populair geschreven biografieën vragen
onze aandacht en wel *Fokker. Zijn leven en carrière*,
door *B. Graafland*, en *Amundsen. Een leven in het*
Poolijs, door *H. J. de Water*. Twee figuren die ons
meetrekken door hun energie en karakter. In beide boekjes
worden de jeugdijaren zo beschreven, dat daaruit de
volwassenheid des te sprekender naar voren treedt.
Boeiende documentatie. Grote mannen die de jeugd iets
zeggen!

Carel Beke laat zijn boek *Twee vreemde zwervers* spelen
in de tijd van de Duitse bezetting en rond de gebieden
waar het oorlogsgeweld het felst heeft gewoed: Putten,
Arnhem, Oosterbeek. Peter Barning heeft zijn moeder
verloren, is zelf stom geworden en is op zoek naar zijn
vader. Hij komt in aanraking met een oude Hongaarse
zwerfer, Károly, van wie hij heel wat christelijke levens-
wijsheden leert. Samen trekken ze in de hongervinter over
de Veluwe, maken de bevrijding mee en komen in het
bevrijde Holland, waar de oude zwerfer sterft en Peter
zijn vader terugvindt.

De zoon van Kleine Storm, door *Frans van den Dungen*,
speelt in het Steentijdperk. Het toont de oermens met zijn
godsbesef, kinderliefde, opvattingen over jacht e.d. Het
boek is vol strijd tegen mammoths, beren, wolven. De
schrijver houdt het verhaal op goed niveau en vermijdt
alles wat in dit soort verhalen nogal eens storend is.
Als onze lezers deze regels onder ogen krijgen is het
1 October, Mariamaand. Het is een gelukkige gedachte
geweest van *Ivo van Dinther, o.carm.* een mariaal werk-
boek samen te stellen, een echt gezinsboek, dat geheel
gewijd is aan O. L. Vrouw. Bij al haar feesten door
het jaar staat een beknopte uitleg, een gedicht, een ver-
haal of een spel. Voor verenigingen, voor het huisgezin,
maar ook voor de oudere jeugd een bron, waaruit rijk
geput kan worden om een Maria-avond te vieren. Tevens
een mooi leesboek.

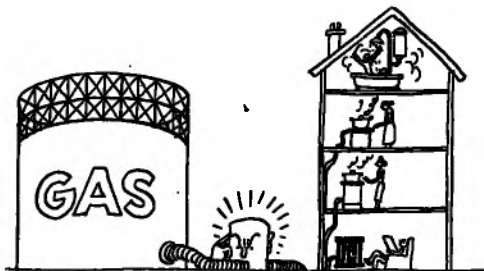
Freddy Hagers laat in *Meisjes in een malle molen* een
jolic vijftal een molen huren en inrichten als vacantie-
verblijf. Zeer zeker frisse lectuur. Bovendien wordt nog
op ongezochte wijze hulp verleend aan mensen die hulp
behoeven en het heeft daardoor een positief goede
strekking.

In het derde deel van de Jörn Havbo-serie, nl. *Jörn Havbo*
bij de smokkelaars, door *Börge Mikkelsen*, monstert Jörn
met zijn vriend op een plezierjacht, dat vanuit New York
tochten zal maken. Later blijkt, dat het een schip is voor
dranksmokkel; zij kunnen niet meer terug en beleven de
nodige avonturen met de kustpolitie. Hun tweede reis
maken ze op een luxe-schip; hier raken ze gewikkeld
in een avontuur tegen gangsters die een beroemd schilderij
gestolen hebben. Instructief en spannend, al be-
treuren we een enkele voor katholieken onsympathieke
uitlating, zoals op blz. 111 en 112.

Er zijn ook weer twee nieuwe deeltjes in de A.T.-reeks:
nr. 17, *De schatgravers van Troje*, door *C. W. Ceram*,
verhaalt de verbazingwekkende opkomst en prestaties van
Heinrich Schliemann als archaeoloog. Na op uiterst ge-
lukkige en sluwe wijze een fortuin te hebben verzameld,
werpt hij zich op deze wetenschappelijke hobby van zijn
kinderjaren. Ook hierin is het geluk met hem, al heeft
de officiële wetenschap vele van zijn conclusies gerec-
tificieerd. Een bijzonder boekje, geen eigenlijke jeugd-
lectuur, wel interessant en nuttig voor gymnasiasten.

En als nr. 18 verscheen *Geblokkeerd in de bergen*, door
Ab Visser. Een jonge Nederlander maakt een autotocht
met enige Franse heren door het Midden-Atlasgebergte.
Door een orkaan worden zij tijdelijk van de beschaafde
wereld geïsoleerd. Het brengt kennis bij van volk en
natuur in Noord-Afrika. Als verhaal niet zo geweldig.
Met bijzonder veel genoegen noemen wij een prachtig
boek over „chemische techniek voor iedereen”, nl. *Gij*
en de industrie, door *Dr. Ir. W. M. M. Pilaar*, een boek
dat we iedereen kunnen aanbevelen en waaruit in deze
kroniek een illustratie is opgenomen. Na een bezoek

aan de gasfabriek gaan we de hoogovens bezichtigen.
We raken vertrouwd met zwavelzuur „de sleutel der
chemische industrie” en phosphor- en salpeterzuur; we

lezen over kali- en superphosfaatfabricage als rijke
kunstmesten; we worden ingelicht over glasblazen en
glassoorten; een hoofdstuk wordt gewijd aan de kera-
mische industrie en een aan cement; keukenzout en bleek-
middelen krijgen een beurt; en dan niet te vergeten aard-
olie „het levenselixir der techniek” en vijf soorten ben-
zine; alcohol, zeep, dynamiet, kleding uit hout, synthe-
tische rubber en plastics — over al deze onderwerpen
kunt u meepraten als u dit kostelijke boek gelezen hebt.
En interessant geschreven! Het boeit van begin tot einde.
Rake, grappige tekeningen (168 in getal) en 16 platen,
een literatuurlijstje en een zaakregister verhogen de
waarde van dit boek.

We zullen onze kroniek besluiten met twee boeken voor
oudere meisjes. *Foka van Loon* schreef *Een roos ontfuikt*.
Terechtgekomen op kamers bij de goedhartige, onkerke-
lijke Zuidema's oefent de protestantse Mimi Goolenga
door haar godsdienstig leven ongedwongen een aposto-
laat uit. De dochter Hanske verlooft zich met Mimi's
broer Joost. Zodra ze echter inziet, dat voor de opvoeding
der kinderen gelijkheid in levensbeschouwing der ouders
vereist is, verbreekt zij deze verloving. Schuchter, als
het openbloeien van een roos, ontfuikt in haar het geloof.
Dat vervult Joost met gelukkige verwachting voor de
toekomst. Een vlot geschreven romannetje, dat wat goeds
wil brengen.

En als laatste *Korenbloem*, door *Francine Onstein*. Grit
Waldorp, een lastig nummertje op de H.B.S. en thuis,
blijkt toch een heel gevoelig hart te hebben en lijdt erg,
als haar aanbieder haar korenbloemen zendt, wat volgens
„de taal der bloemen” een discrete disqualificatie bete-
kent. Gelukkig sprak Jim niet zo bloemrijk! Alles komt
tenslotte terecht, met medeweten van papa. Gezonde
karakters, geen onnodige flirterijen. Echt zo'n ongecom-
pliceerd bakvisboek.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur
zijn enkele boeken, die in de Kroniek geen plaats meer
konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of
met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit
laatste geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(Volgnummer)

- van Arnhem*, Truus 913
Het huisje aan de zandweg. Geill. — Utrecht, St Gre-
gorius huis, geb. f 5,90 IV-V, M, †
Been, Joh. H. 914
Paddeltje. De scheepsjongen van Michiel de Ruyter.
Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,65, geb. f 3,90
VIa, J, (P)
De 12e druk Een boek dat geen aanbeveling meer nodig
heeft.
Beke, Carel 915
Twee vreemde zwervers. Geill. — Den Bosch, Malmberg,
geb. f 3,50 V, J
Bleeker, H. 916
Peerke Pot. Geill. — A'dam, H. Meulenhoff, f 1,15,
geb. f 1,95 VIc

- Boyton, Neil, S.J.* 917
Het mysterie van Sint-Regis Hall — A'dam, Brugge, Desclée de Brouwer, f 2,90 VIa, †
de Brebis, Laurence 918
De geheime grot. Geill. — Dokkum, Schaafsma & Brouwer, geb. f 2,90 VIb
de Brebis, Laurence 919
De verborgen schat. Geill. — Dokkum, Schaafsma & Brouwer, geb. f 2,90 VIb
Ceram 920
De schatgravers van Troje. Geill. — A'dam; Antwerpen, Wereldbibliotheek, f 0,50 V
Dick, Phiny (921)
Van Pom, Verk en Fop. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,50 VIc
(van Dinther, Ivo, o.carm.) 922
Mater Amabilis. Een mariaal werkboek. Geill. — Sittard, Albert's Drukkerijen, f 2,95 V, †
van den Dungen, Frans 923
De zoon van Kleine Storm. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 3,50 V, J
Graafland, B. 924
Fokker. Zijn leven en carrière. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,90 VIa, J
Hagers, Freddy 925
Metsjes in een mallemolen. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 3,—, geb. f 3,90 V, M
Hildebrand, A. D. 926
De familie Spits in het boerenland. Geill. — A'dam, H. Meulenhoff, f 1,15, geb. f 1,95 VIc
Hildebrand, A. D. 927
Swen-Olaf kan alles. Een verhaal over IJsland. Geill. — A'dam, H. Meulenhoff, f 1,15, geb. f 1,90 VIb
Huisinga-Scaf, L. (928)
Rob van Olden. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 2,75 VIb, M
Janse, W. G. 929
Het is feest vandaag. Canons en liedjes voor tal van feesten, voor zang en piano in eenvoudige zetting. Geill. — Utrecht, Canteleer, f 1,95 VIb-c^{oo}, †
de Jong, André 930
Pietertje Zwing. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 2,80, geb. f 3,95 VIa, J
Lennart, Clare 931
Prinsesje Mimosa. Geill. — Utrecht, A. W. Bruna, f 1,50, geb. f 2,50 VIb-c
van Loon, Foka 932
Een roos ontluikt — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, geb. f 3,90 IV-V, M, (P)
Lynch, Hans 933
In de schemering der oerwouden. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 3,50 VIa, J
de Man, Annie 934
Jannie's vrolijke zwemclub. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 2,—, geb. f 2,90 VIb, M
Mikkelsen, Börge 935
Jörn Havbo bij de smokkelaars. Geill. — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij., geb. f 3,90 V, J
Mijling, Mien 936
Van een vagebond en zijn zeven kleinkinderen. De geschiedenis van een kunstenaarsgezin. Geill. — Tilburg, Nederlands Boekhuis; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, f 4,40, geb. f 5,90, luxe editie: f 5,40, geb. f 6,90 V, †
Naerebout, G. J. Frans 937
Het zeegat uit. Geill. — Barendrecht, Fa. A. Hooimeyer & Zonen, geb. f 2,50 VIa
Nowee, J. 938
De bende van de blauwe bergen. Geill. — Den Bosch, Malmberg, geb. f 3,50 VIa, J, †
Onstein, Francine 939
Korenbloemen. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 3,25 IV-V, M
Peters, Cesare 940
Harlekijntje. Deel 1 en 2. Geill. — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis, f 0,50 VIc
Pilaar, W. M. M., Dr Ir 941
Gij en de industrie. Chemische techniek voor iedereen. Geill. — A'dam, Scheltema & Holkema, geb. f 8,75 V
van Royen, Renny 942
In het hol van Marinus Mol. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 1,—, geb. f 1,50 VIc
Schillings, J. 943
Onder bloedvlag en tomahawk. Geill. — Tilburg, Nederlands Boekhuis; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, f 4,40, geb. f 5,90, luxe editie: f 5,40, geb. f 6,90 VIa, J
Spierings, Kees 944
Storm over Grand Cirque. Geill. — Den Bosch, Malmberg, geb. f 3,50 VIa-b, †
Spoorenberg, A. 945
Met Aalt Dulk op avontuur. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 2,40, geb. f 3,25 VIa, J
Strategier, H. 946
Mijn liefste liedjes. De beste oude kinderrimpjes voor zang en piano in eenvoudige zetting. Geill. — Utrecht, Canteleer, f 1,95 VIb
Visser, Ab 947
Geblokkeerd in de bergen. Geill. — A'dam; Antwerpen, Wereldbibliotheek, f 0,50 V, J
Vos, Toby 948
Wat zal ik nu eens doen? Een bont boek om te knutselen en zelf spelen te maken, te goochelen, toneel te spelen, spelletjes te doen en te puzzelen. Geill. — Utrecht, Canteleer, geb. f 6,90 VI
de Water, H. J. 949
Amundsen. Een leven in het poolijs. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,90 VIa, J
de Wingerd, Wil 950
Muzetta, de brutale muis. Geill. — A'dam, H. Meulenhoff, f 1,15, geb. f 1,95 VIc
Wolfenbittel-van Rooyen, H. 951
Ilja de kleine ganzenridder. De kleinzoon van de keizer. Geill. — Utrecht, De Fontein, geb. f 4,90 VIa-b
XX 952
Mijn liefste vertelselboek. Verhaaltjes, versjes en voordrachtjes. Geill. — Utrecht, Canteleer, geb. f 6,90 VIb-c
Zwart, P. J. S. 953
Pieterjan op het eiland. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,95 VIb, J

VOOR JEUGDLECTUUR

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, BEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Kroniek van Jeugdlectuur

We zullen in deze kroniek een 35-tal jeugdboeken bespreken. Dat wij bij die bespreking vaak met een enkele typering moeten volstaan, zal iedereen duidelijk zijn.

Voor de kleuters ontvingen we twee zeer verdienstelijke boekjes van A. C. Groothoff, nl. *Kleuters zingen en spelen* en *Kleuters kijken en luisteren*. Het eerste is een rijke verzameling prettige speelliedjes met aanwijzingen, oude vertrouwde en nieuwe. Dan volgt een serie gezelschapsspelletjes en enkele zeer eenvoudige behendigheids-spelletjes. Het tweede brengt weer enige liedjes „met vertoning“, waarbij het aandeel van de leidster echter groter is dan bij de speelliedjes van het eerste deel. Poppenkast en schimmenspel krijgen bijzondere aandacht. Hier wordt dikwijls meer aanwijzing gegeven dan uitwerking. Deze boekjes zullen goede diensten bewijzen aan ieder die de kleuters eens echt gezellig bezig wil houden en doen zijn.

Het feest van de Woudkoningin, door P. H. Fruithof, is een aardig sprookje. In het bos zal onder de dieren een groot feest gehouden worden. De uil organiseert dat feest. Allerlei gebeurtenissen, aan het feest voorafgaand, houden de spanning er in of het een werkelijk feest of een drama gaat worden. Dank zij kabouter Prikkebaard slaagt het feest reusachtig.

De prins en de wiewaal, door Heiman, behandelt het bekende thema van een koning die uit jaloezie zijn pasgeboren zoonje wil doden. Het kindje wordt door een dienaar meegenomen en opgevoed ver van het paleis te midden van eenvoudige mensen. Ons geitenhoedertje wordt dan door een wiewaal het bos in gelokt. Deze vertelt hem dat hij eens koning worden zal. Siegmund doorstaat alles en komt ten slotte bij de koning, die zijn zoon herkent en sterft. Een onderhoudend sprookje.

Een eenvoudig, vriendelijk verhaaltje voor kleine meisjes is *Treesje's verjaardag*, door Nanda. De moeder van Treesje is erg arm en zij moet hard werken, want het schip van Treesje's vader is vergaan en vader zelf is niet meer thuis gekomen. Op Treesje's zevende verjaardag gebeuren nare en prettige dingen, met als climax het bericht dat vader nog in leven is.

Zeer geslaagd is *Avonturen in Lutjeputje*, door C. Wilkeshuis. Lutjeputje is het kabouterdorp en de wederwaardigheden van dit dorp en deszelfs bewonertjes worden smakelijk verteld. Bovendien is het boek zo echt vertellend door Piet Broos geïllustreerd. Een fijn lees- en voorleesboekje (de hoofdstukjes vormen bijna elk een afgerond geheeltje).

Geesje van Kromme Krijne — door Cok Grashoff — wordt door de dokter als kind aangenomen. Geesje vrolijk heel het doktershuis op. Met de grote vakantie mag zij naar een vakantiehuis. Daar is ook Ditta, haar boos geworden vriendinnetje en natuurlijk brengt die gemeenschappelijke vakantievreugde de twee tot elkaar. Van vakantie terug wacht Geesje een verrassing: oom dokter gaat trouwen en na de bruiloft zal zij bij de dokter en

zijn vrouw als kind in huis wonen. Geschikte lectuur voor meisjes van de lagere klassen.

Voor die zelfde categorie is *Grote Koos en kleine Koos*, door Riek Goudappel—Bos. Stadsmeisje en dorpsmeisje leren elkanders omgeving nader kennen in dit prettig vertelde verhaal. Grote Koos voelt zich toch wel een beetje kleintjes nu en dan in haar wat stijve Friese opvattingen tegenover het royaal-vrije van kleine Koos met haar vader in shorts.

Een gewoon vakantieboekje met heel veel „praatjes“ is *Een vakantie vol vrolijkheid*, door Miep Kuypers. Vader en moeder Benders hebben heel wat te stellen met hun zesspan. In de vakantie ruilt vader een huus met iemand in Den Haag en nu kunnen ze met z'n allen van zee en strand genieten.

Marga van Renkum vertelt in *Netty van de tuinman* over een dromerig meisje dat vriendschap sluit met het ziekelijk dochtertje van een rijke landheer. Met die vriendschap — door de ouders afgekeurd — is het een wat geheimzinnig gedoe. Al met al toch wel geslaagd.

Verwende Wil uit *Wil Wagenaar op „De Uitkijk“*, door N. Schuttevaer—Velthuis, komt in het drukke doktersgezin om te leren aanpakken. Een half jaar lang deelt zij daar lief en leed, en haar ouders krijgen daarna een lief dochtertje terug. Dat hartje, als talisman, dat door het te omklemmen verheldering van geest geeft en geluk, is wel een tikje ridicuul.

In de A.T.-reeks verscheen als no. 20 *Sal de dichter*, door Jacoba Hazevoet. Dit fijnzinnige bijbelverhaal gaat over niemand minder dan de machtige Koning Salomon. Het beschrijft de ontwikkeling van zijn wijsheid, zijn dichterschap, zijn goedheid. De later als koningin van Saba terugkerende prinses Sula drukt haar hoogste bewondering uit in de boodschap die zij op de dag van haar vertrek Salomon doet toekomen: Koning, Rechter, Bouwkunstenaar (de bouw van de tempel wordt mooi beschreven) maar bovenal een groot Dichter.

Dan is er het boek *De vreemde snoeshaan*, door Piet van As. Die snoeshaan is Flip, een halfbloed, die door zijn handigheid, rapheid en kracht ondanks zijn kleine gestalte al gauw zijn weg vindt. De jongens gaan hem bewonderen. Een aardig boek van zwart en blank. Spannend. Tjerk Veldstra heeft de eerste prijs gekregen door de Jeugdkrant uitgelooft voor het beste opstel, zo vertelt C. J. J. Wiedhaup in *De jonge ridders van de Ronde Tafel*. Die prijs is een vacantiereis naar Engeland. Met zijn vriend beleeft hij veel avonturen en de sage van Koning Arthur werd voor hun aanleiding tot het oprichten van een vriendenkring: de Ronde Tafel. Jammer dat de auteur zich nergens eens boven het neutrale wist te verheffen, we hadden anders beslist een aardig jongensboek gehad.

In *Sonja gaat een andere weg*, door Miep Kuypers, lezen we dat Sonja een moeilijk, verlegen kind is. Na veel ellende op school ontdooit zij een beetje door de vriend-

schap van de vrolijke Marianne en van Didi, die zo lang ziek moet liggen. Maar eindelijk mag zij van de H.B.S. af en naar de huishoudschool. Een goedmoedig verhaal. Vervolgens *Jan Toereloer*, door C. J. de Cover. Een verhaal over een oorlogswaas die opgroeit bij zijn pleegouders smid Ran en diens vrouw. Jan vindt zijn vader terug. Boeiend geschreven en karakters met goede „trekken” en soms fijn gevoel.

De groene armring, door Torry Gredsted, waarin de Engelse overheersing van Brits-Indië een grote rol speelt, is wel door de feiten achterhaald, maar met ademloze spanning zullen de lezers toch de avonturen van Jörn, de Deense jongen, volgen. Jörn vaart als verstekeling op het schip van kapitein Henderson naar Br.-Indië. Daar raakt hij verward in de activiteit van de dragers van de groene armring, die een grote opstand voorbereiden. Jörn wordt ontvoerd, maar weet na veel avonturen beslag te leggen op de papieren van de bendeleider, zodat de opstand onderdrukt wordt. En kapitein Henderson blijkt Jörn's vader te zijn. Een geweldig spannend verhaal.

Hanneke Stuveling tekent in *Anne-Mieke reist naar Londen* een echte robbedoos die niet op haar mondje is gevallen. Een herexamen maakt haar vakantie niet plezieriger, tot vader haar meeneemt naar Londen. Met Claire beleeft ze daar avontuurtjes zoals alleen een meisje als Anne-Mieke beleven kan. Het oppervlakkige verhaal is vlot verteld. Maar of alles wel paedagogisch verantwoord is?

G. J. Panen is de auteur van *Liar, de wilde*. Peter van de boswachter trekt met zijn vader en zijn broer mee op een grote tocht. Hij vindt een wilde hond, Liar, die zich alleen aan Peter hecht. Het is een prachtig dier. Als Peter een paar weken in het ziekenhuis moet worden opgenomen, verwardert Liar, gaat zwerven en wordt de schrik der boeren. Tragisch is het, dat Liar juist door de jagers wordt neergeschoten als Peter hem terugvindt. Behalve dit nogal wrede slot een geslaagd jeugdboek.

Smokkelverhalen zijn tegenwoordig wel zeer in trek en ze dreigen erg gelijkvormig te worden. *Het begon bij paal drie*, door Arie Haaks, is echter een prettig leesbare en goed opgezette geschiedenis. Het ontbreekt niet aan spanning, terwijl van de andere kant onnatuurlijke en onmogelijke situaties zijn vermeden. De twee H.B.S.-ers Bert en Jan hebben door hun hobby's: radio en fotografie hun kerstrapport wel wat verknoeid, maar hun liefhebberijen komen hun goed te pas als ze verwardert raken in een smokkelaffaire. Ze lopen in de val en moeten een reis meemaken naar Noorwegen. En dan komt er marine en politie aan te pas om alles weer in orde te maken. Gezonde spanning.

Als no. 9 van de Kleine Belfortreeks verscheen *De bedolven pyramide*, door L. Vermeiren. Een onmetelijke schat ligt ergens in een bedolven pyramide verborgen. Detective Stele en zijn vriend Bob zijn daarnaar op zoek en worden daarin hevig belemmerd door de Getekende, een Bedoënenhoofdman, die deze schat stal. De Getekende wordt ten slotte overmeesterd in het Koningsgraf. Origineel bij deze verhalen is, dat de lezer als het ware een cursus doorloopt in scherpzinnigheid.

Een lepe volksjongen wordt even plotseling als onverklaarbaar een trouw dienaar van een jeugdig edelman in moeilijkheden, moeilijkheden van financiële, diplomatieke en amoureuze aard. De sluwheid van de dienaar redt zijn heer uit al die gevaren. Beiden raken gelukkig getrouwd. *De listige lakei*, door Holger Rützebeck, speelt in 1728, bij de grote brand van Kopenhagen. Meer romannetje dan jeugdboek.

Arie Taal, enige zoon van een Scheveningse visser, gaat naar de H.B.S., zo vertelt *Maarten Vrolijk* in *De scholiekop*. Met tegenzin begint hij zijn studie en van het begin af staat hij vijandig tegenover zijn medeleerlingen. Uit wraak trekt hij op klompen en in visserstrui naar school. Als hij via een avontuur zijn les gehad heeft, leert hij zijn schoolmakers pas goed kennen en na weinig tijd zijn de denkbeeldige vijanden in echte vrienden ver-

anderd. Een goed jongensboek voor de hoogste klassen van de lagere school.

Voor we naar de volgende leeftijdsgroep overgaan, willen we gaarne de aandacht vestigen op *Twee minuten bovenaards contact*, door Ad. Latus. Voor iedere dag van het jaar geeft deze bundel een lezing van twee minuten over de voornaamste heilige van de dag, of zoals de ondertitel het formuleert: Een verzameling van korte, kernachtige levensschetsen van de dappersten der dapperen die op onze wereld leefden. Een echt goed boek voor de lagere scholen, praktisch ook voor alle jeugdclubs. Bij een nieuwe uitgave mogen enkele fouten verbeterd worden: 15 Augustus Assumptio of Assumpta, maar niet Assumptia; op 16 Oct. wordt de volkshellige Gerardus Majella alleen in een noot vermeld en Gallus besproken; in de lijst van degenen, wier proces aanhangig is, wordt Petrus Donders (in deze Tilburgse uitgave nog wel!) vergeten; Moeder Placida Viel heeft al de eer der altaren; Thihamer is de voornaam van Mgr. Toth; Margaretha Sinclair staat op 29 Februari al beschreven, alsof haar proces voltooid was; evenzo Matt. Talbot op 7 Juni, enz. Dergelijke onjuistheden vragen om correctie bij een tweede druk. Zij mogen niemand er van af houden zich dit rijke en prachtige boek aan te schaffen. Van harte aanbevolen!

Deze illustratie is ontleend aan „Sal de dichter”, in deze Kroniek besproken.

Vervolgens bespreken we een viertal niet-specifieke jeugdboeken die in deze kroniek een plaats verdienen. Allereerst *Grand Prix*, door Jan Apetz. Onder de grote autoraces nemen die om de Grote Prijs van Europa een zeer belangrijke plaats in. In dit vlot geschreven boek, dat met een groot aantal foto's is verlicht, beschrijft de auteur de auto-rensport van haar geboorte in 1906 tot de grote prijs van Nederland op het Zandvoortse circuit in 1950. De lezer maakt niet alleen kennis met de banen en de technische ontwikkeling der auto-merken, maar ook met de grote coureurs van verleden en heden. Jan Apetz heeft de auto-literatuur met een bijzonder goed werkje verrijkt.

Voor de voetballers is er het boek van *Martin W. Duyzings: Faas Wilkes*. Een voetbalcarrière. Voor de helft is het de geschiedenis van de wedstrijden van het Nederlands elftal, waarin Wilkes meespeelde; anderdeels bevat het diens overgang naar de Milanese club „Internazionale”, de rol die hij daarin tot nu vervulde en de

oorzaak van zijn populariteit in Italië. Aan het slot kapittelt de auteur de K.N.V.B. De schrijver stelt geen hoge eisen aan zijn lezers. Voor sportliefhebbers een vlot en boeiend geschreven verhaal.

En dan *Roekeloze vaart*, door *John Caldwell*. Kort na de oorlog besloot de schrijver, ondanks een volkomen gemis aan zeil- en navigatiekennis, alleen in een kottor van Panama naar Australië te zeilen. Onbevungen verhaalt hij de geschiedenis van deze tocht, de blunders die hij maakte, zijn gevechten met de haaien, zijn geworstel met de stormen, zijn wanhopige strijd tegen honger en dorst. Een boek, dat allen zal boeien, die nog iets van de avontuurlijke geest onzer voorvaderen geërfd hebben. Een prachtig boek over uitvindingen, ontdekkingen en ondernemingsgeest schreef *Leonard de Vries*, nl. *Het electron omspande de wereld*. Bekende figuren zoals Lorentz, Edison, Marconi en Philips worden hier belicht, maar wat de auteur het meest heeft doen uitkomen is de energie, de moed en het doorzettingsvermogen, door deze mannen aan den dag gelegd om onze moderne wereld de techniek te geven die we nu bezitten. De oprichting en ontwikkeling van de Philips-fabrieken wordt mooi beschreven. Een zeer leerzaam en interessant boek.

Bij deze speciale groep boeken kunnen we wel laten aansluiten *Het grote alfabet*. Geïllustreerde Encyclopaedie voor de jeugd, door *Jan van Marwijk*. Dit boek draagt zijn titel met recht, want het is een opvoedkundig naslawerk, door inhoud en verteltrant afgestemd op de jeugdige studerenden. De 2000 trefwoorden laten wel onderwerpen onbesproken, maar de keuze is met zorg verricht. Illustratiemateriaal is overvloedig aanwezig en opvoedkundig alleszins verantwoord. Nederlandse en eigentijdse onderwerpen zijn rijkelijk behandeld. Voor onderwerpen, de katholieke Kerk betreffende, werd medewerking verleend door een katholiek priester. Een prettig leesbare inleiding geeft een nuttige gebruiksaanwijzing van dit en dergelijke boeken. Ook volwassenen voor wie grotere werken onbereikbaar zijn, kunnen dit boek met vrucht ter hand nemen.

En dan gaan we weer naar de echte jeugdlectuur. *Meneer „de hond van Haldrie”*, door *Chr. A. Meijer*, is een spannende detective-story met een licht liefdesgeschiedenisje gecombineerd. Harry de Winter, geslaagd voor eindexamen H.B.S., gaat op reis naar Noorwegen en maakt aan boord kennis met een Amsterdamse matroos. Ook reist een groothandelaar mee met zijn aardige dochter. Harry's scherpe opmerkingsgave en de uitgifte van valse bankbiljetten zijn oorzaak, dat Harry een tweede reis naar Noorwegen maakt als assistent van inspecteur Ankersmit. Ondanks de trucs van de bende-leider onmaskert het tweetal het gehele complot. Toch verovert Harry daarbij nog de aardige Trixy en wordt een man in bonis. Spannende lectuur.

Zuster Agnes, door *Anna Hers*, ziet haar ideaal verwezenlijkt als ze in „Bethanië” tot verpleegster mag worden opgeleid. Ze valt daar op door gedrag en tact; daardoor wordt zij door chirurg Rams uitgekozen om zijn zoon Hektor te verplegen, die dodelijk gewond uit de oorlog van '40 kwam. Dan komt in Agnes' leven een schone liefde voor Hektor en zij trouwen. Drie weken later sterft hij.

Netti Koen—Conrad schreef *Marja houdt de zonkant*. Het leven van Marja na de dood van moeder is niet gemakkelijk. In de huishouding en in de kinderverzorging mislukken haar pogingen. Maar haar zonnig humeur helpt haar door die teleurstellingen heen. Zij vindt een toekomst als stewardess. Marja vindt haar grote bestemming als de stoere Fries Sjoerd in haar leven komt. Een optimistisch boek, maar wel erg leeg. Te veel bakvislectuur in de vrij onaangename zin van het woord, nl. met te weinig diepgang.

Zonder veel diepgang is ook *Carla's moeilijke keus*, door *Hanneke Stuvelling*. Carla, eerst in dienst bij de V.V.V. van haar eiland, later studente in de biologie te Leiden, moet kiezen tussen verschillende begerenswaardig lijkende partners. Zij kiest, na verschillende misslagen, verstandig

en het geluk wenkt aan het einde van de studententijd. Op zich wel een aardig boek met liefde voor onze kustfauna geschreven.

Het geitenweijtje, door *Emmy Belinfante—Belinfante*, is de meer originele dan fijne naam, waarmee de directeur van een dagbad de typekamer aanduidt. Ans Terhoeven, die betere dagen gekend heeft, vervult de hoofdrol. Haar verlovning met de jonge chef der administratie opent ten slotte een nieuw vershiet. Het boek beoogt ontspanning en amusement, geen vorming. De collega's praten wel wat geforceerd-vlot en zijn zonder uitzondering zo ad rem, dat het vermoeiend wordt. Veel inzicht in het kantoorleven zullen de bakvissen er niet uit opdoen, maar zij zullen van het boek genieten als onderhoudende ontspanningslectuur.

Hetzelfde geldt voor *Storm om Fanny's kostschoolroman*, door *Hans Borrebach*. Een clubje meisjes van een heel deftige kostschool verzinnen „geweldige” dingen om een verarmd vriendinnetje in de gelegenheid te stellen, haar studie te voltooien. Een poseert als pin-up girl, een ander geeft dansles aan jonge gentlemen, een derde schrijft een roman: „Fanny's kostschoolroman”. Het is allemaal nogal onwaarschijnlijk en oppervlakkig, maar wel vlot en onderhoudend beschreven.

Achter de vreemde titel *Een nazaat van Marijke Meul* door *N. Meyboom—Veltman*, gaat een aardige probleemroman voor oudere meisjes schuil. Bij de geboorte van een nakomertje sterft de moeder van Marie-Louise, en deze neemt het bestier der doktershuishouding op haar 18-jarige schouders. Een jonge geschiedenisleraar, Theo, wordt verliefd op haar. Hij heeft een voorliefde voor de figuur van Marie-Louise van Hessen (Marijke-Meu), de jonge weduwe van Jan Willem Friso. Onze Marie-Louise wil hem 5 jaar laten wachten, opdat zij voor de baby kan zorgen. Dit geeft verwijdering en botsingen, die nog voortduren nadat haar vader hertrouwd is met Theo's moeder. Ten slotte, nadat de schrijfster, ter wille van een doorgevoerde Friso-symboliek, Theo door Marie-Louise laat redden van de verdrinkingsdood, vinden zij elkaar. Het boek is goed en verzorgd geschreven en heeft verscheidene paedagogisch-waardevolle trekjes.

En we sluiten deze kroniek met *De moeilijke vlucht*, door *Mr. Jan Kruysman*. Deze auteur durft de realiteit in alle volheid aan. Dit brengt direct reserve mee voor minder „ingewijde” lezers, voor wie zijn boeken maar al te gauw sensatie-prikkellelectuur zouden kunnen worden. Ook dit boek geeft op blz. 7, 65, 94 en 95 opmerkingen die we de jongere lui liever onthouden, terwijl ouderen er een weldadige invloed van kunnen ondergaan: de zaken worden eens pal op de man af gezegd. Ted Nijhuis wil uitbreken uit het grauwe milieu van de arbeidersmassa... maar is die vlucht niet een verloren gaan in een nieuwe grauwe kudde? Dan opent Christus hem de ogen: hier om hem heen ligt een arbeidsveld. Hij kan de reinheid van een belaagde kameraad beveiligen, zoekers bijstaan. Naast Ted wordt de grootvader prachtig getekend met zijn rijke levenservaring, Joke de busconductrice en vele bijfiguren. Voor oudere kajotters een hard, maar diep boek. Aanbevolen!

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de Kroniek geen plaats meer konden vinden, ingelast met een kort onderschrift, of met eenvoudige vermelding van de qualificatie. In dit laatste geval staat het volgnummer tussen haakjes.

(volgnummer)

Apetz, Jan 954
Grand Prix. Geill. — A'dam, Holdert & Co., f 3,90 V
van As, Piet 955
De vreemde snoeshaan — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,90 VIa-b, J
Belinfante-Belinfante, Emmy 956
Het geitenweijtje. Geill. — Hoorn, West-Friesland, f 3,25, geb. f 4,50 IV-V, M

Borrebach, Hans 957
Storm om Fanny's kostschoolroman. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,90 IV-V, M
Caldwell, John 958
Roekeloze vaart. Alleen in een zeilboot over de grote Oceaan. Geill. — A'dam, Scheltens & Giltay, geb. f 7,50 V
de Corver, C. J. 959
Jan Toereloer. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,90 VIa-b, J
Duyzings, Martin W. 960
Faas Wilkes. Een voetbalcarrière. Geill. — Baarn, De Boekerij, geb. f 4,90 V
Fruithof, P. H. 961
Het feest van de woudkoningin. Geill. — Oud-Turnhout, Kempische Boekhandel, f 1,60, geb. f 2,90 VIc
Goudappel—Bos, Riek 962
Grote Koos en kleine Koos. Geill. — Haarlem, Boom—Ruygrok, geb. f 3,50 VIb-c, M
Grashoff, Cok 963
Geesje van Kromme Krijne. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb-c, M
Gredsted, Torry 964
De groene armring. Hoera Koera. Geill. — Hoorn, West-Friesland, f 2,65, geb. f 3,90 VIa, J
(Groothoff, A. C.) 965
Kleuters kijken en luisteren. Feestjes, poppenkast, schimmenspel enz. Geill. — Den Haag, W. P. van Stockum, f 2,75 VIc
(Groothoff, A. C.) 966
Kleuters zingen en spelen. Liedjes en spelletjes. Geill. — Den Haag, W. P. van Stockum, f 2,75 VIc
Haaks, Arie 967
Het begon bij paal drie. Geill. — Meppel, Stenvert, geb. f 4,90 VIa, J
Hazevoet, Jacoba 968
Sal de dichter. Geill. — A'dam; Antwerpen, Wereldbibliotheek, f 0,50 VIa-b
Heiman 969
De prins en de wiewaal. Geill. — Oud-Turnhout, Kempische Boekhandel, f 1,60 VIc
Hers, Anna 970
Zuster Agnes — A'dam Van Holkema & Warendorf, f 3,50, geb. f 4,90 IV-V, (P), M
van Hichtum, N. (971)
Stip-Su. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 1,60, geb. f 2,50 VIb
Koen—Conrad, Netty 972
Marja houdt de zonkant. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,50 IV-V, M
Kruysman, Jan, Mr 973
De moeilijke vlucht — Utrecht, De Fontein geb. f 6,90 IV, †
Kuijpers, Miep 974
Sonja gaat een andere weg. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIa-b, M
Kuijpers, Miep 975
Een vacantie vol vrolijkheid. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb, J
Lafus, Ad. 976
Twee minuten bovenaards contact. Een verzameling van korte, kernachtige levensschetsen van de dappersten der dapperen die op onze wereld leefden — Tilburg, P. J. Menne, f 6,90, geb. f 9,75 V-VIa, †
van Marwijk, Jan 977
Het grote alfabet. Geïllustreerde Encyclopaedie voor de Jeugd. Geill. — Utrecht, W. de Haan, geb. f 6,90 IV-V en V, JM
Mendels, Dora (978)
En..... 't is echt gebeurd. Geill. — A'dam, J. J. Kuurstra, f 1,—, geb. f 1,60 VIc
Mendels, Dora (979)
Vertellingen uit sprookjesland. Geill. — A'dam, J. J. Kuurstra, f 1,—, geb. f 1,60 VIb-c
Meyboom—Veltman, N. 980
Een nazaat van Marijke Meuf — A'dam, Van Holkema

& Warendorf, geb. f 4,90 IV, M
Mejer, Chr. A. 981
Meneer „de hond van Halderie“. Geill. — Haarlem, Boom—Ruygrok, geb. f 4,90 V, JM
Nanda 982
Treesje's verjaardag. Geill. — Haarlem; Antwerpen, De Sleutel, geb. f 2,50 VIc, M, †
Panen, G. J. 983
Liar, de wilde. Geill. — Haarlem; Antwerpen, De Sleutel, geb. f 4,25 VI, †
Pétillon, Willy (984)
Durf het aan! Geill. — Hoorn, West-Friesland, f 3,25, geb. f 4,50 IV-V, M
van Renkom, Marga 985
Netty van de tuinman. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb, M
Rützebeck, Holger 986
De listige lakei. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 3,25 VIa°, J
Schuttevaer—Velthuis, N. 987
Wil Wagenaar op „de uitkijk“. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIb, M
Stuveling, Hanneke 988
Anne-Mieke reist naar Londen — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,50 VIa°, M
Stuveling, Hanneke 989
Carla's moeilijke keus. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 4,90 IV-V, M
Vermeiren, L. 990
De bedolven pyramide. Geill. — Lier, J. van In, 30 fr. VIa, J
de Vries, Leonard 991
Het electron omspande de wereld. Een boek van uitvindingen, ontdekkingen en ondernemingsgeest. Geill. — A'dam, De Bezige Bij, geb. f 3,90 V
Vrolijk, Maarten 992
De Schollekop. Geill. — Hoorn, West-Friesland, geb. f 2,90 VIa, J
Wiedhaup, C. J. J. 993
De jonge ridders van de ronde tafel. Geill. Haarlem, Boom Ruygrok, geb. f 4,90 VIa-b, J
Wilkeshuis, C. 994
Avonturen in Lutjeputje. Geill. — Lochem, De Tijdstroom, geb. f 3,50 VIc
Winkler—Vonk, Annie (995)
Een vreemde reis. Geill. — A'dam, J. J. Kuurstra, f 1,—, geb. f 1,60 VIb-c
de Zeeuw J. Gzn., P. (996)
Reinaart de Vos. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, geb. f 1,95 VIa
Zischka, Anton 997
Ontwakend Azië. Plannen en mogelijkheden van de neutrale helft der mensheid. Geill. — Tilburg, Nederland's Boekhuis, geb. f 11,50 IV-V
 Heel wat wonderlijke gebeurtenissen, boeiend feitenmateriaal en weinig bekende details over dit aan alle hoeken in brand staande werelddeel. Een goudmijn voor aardrijkskunde-onderwijs of -studie en aanbevolen voor de leerlingen-bibliotheek.

Post Scripta

- We maken zeer in 't kort onze lezers attent op:
- 1e. het congres *Boek en Jeugd*, dat op 2 en 3 Nov. in Den Haag gehouden wordt;
  - 2e. op de nieuwe Jeugdlektuurlijst 1951-1952;
  - 3e. op *De reizende Jeugdboeken-Tentoonstelling* op initiatief van Idil tot stand gekomen, welke expositie na 15 November a.s. op reis gaat, omringd door de goede zorgen van de Katholieke Keurraad. Behalve een levend bewijs van de vruchtdragende samenwerking tussen Keurraad en Idil, is deze actie vooral een zeer belangrijke propaganda voor het goede jeugdboek.
 Publicatie 175 van de Keurraad late men niet ongelezen, noch onbeantwoord.

IDIL Gids

VOOR JEUGDLECTUUR

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, EEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL
GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

„De bekroning van een levenstaak van Cor Bruijn“

Met deze woorden introduceert de uitgever Cor Bruijn's nieuwe boek *De zwerftocht van EggeJan Korse*. Omdat we de overtuiging hebben, dat dit grote boek van 416

blz. een bijzondere prestatie is, plaatsen wij het hier „op de kandelaar“ alvorens aan onze maandelijks kroniek te beginnen.

De op 17 Mei 1883 te Wormerveer geboren schrijver heeft in onze letteren al een indrukwekkende staat van

dienst: al drie dozijn werken zijn van hem verschenen, romans, novellen, toneelstukken, jeugdboeken. In *Wormcrugt met suycker* schrijft D. L. Daalder van hem: „Onder zijn kinderboeken zijn er, die met geen andere zijn te vergelijken — er is nergens een spoor te bekennen van opzettelijke paedagogiek, maar ze worden gedragen door een geest, die tot goedheid en zuiverheid dwingt. Om hun litteraire kwaliteiten, hun verfijnde psychologische analyse en hun opvoedende kracht — de combinatie, die als nadrukkelijke voorwaarde voor een goed kinderboek moet worden gesteld — dienen ze binnen het bereik van ieder kind te zijn.“ (blz. 136). Aan deze lof hebben wij herhaaldelijk gedacht, toen we het nieuwe boek van de thans bijna 70-jarige schepper van *Keltetje* lasen. Cor Bruijn is een gaaf en onkreukbaar auteur, vervuld van liefde voor zijn land, bezield door liefde voor Neerlands jeugd. Die liefde blijkt op iedere bladzij van dit grote verhaal in 28 hoofdstukken — afrondingen ter vergemakkelijking van het voorlezen — waarin hij de 15-jarige ouderloze EggeJan laat weglopen van de boerderij „De Schans“ in de Zaanstreek, waar hij met zijn grootouders woont. Zijn zwerftocht-uit-ontevredenheid, onder vaderlijke bevoogding van de oude zwerwer Jan Kom-an, voert hem door ons hele land en brengt hem in contact met het karakteristieke van iedere provincie en van menige streek en industrie. Een brok vertellende aardrijkskunde dus. Folklore en sagen vinden in Cor Bruijn een verdienstelijk begriper en verteller. Ook de liefde voor de natuur wordt als wezensbestanddeel in het verhaal opgenomen. Na maanden van zwerven en moeilijkheden met zichzelf vindt EggeJan niet alleen zijn bestemming, maar ook zijn verloren gewaande vader. Het boek is in diep-christelijke en irenische geest geschreven. Als we enige tekorten zouden moeten vermelden, zouden we wijzen op het mislukte hoofdstuk XVI, op de Gijpje (het roodborstje)- en de Slim (de hond)-passages die voor een bepaalde leeftijd weinig overtuigend zijn en op het wel erg veel levenswijsheid venten en deus-ex-machina-achtige optreden van Jan Kom-an. Maar dit neemt niet weg, dat we de auteur zeer dankbaar zijn voor dit mooie boek, dat niet alleen boeiende ontspanning geeft doch ook waardevol is uit opvoedkundig en instructief oogpunt. Zulke boeken verschijnen er niet veel en verdienen alle aanbeveling. Ook ouderen zullen er door geboeid worden.

Kroniek van Jeugdlectuur

We beginnen onze jeugdboekenkroniek met *Bijbel voor de kleintjes*: 43 bijbellesjes, elk bestaande uit een gekleurde tekening van een halve bladzij en een halve bladzij tekst, geheel aangepast aan het begripsvermogen van de kleintjes. De tekeningen zijn die van de vorige eeuw in de „goede oude trant“, bij uitstek voor kinderen geschikt. De vertrouwde naam van de uitgever C. L. van Langenhuysen verhoogt nog het oerdegelijke cachet van dit boekje. Zeer aanbevolen.
Naar inhoud en uitvoering verdienen de 4 leesboekjes

voor het tweede leerjaar van R.K. scholen *Van Riet en Piet*, door P. J. W. van Adrichem, met recht het epitheton voortreffelijk. De schrijver geeft een doorlopende familie-geschiedenis. Na de meer algemene kennismaking in dl. I, komt in II spel, Meimaand en het nieuwe broertje aan de beurt; III behandelt vooral St. Nicolaas, Kerstmis en Driekoningen; IV geeft o.a. „Mis spelen“ en een leuk uitgewerkt Jan Klaassenspel. Het tekenwerk in zwart en groen verdient alle lof.
Na het grote succes van *Het Grote Voorleesboek* ver-

scheen in schitterende uitgave *Het Nieuwe Voorleesboek*, door W. G. v. d. Hulst. Een ware schatkamer van 59 kinderverhalen, stuk voor stuk juweeltjes van vertelkunst. W. G. v. d. Hulst is een charmant verteller, een kunstenaar. De schrijver kiest zijn stof voor het merendeel uit het kinderleven en de verhalen hebben een zeer prettige afwisseling in verteltrant. Ook de illustraties zijn prachtig. Een boek dat werkelijk een aanwinst mag heten. Vele verhalen hebben ook een paedagogische inslag en de godsdienst vormt dikwijls de goede achtergrond waartegen het verhaal speelt. Schrijver, illustrator en uitgever komt alle lof toe.

In de serie „Kleine boeken van grote heiligen” verscheen als 15de deeltje *Heiligen trotseren zeeën en rivieren*, door Piet Broos. In deze 4 legenden wordt verteld, hoe de herdersknaap Bénézet (Benedictus) een brug bouwde over de Rhône, hoe Antonius zijn beeld beschermt tegen zeerovers, een episode uit het leven van Sint Willebrord en hoe Gods voorzienigheid een klooster uit de nood redt. De sprekende illustraties verhogen de aantrekkelijkheid van dit boekje. — En in de serie „Ons volk in leven en streven” kwam als 15de deeltje uit *Een reis voor de compagnie*, door Alphons Timmermans. Op levendige wijze schildert de auteur de tocht van Willem Ijsbrantsz Bontekoe naar Indonesië. Door dit sprankelende relaas leert de jeugd, dat zo'n zeereis moeilijk en gevaarlijk was (storm, windstilte, ontploffing, desertie, scheurbuk). En ook wat er kwam kijken, eer er contact met de inboorlingen kon worden gelegd.

Hoewel uitstekend van stijl en inhoud achten wij het boekje *De gestolen schat*, door N. Zwijnenburg, te specifiek protestants om het aan katholieke kinderen aan te bevelen. Stroper Gerrit steelt „de grote schat” van het vrome vrouwtje Sannemeu, doch dat blijkt... een mooie platenbijbel. Gerrits algehele bekering is het gevolg. — Een boekje dat ook de katholieke jongen wel kan lezen al is de sfeer protestants, is *Jongens bij de Plashoeve*, door G. van Heerde. Drie jongens zijn dikke maatjes met de boer van de Plashoeve. Er komt echter een kink in de kabel. Eindelijk gaat Eddie alles opbiechten en dan wordt de oude vriendschap hersteld. — In 1883 verdronken 83 vissers van twee kleine vissersdorpen in Friesland. Slechts Gerben Bastelaar overleefde de ramp. *Sibe van Aangium* heeft deze historische gebeurtenis uitstekend beschreven in *Der zee ontruikt*. Een mooi verhaal van de zee, in zeer protestantse geest. — Een vertelling vol fantasie over een jongen die niet kan gehoorzamen en de vele moeilijkheden die hij zich daardoor op de hals haalt is *De gestolen appel*, door W. Bassie. De mentaliteit over „schuldbesef” en „verzoening” is echt protestants. — Voor protestantse kinderen valt heel wat opvoedends te putten uit *Een zusje voor drie maanden*, door Wim Broos. Marijke Bergmans krijgt een zusje, een Weens oorlogskindje. Maar Marijke wordt heel jaloers op Hilde. Een jaloerse uitbarsting met tragisch gevolg bewerkt Marijke's bekering. — Een goed verhaal voor de protestantse jeugd is ook *Rondom een busje*, door Joh. Elzen. Govert en Jaap gaan wekelijks rond met het zendingsbusje. Op een rondgang wordt dat busje gestolen. De penningmeesteresse herkend in de dief een afgedwaald schaap en helpt de man weer op de goede weg. — Het boek *Bruno Schinckel*. De zoon van de Delftse martelaar, door J. Smelik, is zo geheel uit protestantse gezichtshoek geschreven, dat het op de katholieke jeugd slechts verwarrend kan werken.

Een krankzinnig geworden ingenieur begaat een fout bij de profnemning met een atoombom. Heel de wereld, uitgezonderd Australië, is daardoor verwoest. Alleen *De Berkenhof* in Vlaanderen bleef staan. De bewoners er van leiden daarna een primitief leven. Tot de piloot van een Australisch vliegtuig hen vindt. Deze boeiende fantasie van M. de Vleeschouwer zal er bij de jeugd ingaan! „Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede”. Zo luidt het motto van het geheel in protestantse geest geschreven *Een vakantie vol belevenissen*, door Corrie de Goede.—Mom. Edith vertelt

het gehele verhaal, dat in een kampeercentrum op de Veluwe speelt. De omgang tussen de jongens en meisjes is wel wat vrij. Daardoorheen het probleem: kinderen van N.S.B.-ers en familie die door N.S.B.-ers omkwam. Tot men leert inzien, dat het kwade alleen te overwinnen is door het goede. De sfeer van het boek zal voor de meisjes van nu misschien niet erg begrijpelijk zijn.

In de serie Oud Goud verscheen *De Christenreis*, door P. de Zeeuw J. Gzn. John Bunyan (1628—1688), Baptist, om zijn geloof in de gevangenis geworpen, schreef deze wereldberoemde reis. Het leven wordt beschreven als een reis, tijdens welke vele moeilijkheden moeten worden overwonnen om de eeuwig zaligheid te bereiken. In deze bewerking van P. de Zeeuw zal ook onze jeugd van de lezing van deze reis veel kunnen opsteken; alhoewel de terminologie niet de onze is.

De *Idyl-Gids* bespreekt wel geen schoolboeken, maar wij menen een uitzondering te mogen maken voor *Europa, ons werelddeel*, door W. W. Reys, met medewerking van C. J. Krocké. Dit schoolboek kan men immers met evenveel recht een leesboek noemen. Op onderhoudende wijze krijgt de jeugd hier onschoolse aardrijkskunde voorgeschoteld: over de Poolgebieden, gebergten, vulkanen en aardbevingen, rivieren, bronnen en grotten, bossen en wilde dieren, en de klimaten. We krijgen iets te horen over Shackleton, Amundsen, Scott, Byrd, Nansen, Balmat en De Saussure; over de Willem Barentsz, plankton, vinvis en potvis; een spannend verhaal van de Titanic, van de bestijging van de Mont Blanc. Zelfs de kranten van Januari 1951 komen er aan te pas om berichten over sneeuwlawines in de Alpen te geven. We lezen van Herculanum en Pompeji, van minerale bronnen en artesische, van druipsteengrotten en bosbranden. Ieder hoofdstuk heeft een serie „opdrachten” die spelenderwijs en illustratief aardrijkskundige en andere kennis bijbrengen. De stijl en de sfeer van het boekje passen volkomen bij het kind.

Gaarne wijzen wij ook op de serie „Badjing Boeken voor de Jeugd”, waarvan wij ontvingen: *De Javaanse Vorstenlanden*, door Th. en A. Pigeaud—van Zijp, een heldere uiteenzetting van zeden, gewoonten en historie van de Vorstenlanden, met kleurige en duidelijk illustratiemateriaal; *Nieuw Zeeland*, door A. W. Foutwiler, geschiedenis, cultuur en geologische gesteldheid van dit gebied. Een boekje dat zeker in onze dagen van emigratie van groot belang is, prettig geschreven en voorzien van instructieve illustraties; en *Begdja het gamelanjongetje*, door Jaap Kunst, een overzicht van het muzikale leven van de Javaan. Voor muzikliefhebbers zeer interessant. We maken kennis met vele Javaanse instrumenten, hun eigen karakter en hun bijzondere betekenis; we zien ook, hoe deze instrumenten met bijna godsdienstige vereering worden omgeven. Tegen het einde van het boekje geeft de auteur zelf zijn poging op om van een beschrijving van de gamelan een jongensbiografie te maken. In dat opzicht hinkt het werkje op twee benen.

De A.T.-reeks brengt een verhaal van Jan Stavast, nl. *Goud in Alaska*. Oel Hustinx, een indiaan, vindt met Jans Jensen goud. Bij hun jacht op de „gele buit” dagen natuurlijk de concurrenten op; deze strijd wordt boeiend beschreven. Jongelui die van zulke romantische goudzoekerslectuur houden, vinden hier een goed vertelde novelle.

Als eerste nummer van de Parelserie verscheen *Moedertje Zorg*, door Anny Hulsmans. Een onschuldig verhaaltje uit een blijkbaar grijs verleden, waarin wol twee kwartjes per drie knot kostte. Rien Meulemans, 16 jaar oud en geen studiehoofd, is bij een lieve oude dame zo'n beetje in de huishouding en studeert verder op eigen houtje nog wat talen en kinderverzorging. Als op het dorp de moeder van een groot en arm gezin sterft, adopteert de oude dame de pasgeboren baby, waar Rien voor zorgen mag. De baby blijkt blindgeboren, wordt naar een blindentehuis overgebracht en onze 16-jarige Rien wordt daar aangenomen als verpleegster. De oude mevrouw sterft

aan griep en laat Rien het huis na — voor de lezer even verrassend als voor de erfgename, aangezien eerder in het boek te lezen staat dat zij het gehoord had. De reacties en gevoelens der personen zijn nogal eens overdreven en sentimenteel. Ook de eigenaardigheden der „grappige” figuren zijn soms tot in het vervelende en onmogelijke op de spits gedreven. Dit boek heeft heel weinig aanknopingspunten met het werkelijke bakvisjesleven van thans.

Met vreugde begroeten we twee nieuwe delen in de Sonatine-Reeks, die reeds een begrip geworden is in de wereld van het Nederlandse jeugdboek. De eerste hoofdstukken van de Haydn-biografie *De muzikant van Esterhazy*, door *dra. Aukje Engelina Schröder*, worstelen enigszins met de moeilijkheid, dat Haydn's jeugd weinig aanleiding geeft tot interessante beschrijving. Wanneer echter de meester in dienst treedt bij vorst Esterhazy, gaat zijn muzikaal leven belangrijk worden. De schrijfster krijgt gelegenheid hem te schetsen als meester van het kwartet, van de kamermuziek, van het kleine ensemble. De wijze waarop zij zo'n kwartet analyseert, alsook de vindingrijkheid waarmee Haydn te werk gaat, is zeer instructief. Hetzelfde geldt voor het andere genre van Haydn's meesterschap, nl. de symphonie. Het muziekleven in de adellijke pruijkenrijk wordt tekenend geschetst en telkens valt de nadruk op 's meesters waarlijk onuitputtelijke inventie. Tevens weet schrijfster aan te knopen aan het algemene cultuurbeeld, aan Rousseau, Mozart, de Italiaanse opera. We volgen Haydn in zijn jarenlange, nederige dienstbaarheid bij de Esterhazy's; in zijn briljante Londense periode; in zijn Weense glorie-tijd met de twee beroemde oratoria die ook Haydn zelf als een kroon op zijn enorm oeuvre zag. Ook de romantiek is in deze levensbeschrijving niet vergeten. Uit deze bladzijden rijst Haydn op als een vriendelijk, nederig, bescheiden, geestig, vrolijk en werkzaam mens en als fantastisch productief kunstenaar, Haydn de schepper van het Oostenrijks volkslied. — En het andere Sonatineboek is: *Het eenzame hart*. Het leven van Robert Schumann, door *Erik Uyldert*. Schumann betekent Romantiek. De schrijver is er in geslaagd, Schumann uit te beelden als typische representant van de romantiek uit de eerste helft der 19de eeuw. Het romantisch dualisme blijkt niet alleen uit de litteraire twee-eenheid Florestan en Eusebius, waarin de componist zich als muziekcriticus splitste, maar ook uit het dualistische leven van reinheid en obsessie, van genialiteit en moeizaam zwoegen, van geestelijke kracht en psychopathologische ondergang, van slagen en mislukken. De romantische Liebele van Ernestine Von Fricken en de grote levensliefde van Clara Wieck, de pianovirtuoze, die met haar concertreizen de financiële basis verschaft en met haar moederlijke liefde — zij schenkt Robert zeven kinderen — een ideaal klimaat voor de gemartelde ziel van haar man. En heel Schumann's wereld trekt ons voorbij: Heine, Paganini, Wagner, Chopin, Liszt, Mendelssohn, Brahms en vele anderen. De eerste bladzijden en de laatste vertonen de zwakte van het aarzelende begin en van het nachtkaaars-slot, maar verder blijkt Uyldert een verdienstelijk biograaf en een begrijpende, bewonderende Schumann-kenner.

Resten ons nog enige meisjesboeken.

Met het boek *Wees bereid*, door *Riek Goudappel-Bos*, rijzen er enige moeilijkheden: De eerste helft van dit verhaal is beter gekwalificeerd met VIB, terwijl de laatste helft eerder IV, M verdiende. Het boek behandelt de gehele padvindstersbeweging van kabouter tot de hoogste toppen in het volle leven. Het doet dit op zeer onderhoudende wijze en brengt toch het nodige inzicht aan. Later wordt het „verhaal” hoofdzaak, het verhaal van Joop die tijdens de oorlog '40-'45 als koerierster optreedt en vervolgens als asp. leidster. De oorlog eist haar vaders leven. De strijd van Joop om weer tot het devies „wees bereid” te komen, is uitstekend uitgewerkt. Edele eigenschappen worden op volle waarde gesteld en gepropageerd... en toch. Een zeer opvoedend boek, maar waarin de godsdienst eigenlijk vervangen wordt door scoutisme.

In ieder geval wel beter dan al die boeken zonder enig karakter.

Een gunstig afstekende meisjesroman is ook *Toen de lente kwam*, door *Emmy Vosma*. De schrijfster beheerst haar vak, zowel in het opzetten der eenvoudige intrigue als in het uitwerken der fijne toetsjes; zij heeft stijl, fantasie en werkelijkheidszin. Het verhaal speelt onmiddellijk vóór de laatste oorlog. Marjan, 18 en vers van de huishoudschool, gaat een jaar naar een klein Drents dorpje om de beste vriendin van haar overleden moeder te helpen. Daar beleeft zij allerlei, met de arme patiënten van de dokter, met wie haar gastvrouw getrouwd is, met Anneke, het onderwijzeresje en Hajo, de jonge hulsvriend en toekomstige medicus. Als de doktersvrouw hersteld is, wil Marjan verpleegster worden, eigenlijk om dicht bij Hajo te zijn, die zich nog niet heeft uitgesproken. Maar als de tante, die bij haar thuis de plaats van moeder inneemt, door omstandigheden niet langer blijven kan, besluit ze moedig haar te gaan vervangen bij haar vader en de jongere broertjes. Hajo vraagt haar vóór zij vertrekt. Het is jammer, dat dit frisse verhaal in een tijd speelt, die geen bakvisje zich meer herinnert: de economische crisis en de mobilisatie van '39. Was het de woningnood in plaats van de werkloosheid, die de dappere Anneke en haar verloofde parten speelt, dan kon het boek tot de beste en boeiendste voor oudere meisjes gerekend worden. Maar ook zo zal Marjan toch vele harten veroveren. Door de ongezochte wijze waarop, via het gewone alledaagse gebeuren, gevoel en begrip voor de moeilijkheden van allerlei mensen, oud en jong, welgesteld en arm, worden gewekt, heeft het boek, ofschoon strikt neutraal, toch belangrijke opvoedkundige waarde.

Het derde van de vijf delen der Goud-Elsje-serie, *Goud-Elsje draagt een dubbele naam*, door *Max de Lange-Praamsma*, brengt de kwekersdochter Goud-Elsje als het gelukkige vrouwtje van de jonge dokter Taco. In het vroom-protestantse milieu beleven Goud-Elsje en Taco hun eerste huwelijksmaanden in prachtige liefde voor elkaar en in innig saamhorigheidsbesef tussen hen en hun familie- en vriendenkring. In de meestal prettige, maar ook wel eens moeilijke situaties is het 't geloof dat troost en uitkomst biedt.

Tot besluit van deze kroniek vestigen we ten gerieve van onze lezers de aandacht op het boek *Talex*. Compendium van de talen en de exacte vakken. Het is met dit compendium als met een encyclopedie: een eerste druk vertoont onvermijdelijke gebreken. Zo is het spijtig te moeten constateren, dat in de talengroep de luttele aan het Nederlands gewijde bladzijden het minst bevredigen. Het letterkunde-overzicht van Nederlands en Engels lijkt wel een catalogus. Het literatuuroverzicht van het Duits is veel te uitvoerig. Waarom daarin Hitler's Mein Kampf en Rosenberg's Der Mythos wel een plaats krijgen en Stefan Andres en Elisabeth Langgässer niet, zal alleen dr. Weyden zelf duidelijk zijn. De beste behandeling kreeg het Frans (dr. Spekkens). Bij het Grieks hadden we graag wat meer stamtijden gezien en een compendiërende samenvatting van de grote Griekse en Latijnse literatuur ware niet onwelkom geweest. De behandeling van de exacte vakken is zeer waardevol voor M.T.S.-ers. Speciaal met het oog op M.T.S. en T.H. zou bij de mechanica iets over het groot-dynamische stelsel gewenst geweest zijn, alsook omrekening van de eenheidsstelsels in het algemeen. En al is de cosmografie geen eindexamenvak, toch geloven we dat een summere samenvatting op de blanco gebleven bladzijden goede diensten zou bewijzen. Bij een werk als dit zullen wel altijd desiderata blijven, afhankelijk van des gebruikers persoonlijke situatie en voorkeur. De ondernemende uitgever verdient alle lof voor de uitstekende verzorging en het verdienstelijke initiatief. Een volgende druk zal gemakkelijk tekorten wegnemen, nu het pionierswerk verricht is.

In de recapitulatie van de hierboven besproken lectuur zijn enkele boeken, die in de artikelen geen plaats meer konden vinden, ingelast met eenvoudige vermelding van

de qualificatie. In dit geval staat het volgnummer tussen haakjes.

- (volgnummer)
- van Aangium, Sibe 998
Der zee ontrukf. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,95
 VIa, P
- van Adrichem, P. J. W. 999
Van Riet en Piet. 4 leesboekjes voor het tweede leerjaar van R.K. Scholen. Geill. — Zutphen, W. J. Thieme & Cie, per deel f 0,95, geb. f 1,30
 VIc, †
- Andersen, H. K. (1000)
Het oude huis en andere sprookjes. Geill. — Averbode, Altiora, 20 fr. VIB-c
 Andersen, H. K. (1001)
De sneeuwkonigin en andere sprookjes. Geill. — Averbode, Altiora, 20 fr. VIB-c
 Bassie, W. 1002
De gestolen appel. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 1,—
 VIa-b, J, P
- Brinkgreve-Entrop, J. H. (1003)
Toto. Geill. — Alkmaar, Kluitman, f 1,60, geb. f 2,50
 VIB, M
- Broos, Piet 1004
Heiligen trotseren zeeën en rivieren. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 1,50
 VIB, †
- Broos, Wim 1005
Een zusje voor drie maanden. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,65
 VIa-b, M, P
- Bruijn, Cor 1006
De zwerftocht van Eggejan Korse. Geill. — Meppel, Roelofs van Goor, f 7,50, geb. f 9,75
 VIa
- Elzen, Joh. 1007
Rondom een busje. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,60
 VIa-b, J, P
- Fowler, W. A. 1008
Nieuw Zeeland. Geill. — Djakarta, Moderne Boekh. Indonesia, f 2,10
 V, JM
- Fijn van Draat, Wijmie (1009)
Liesje van de meester. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,35
 VIc, M, P
- de Goede—Mom, Corrie 1010
Een vacantie vol belevenissen. Geill. — Neerbosch, Uitg. Neerbosch, f 2,10, geb. f 2,90
 VIa, M, P
- Goudappel—Bos, Riek 1011
Wees bereid. Geill. — Haarlem, Boom—Ruygrok, geb. f 4,50
 IV-V, M
- van Heerde, G. 1012
Jongens bij de Plashoeve. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,65
 VIB, J, (P)
- Hulsmans, Anny 1013
Moedertje Zorg. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, geb. f 3,50
 V, M
- v. d. Hulst, W. G. 1014
Het nieuwe voorleesboek. Moedervertellingen. Geill. — Wageningen, Gebr. Zomer & Keuning, geb. f 13,90
 VIc (Keuning, P.) (1015)
De geheimzinnige schat. Geill. — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, geb. f 2,25
 VIa-b, M, (P)
- Kunst, Jaap 1016
Begdja het gamelan jongetje. Geill. — A'dam; Djakarta, Moderne Boekh. Indonesia, f 2,40
 V, JM.
- van Laar, Henk (1017)
Sprookjes van dieren en planten. Geill. — Zwolle, Het Verguld Blazoën, geb. f 0,75
 VIB-c
- de Lange—Praamsma, Max 1018
Goud-Elsje draagt een dubbele naam. Geill. — Nijkerk, G. F. Callenbach, geb. f 3,90
 IV-V, M, (P)
- Lourense, H. (1019)
Joops kerstfeest. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,60
 VIc, P
- Pigeaud—van Zijp, Th. en A. 1020
De Javaanse vorstenlanden. Geill. — A'dam; Djakarta, Moderne Boekh. Indonesia, f 2,10
 V, JM
- Reys, W. W. 1021
Europa, ons werelddeel. Deel I. Geill. — Alphen a/d Rijn, N. Samsom, f 2,35
 VIa

- Schröder, Aukje, dra 1022
Muzikant van Esterhazy. Het leven van Jozef Haydn (1732—1809). Geill. — Tilburg, Nederland's Boekhuis, gec. f 5,65, geb. f 6,90
 V
- Smelik, J. 1023
Bruno Schinckel. De zoon van de Delftse martelaar. Geill. — Groningen, J. Haan, geb. f 0,95
 IV(VIa), P
- Stavast, Jan 1024
Goud in Alaska. Geill. — A'dam; Antwerpen, Wereldbibliotheek, f 0,50
 V, J
- Timmermans, Alphons 1025
Een reis voor de compagnie. Geill. — Helmond, Uitg. Helmond, f 1,25
 VIB
- van Uden, A., Pr. (1026)
Alles met Jezus en Maria. Geill. — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, geb. f 2,90
 VIB-c, †
- Uyldert, Erik 1027
Het eenzame hart. Het leven van Robert Schumann (1810—1856). Geill. — Tilburg, Nederland's Boekhuis, gec. f 5,65, geb. f 6,90.
 IV-V
- de Vleeschouwer—Verbraeken, M.* 1028
En Berkenhof bleef staan. Geill. — Averbode, Altiora, 48 fr. VIa-b, †
- Vosma, Emmy 1029
Toen de lente kwam! — Zutphen, W. J. Thieme, f 3,—, geb. f 4,50
 IV-V, M
- van de Weg, Joop (1030)
Jan en Rietje vinden wat. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,40
 VIc, P
- XX (1031)
De avonturen van „Kapitein Rob”. Deel 9: Het goud van de Groene Slang. Geill. — A'dam, Het Parool, f 0,75
 V
- XX (1032)
De avonturen van „Kapitein Rob”. Deel 20: De rose parels van Tamoia. Geill. — A'dam, Het Parool, f 0,75
 V
- XX 1033
Bijbel voor de kleintjes. Geill. — A'dam, C. L. van Langenhuisen, f 1,50
 VIc, †
- XX 1034
Talex. Compendium van de talen en de exacte vakken — Maastricht, J. Schenk, geb. f 7,65, in kunstleer f 8,90
 IV-V*
- de Zeeuw, J. Gzn., P. 1035
De Christenreis. Geill. — Den Haag; Djakarta, G. B. van Goor Zonen, f 1,60, geb. f 2,25
 VIa, P
- Zwijnenburg, N. 1036
De gestolen schat. Geill. — Groningen, Jan Haan, f 0,45
 VIB, P

Post Scripta

De Garuda-prijs 1950 (Indische jeugdlectuur) is toegelend aan mevr. M. J. van Marle—Hubregtse voor haar manuscript *Kusmini, leerlingverpleegster*. Een eervolle vermelding verwierf H. J. Franken voor zijn manuscript *De togog*.

In *De Nieuwe Eeuw* van 25 Aug. 1951 lazen we een interessante samenvatting door Jos Detony van een enquête, gehouden door een Groningse schoolkrant op de verschillende terreinen van het ontspanningsleven en het toekomstige beroep. Over de lectuur schrijft Detony o.a.: „Het duidelijkste verschil tussen jongens en meisjes dat zich in de eerste drie klassen (van de middelbare school) voordoet, dat 50% meisjes meisjesboeken lezen tegenover 14% jongens jongensboeken, is in de hogere leerjaren bijna geheel verdwenen. Daar lezen 60% van de meisjes en 40% van de jongens echte romans.

We maken onze lezers attent op een van bezorgde ernst getuigend artikel *Jeugdlectuur en verantwoording* door Fenna Feenstra in *Het boek van nu*, 5de jrg. nr. 2, Oct. 1951, blz. 31—32.

IDIL Gids

VOOR JEUGDLECTUUR

VERZORGD DOOR DE INFORMATIE-DIENST INZAKE LECTUUR, BEN STICHTING ZONDER EEN OP WINST GERICHT DOEL GEVESTIGD TE TILBURG, PARKSTRAAT 10 • TELEFOON 2591 • REDACTEUR-SECRETARIS: DRS L. VAN DEN HAM

Een nieuw lied voor Amerika

In het vorige nummer van Idilgids hebben wij twee nieuwe delen in de Sonatine-Reeks besproken, nl. over Schumann en Haydn. Tegelijk met die twee delen verscheen *Een nieuw lied voor Amerika*, door Rosey E. Pool, het leven beschrijvend van George Gershwin (1898-1937). De bespreking van dit deel hebben wij toen met

Vignet uit Rosey Pool's Gershwin's biografie

opzet achterwege gelaten, omdat we dit boek apart op de kandelaar wilden zetten. Het wil ons immers voorkomen dat dit boek op het litteraire niveau staat van het succes-boek waarmee de Sonatine-Reeks van stapel liep, het boek van dr. Hélène Nolthenius over Beethoven, *Eroica*. De schrijfster van Gershwin's biografie heeft zich door haar onderwerp zo laten meeslepen, dat wij weer eens tot het besef komen, dat alleen een kunstenaar in staat is een boek voor de jeugd te schrijven dat artistiek verantwoord is. Symfonische jazz is een begrip geworden en als er iemand is geweest die de symfonische jazz

tot een artistieke daad gemaakt heeft, dan is dat Gershwin. Volkomen in overeenstemming met Gershwin's muziek heeft Rosey E. Pool het leven van de briljante Amerikaanse King of Jazz getekend in het ritme dat zijn werk kenmerkt, even fleurig als zijn instrumentatie en even virtuoos, ook al geeft schrijfster geen muzikale analyse van de genoemde kwaliteiten van Gershwin's kunst. Deze sensationeel geschreven biografie munt uit door de verve waarmee het probleem-Gershwin splenderwijs gesteld en opgelost wordt, door de warme overtuiging waarmee voor deze kunst gepleit wordt, door de suggestieve wijze waarop de eruptieve kracht van deze fontein, van deze vulkaan tegen de muziekhemel geprojecteerd wordt. De schepper van de *Rhapsody in Blue*, van het *Pianoconcert in F*, van *The Impressions of an American in Paris*, van de opera *Porgy and Bess*, van zoveel typisch moderne en typisch Amerikaanse muziek, staat in deze schitterend geschreven bladzijden ten voeten uit als genie en als nobel mens, als kind en als fenomeen. Men leze blijv. het laatste hoofdstuk over de striemend neergutsende regen, over het Noah-lied van

de negers, over Mamme Gershwin, over Oscar Levant die op de avond van Gershwin's vroege dood George's pianoconcert voor de radio bracht: „Voor hem, voor mezelf, voor jullie, voor heel Amerika, voor de hele wereld“. (p. 151). Als onze kunstenaars zo schrijven voor de jeugd, behoeft die jeugd niet gewonnen te worden voor het boek, maar zal die jeugd zich graag laten oververen door het boek. Zoals Gershwin's muziek al wat jong is veroverd heeft, zo zal ook deze „Schlager“ in de Sonatine-Reeks al wat jong is veroveren. En voor alle anderen zal dit boek een openbaring zijn. — In tegenstelling tot alle andere in deze reeks verschenen delen bevat dit boek „geen muziek-bloemlezing van gemakkelijk speelbare composities, aangezien het daartoe aangevraagde auteursrecht niet werd verleend“.

Kroniek voor Jeugdlectuur

De in deze kronieken niet te verwerken stroom van jeugdlectuur had ons er toe gebracht lectuur voor de allerkleinsten zoveel mogelijk te verwijzen naar het register. Maar de eerste de beste keer moeten we al weer uitmets; in *Jesus en de dieren*, door J. M. MacDougall maakte een serie echt *Bonte Rijmpjes* over Jan Klaassen, handenspeltjes, ringspeltjes, enz. De platen nodigen a.h.w. uit om door de kleintjes gekleurd te worden. — 365 Verhaaltjes, afgewisseld door versjes, brengt de Kindervoorleeskalender 2de jrg. *Als het klokje zeven slaat*. . . . Graag zullen de kleintjes iedere avond een blaadje van deze kalender afscheuren en de vertelseltjes horen voorlezen. — Alleraardigste versjes en verhaaltjes brengt Annie M. G. Schmidt in *Dit is de spin Sebastiaan*, geschreven voor de kleintjes, maar over hen heen veel meer de volwassenen aansprekend. Dit fragile kleingedoe moet beetje voor beetje worden genoten. Bijna elk hoofdstukje is in zijn quasi-sprookjesachtige realiteit een juweeltje. Wel is het boekje niet van alle cynische smetten vrij. Het illustratiewerk past wonderwel bij deze tip-toetext. — Gaarne vestigen we de aandacht op twee curieuze boekjes: *Piet de Smeerpoets*, door dr. H. Hoffmann. Deze versjes werden in 1844, de tijd van het moralistische kinderboek, geschreven. De opvoedkundige ideeën zijn sindsdien gewijzigd, daarom zijn enkele griezelverhalen in deze nieuwe druk weggelaten. Struwpeter, ondeugende Frederik, Moriaantje, de wilde jager, Soep Hein, Flipje-die-niet-stil-kon-zitten, Hans-kijk-in-de-lucht en de vliegende Robert zullen onsterfelijk blijven, wat ook de paedagogen beweren. Even curieus is de kostelijke, oude geschiedenis van de hond en de kat die bij de reis van hun meester zelf voor baas en bazin spelen: *De geschiedenis van mijnheer Kardoes en mejuffrouw Muizenschrik*, verteld bij 16 charmante plaatjes in de echte, oude stijl. Ook de jeugd van onze tijd zal met genoegen kennis maken met de amusante figuren en de wijze les.